

**ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vliv ideologie na rozhodování Nejvyššího soudu USA

Luděk Mašek

Plzeň 2022

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Luděk MAŠEK**
Osobní číslo: **R17M0187P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Vliv ideologie na rozhodování Nejvyššího soudu USA**
Zadávací katedra: **Katedra ústavního a evropského práva**

Zásady pro vypracování

- I. kapitola – Úvod
- II. kapitola – Nejvyšší soud USA
- III. kapitola – Soudci Nejvyššího soudu
- IV. kapitola – Nejvyšší soud USA a ideologie
- V. kapitola – Úvahy de lege ferenda k dalšímu rozhodování Nejvyššího soudu
- VI. kapitola – Závěr

Rozsah diplomové práce:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

- Chemerinsky, E. (2019). Constitutional Law (6th ed.). Płóńsk, Poland: Aspen.
- Barnett, R. E., & Blackman, J. (2019). An introduction to constitutional law: 100 Supreme court cases everyone should know. New York, NY: Wolters Kluwer Law & Business.
- Vile, J. R. (2018). Essential supreme court decisions: Summaries of leading cases in U.s. constitutional law (17th ed.). Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
- Segall, E. J. (2012). Supreme myths: Why the supreme court is not a court and its justices are not judges. Westport, CT: Praeger.
- Baum, L. A. (2019). The Supreme Court (13th ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.
- Mourtada-Sabbah, N., & Cain, B. E. (Eds.). (2007). The political question doctrine and the supreme court of the United States. Lanham, MD: Lexington Books.
- Congressional Research Service (2020), Amy Coney Barrett: Her Jurisprudence & Potential Impact on the Supreme Court. Washington DC.
- Congressional Research Service (2020), Brett M. Kavanaugh: His Jurisprudence & Potential Impact on the Supreme Court. Washington DC.
- Congressional Research Service (2020), Judge Neil Gorsuch: His Jurisprudence & Potential Impact on the Supreme Court. Washington DC.
- Cruz, T. (2020). One vote away: How a single supreme court seat can change history. Regnery Publishing.
- Choper, Jesse H. ?The Political Question Doctrine: Suggested Criteria.? Duke Law Journal, vol. 54, no. 6, 2005, pp. 1457?1523.
- Barkow, Rachel E. ?More Supreme than Court? The Fall of the Political Question Doctrine and the Rise of Judicial Supremacy.? Columbia Law Review, vol. 102, no. 2, 2002, pp. 237?336.
- Howard, A. E. Dick. ?THE CHANGING FACE OF THE SUPREME COURT.? Virginia Law Review, vol. 101, no. 2, 2015, pp. 231?316.
- Moraski, Bryon J., and Charles R. Shipan. ?The Politics of Supreme Court Nominations: A Theory of Institutional Constraints and Choices.? American Journal of Political Science, vol. 43, no. 4, 1999, pp. 1069?1095.
- Clark, Tom S. ?Measuring Ideological Polarization on the United States Supreme Court.? Political Research Quarterly, vol. 62, no. 1, 2009, pp. 146?157.
- Brace, Paul, et al. ?Measuring the Preferences of State Supreme Court Judges.? The Journal of Politics, vol. 62, no. 2, 2000, pp. 387?413.
- McGuire, Kevin T., et al. ?Measuring Policy Content on the U.S. Supreme Court.? The Journal of Politics, vol. 71, no. 4, 2009, pp. 1305?1321.
- + Ústava Spojených států amerických, zákony, judikatura

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. Tomáš Pezl, Ph.D.
Fakulta právnická

Datum zadání diplomové práce:

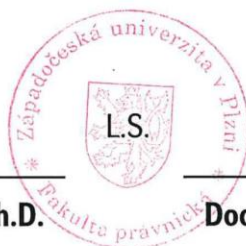
23. února 2021

Termín odevzdání diplomové práce:

31. března 2022

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Doc. JUDr. Monika Forejtová, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci na téma Vliv ideologie na rozhodování Nejvyššího soudu USA vypracoval samostatně, s použitím odborné literatury a pramenů uvedených v seznamu, který je součástí této práce.

V Plzni dne

.....

podpis

Poděkování

Chtěl bych chtěl poděkovat JUDr. Tomáši Pezlovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady, podnětné připomínky a vstřícný přístup při tvorbě této diplomové práce.

Plzeň, březen 2022

Obsah

Úvod.....	1
1. Nejvyšší soud Spojených států.....	3
1.1. Vymezení soudní moci v Ústavě Spojených států amerických – článek III.	3
1.2. Pravomoc soudního přezkumu legislativních a exekutivních aktů.....	5
1.2.1. Marbury v. Madison	5
1.2.1.1. Historické pozadí případu	5
1.2.1.2. Rozhodnutí Nejvyššího soudu.....	6
1.2.2. Cooper v. Aaron	9
1.3. Pravomoc soudního přezkumu rozsudků státních soudů.....	10
1.3.1. Martin v. Hunter's Lessee	10
1.3.2. Cohens v. Virginia.....	11
1.4. Agenda soudu	12
1.4.1. Podmínky přístupu.....	12
1.4.2. Writ of certiorari.....	14
1.5. Shrnutí první kapitoly	15
2. Soudci Nejvyššího soudu	16
2.1. Politicky motivované početní a strukturální změny	16
2.1.1. Pravomoc Kongresu nad složením soudu.....	17
2.1.2. Počet soudců a změny velikosti soudu	17
2.1.3. Ústavní omezení legislativních změn	20
2.1.4. Důsledky potenciálních změn ve velikosti a složení soudu.....	21
2.2. Ideologie jako faktor při procesu jmenování soudce	23
2.2.1. Role ideologie při procesu jmenování soudce v historii.....	24
2.2.2. Nutnost brát v úvahu ideologii soudce	26
2.3. Shrnutí druhé kapitoly	32
3. Nejvyšší soud a ideologie	33
3.1. Způsob působení ideologie na rozhodování Nejvyššího soudu.....	33
3.1.1. Modely rozhodování.....	33
3.1.1.1. Easy cases v. Hard cases	34
3.1.1.2. Právní model (<i>the legal model</i>)	35
3.1.1.3. Postojový model (<i>the attitudinal model</i>).....	36
3.1.1.4. Model racionální volby (<i>the rational choice model</i>).....	37
3.1.1.5. Dnešní pojetí	38
3.1.2. Vztah ideologie a problematiky.....	39
3.1.2.1. Pojmy ideologie a problematika.....	39
3.1.2.2. Politické preference.....	40

3.1.2.3.	Hodnoty.....	42
3.1.2.4.	Sdílené chápání	43
3.1.2.5.	Politika	44
3.1.2.6.	Vliv skupiny	46
3.2.	Ústavní teorie a metody výkladu Ústavy.....	53
3.2.1.	Potřeba provádět výklad	54
3.2.2.	Konzervativní a liberální přístup k výkladu	55
3.2.3.	Originalismus	56
3.2.4.	Living constitutionalism.....	58
3.2.4.1.	Pragmatismus	59
3.2.4.2.	Morální uvážení (<i>Moral readings</i>).....	59
3.2.5.	Vztah ideologie a teorie výkladu Ústavy.....	61
3.3.	Shrnutí třetí kapitoly	62
4.	Úvahy <i>de lege ferenda</i> k dalšímu rozhodování Nejvyššího soudu	64
	Závěr.....	66
	Resumé	71
	Seznam literatury a informačních zdrojů	72
	Právní prameny a dokumenty	72
	Zákony	72
	Judikatura.....	72
	Ostatní.....	73
	Knižní zdroje	73
	Časopisecké zdroje	75
	Internetové zdroje.....	76
	Oficiální stránky státních institucí	76
	Příspěvky na webových stránkách.....	77

Úvod

Někdejší soudce Nejvyššího soudu Spojených států William J. Brennan kdysi pravil svým asistentům, že „nejdůležitější číslo v Nejvyšším soudu je pět.“ Na otázku „proč?“ odpověděl, „S pěti hlasy můžete cokoliv.“ Soudce Brennan tím měl na mysli minimální nutnou většinu z devíti soudců, kteří na Nejvyšším soudu sedí. Té je potřeba pro přijetí rozhodnutí soudu. Proč je tato většina tak důležitá? Pohlédneme-li zpět do historie, rozhodnutí Nejvyššího soudu utvářela dějiny (nejen) Spojených států. Jeho nejvíce přelomová rozhodnutí budila kontroverze, autorita soudu však vždy zůstala nedotčena.

Být soudcem Nejvyššího soudu je obrovská čest. Jedná se o absolutní vrchol právní kariéry a funkci, která je snem každého amerického soudce. Když se ujímá funkce, skládá soudce přísahu, která zní následovně: *„Já, (jméno), slavnostně přísahám, že budu konat spravedlnost bez ohledu na osoby a dopřávat stejná práva chudým a bohatým, a že budu věrně a nestranně plnit a vykonávat všechny povinnosti, které mi jako soudci Nejvyššího soudu Spojených států připadají, podle svých nejlepších schopností a porozumění, v souladu s Ústavou a zákony Spojených států. V tom mi pomáhej Bůh.“*

Soudce se zavazuje řídit Ústavou. Co to ale vlastně znamená? A jak je možné, že soudci při řešení otázek ústavního práva dochází k naprosto opačným výsledkům, když text Ústavy je pouze jeden? Co všechno jejich rozhodování ovlivňuje?

Těmito otázkami se zabývají (nejen) američtí akademici celá desetiletí. Často se přiklání k názoru, že je to ideologie jednotlivých soudců, která určuje to, jak soudci budou hlasovat a jakých rozhodnutí Nejvyšší soud dosáhne. Někteří z nich dokonce hanlivě popisují soudce jako „politiky v talárech“, odkazujíc na to, že soudci dle jejich názoru rozhodují čistě jen na základě vlastních politických preferencí.

Cílem této práce je popsat působení ideologie na rozhodování Nejvyššího soudu a vysvětlit, proč soudci stejného soudu při rozhodování hlasují rozdílně a argumentují na opačné strany. K tomu tato práce kromě právní vědy nutně využívá i další obory z řad věd sociálních, zejména politologii, sociologii a psychologii, jak

je to pro akademické právní prostředí ve Spojených státech typické. Studium práva je ve Spojených státech podmíněno předchozím absolvováním jiného oboru. To následně právníkům pomáhá získat i jiný než právní pohled na věc. Ty nejdůležitější otázky související s Nejvyšším soudem neleží jen v oblasti jedné disciplíny. Zahrnují právo, ale nejsou čistě právní.

Práce bude rozdělena na celkem čtyři kapitoly. V první kapitole budu popisovat vymezení soudní moci ve Spojených státech a umístění Nejvyššího soudu v ústavním systému. Téměř každá učebnice a kniha amerického ústavního práva začíná případem *Marbury v. Madison* a ani tato práce případ neopomene. Následně v této kapitole popíši agendu Nejvyššího soudu a způsob, kterým se případ dostane až před Nejvyšší soud. Tato kapitola je nezbytná k pochopení toho, proč je Nejvyšší soud tak důležitou institucí a proč je vhodné se na jeho rozhodování blíže zaměřit.

Druhá kapitola se bude zabývat ostatními složkami moci a tím, jak Nejvyšší soud a jeho ideologii ovlivňují. Nejprve budu popisovat politicky motivované legislativní změny federálního soudnictví a zaměřím se při tom na Nejvyšší soud. Poukážu také na ústavní problémy s takovými změnami souvisejícími. Následně popíši proces jmenování soudce Nejvyššího soudu se zaměřením na roli ideologie jako faktoru v tomto procesu.

Třetí kapitola bude tvořit jádro této práce. V této kapitole budu popisovat to, jak se ideologie soudců v rozhodování Nejvyššího soudu projevuje. Nejprve popíši teoretické modely rozhodování. Dále vysvětlím, co to vlastně ideologie je, odkud se bere a jakým způsobem se odráží v postojích soudců k určitým problematikám. Následně se také zaměřím na vztah ideologie a teorií interpretace Ústavy.

V poslední čtvrté kapitole se zamyslím nad tím, jak by mělo budoucí rozhodování Nejvyššího soudu vypadat.

V diplomové práci budu vycházet výhradně ze zahraničních (amerických) zdrojů; Ústavy, zákonů a judikatury Spojených států, nebo některého ze členských států; právních textů a dokumentů a veřejných prohlášení ústavních činitelů. Protože se jedná o Nejvyšší soud, judikatura bude v práci pro vysvětlení stěžejní.

1. Nejvyšší soud Spojených států

1.1. Vymezení soudní moci v Ústavě Spojených států amerických – článek III.

Na samém začátku práce popíši roli federálního soudnictví a Nejvyššího soudu v ústavním systému. Ústava spojených států amerických ve článku III. vytvořila federální soudnictví a vymežila jeho působnost. Stalo se tak poté, co filadelfský Ústavní konvent jednomyslně schválil rezoluci Edmunda Randolpha¹, že „*bude zřízeno národní soudnictví.*“² Ačkoliv existovaly odlišné názory na to, jakou by mělo mít federální soudnictví podobu, existovala shoda na tom, že je nezbytné. Rozborem tohoto článku je možné získat několik důležitých bodů, které federální soudnictví na úrovni Ústavy formují.

Úvodní slova prvního oddílu článku – „*Moc soudní ve Spojených státech náleží...*“³ vytvářejí systém federálního soudnictví. Pokračující slova oddílu přidělují soudní moc „*Nejvyššímu soudu a takovým nižším soudům, které může Kongres čas od času ustavit a zřídit*“⁴. Tento fragment odráží spor a nedosažení dohody konventu o tom, zdali mají nižší federální soudy existovat či nikoliv. Odpůrci zřízení nižších federálních soudů argumentovali především tím, že soudy státní, které budou podléhat kontrole Nejvyššího soudu, jsou dostačující a spolehlivě zaručují ochranu zájmů federace a národa, a že zřízení federálních soudů by zbytečně narušovalo suverenitu států. Podporovatelé naopak namítali, že státní soudy budou postrádat schopnost a ochotu prosazovat federální zákony.⁵ Mezi nejvýraznější podporovatele vytvoření nižších federálních soudů patřil James Madison⁶, který tvrdil, že soudci státních soudů budou zaujatí proti federálním zákonům a nelze jim věřit, zvláště pak v případech, kdy bude existovat konflikt mezi státními a federálními zájmy.⁷ Nakonec byl nalezen kompromis, kdy Ústava samotná vytvoří pouze Nejvyšší soud, ale současně ponechá na Kongresu, aby se

¹ americký právník a politik, 7. guvernér státu Virginie, člen Sněmovny reprezentantů za stát Virginie, zúčastněný Ústavního konventu v roce 1787 (při tomto konventu byl členem Committee for Detail – výboru, který měl za úkol navrhnout text na základě dohod učiněných tímto konventem)

² FARRAND, Max, *The Records of the Federal Convention of 1787*, s. 21.

³ ang. „*the judicial Power of the United States shall be vested*“

⁴ ang. „*in one supreme Court and in such inferior courts as Congress may from time to time ordain and establish.*“

⁵ FARRAND, Max, *The Records of the Federal Convention of 1787*, s. 20-27.

⁶ člen Sněmovny reprezentantů za stát Virginie, později 4. prezident Spojených států amerických

⁷ FARRAND, Max, *The Records of the Federal Convention of 1787*, s. 27

v budoucnu rozhodl, zda zřídí nižší soudy.⁸ První oddíl článku rovněž zajišťuje nezávislost federálních soudců pomocí doživotního funkčního období „*za trvání dobrého chování*“ a platu, který během jejich funkce nelze snížit.⁹ Tímto se federální soudy odlišují od soudů státních, do kterých jsou soudci zpravidla voleni, a to na určitou dobu.

Druhý oddíl článku vymezuje působnost federální soudní moci určením kategorií případů, které federální soudy řeší. Jsou to jednak případy, kdy federální soudy vynucují pravomoci federální státní moci (*federal government*¹⁰), to jsou všechny případy týkajících se Ústavy, zákonů Spojených států a smluv uzavřených Spojenými státy; případy, ve kterých Spojené státy vystupují jako jedna ze stran; případy týkající se velvyslanců, jiných zástupců Unie a konzulů; případy admirální a námořní jurisdikce; a spory mezi státem nebo jeho občany a cizí zemí nebo jejími občany. Dále jsou to pak případy, které řeší spory mezi státy a občany, tedy spory mezi dvěma nebo více státy; mezi státem a občany jiného státu¹¹; mezi občany různých států; a mezi občany stejného státu, kteří si nárokují půdu v jiném ze států. Tento oddíl také rozděluje soudní moc mezi Nejvyšší soud a nižší federální soudy. Nejvyšší soud má originální jurisdikci ve věcech týkajících se velvyslanců, jiných zástupců Unie a konzulů a těch věcech, ve kterých je alespoň jednou ze stran stát. Ve všech ostatních případech má Nejvyšší soud jurisdikci odvolací, s výhradou „*výjimek podle předpisů, které učiní Kongres*“.¹² Nejvyšší soud v případě *Ames v. Kansas* (1884) rozhodl, že Kongres může jurisdikci přenést na nižší federální soudy, a to dokonce i v těch záležitostech, kde Ústava stanoví, že originální jurisdikci má Nejvyšší soud. V důsledku toho je dnes originální jurisdikce Nejvyššího soudu v praxi omezena pouze na spory mezi dvěma nebo více státy.

Článek III. Ústavy Spojených států je více zajímavý tím, co neobsahuje než tím, co obsahuje. Zřizuje Nejvyšší soud Spojených států a umožňuje vytvoření

⁸ To se pak stalo zákonem v roce 1789, jímž byly zřízeny nižší federální soudy – okresní soudy (*district courts*) a odvolací soudy (*courts of appeal*), které od té doby existují.

⁹ ang. „*the Judges, both of the supreme and inferior Courts, shall hold their Offices during good Behaviour, and shall, at stated Times, receive for their Services, a Compensation, which shall not be diminished during their Continuance in Office.*“

¹⁰ Výraz *government* nejde snadno přeložit do českého jazyka, v USA toto slovo pokrývá všechny tři složky moci, někdy se tak ale označuje i vláda, státní správa nebo administrativa.

¹¹ Jedenáctý dodatek (ratifikován 1795) možnost občana jednoho státu žalovat jiný stát u federálních soudů omezil. Dodatek byl reakcí Kongresu na rozhodnutí Nejvyššího soudu v případě *Chisholm v. Georgia* (1793), podle něhož státy nemají imunitu proti soudním sporům od občana jiného státu.

¹² ang. „*with such Exceptions, and under such Regulations as the Congress shall make.*“

nižších federálních soudů, zaručuje doživotní jmenování soudců, říká, na které případy a spory se federální soudnictví vztahuje a kdy v prvním stupni rozhoduje Nejvyšší soud a kdy soudy nižší. Ovšem, poněkud zvláštní a jedinečné je, že skutečnou dnešní podobu federálního soudnictví v Ústavě, ani jiném právním předpisu najít nelze. Namísto toho skutečná síla federálního soudnictví pramení z vlastního rozhodnutí Nejvyššího soudu v případě *Marbury v. Madison* (1803).

1.2. Právní moc soudního přezkumu legislativních a exekutivních aktů

1.2.1. *Marbury v. Madison*

1.2.1.1. Historické pozadí případu

Na pozadí případu stojí prezidentské volby v roce 1800. V tomto klání získali kandidáti Thomas Jefferson a Aaron Burr stejný počet volebních hlasů a bylo jasné, že tehdejší prezident John Adams¹³ úřad neobhájí¹⁴. Remíza znamenala, že o finální volbě dle článku II. oddílu 1 Ústavy rozhodovala Sněmovna reprezentantů¹⁵, stále ještě kontrolovaná odcházející Federalistickou stranou. Po táhlém hlasování byl nakonec prezidentem zvolen Thomas Jefferson¹⁶, pouhé dva týdny před dnem svojí inaugurace. Federalisty ovládaný Kongres, aby zachoval moc federalistů, takticky na poslední chvíli schválil několik zákonů, mezi kterými byl i nový zákon o soudnictví z roku 1801 (*The Judiciary act of 1801*), vytvářející 42 nových federálních soudcovských míst¹⁷. Na tyto posty prezident Adams urychleně nominoval sympatizanty federalistů a federalisty ovládaný Senát výběr těchto soudců bezprostředně posvětil. Pouhý den před Jeffersonovou inaugurací prezident Adams podepsal jmenovací dekrety (*comissions*¹⁸) těchto soudců. V té době sloužil John Marshall jako předseda Nejvyššího soudu Spojených států a současně zastával

¹³ federalista, 2. prezident Spojených států

¹⁴ John Adams, teprve 2. prezident Spojených států se tak stal prvním tzv. „*lame duck*“, jak se označuje prezident, který neobhájí svoji funkci.

¹⁵ čl. II. oddíl 1 Ústavy - „*jestliže takovou většinu získají dvě nebo více osob a získají-li tyto osoby rovný počet hlasů, pak Sněmovna reprezentantů okamžitě odevzdáním hlasovacích lístků zvolí jednu z nich prezidentem...*“

¹⁶ Aaron Burr se stal jeho viceprezidentem, před přijetím XII. dodatku Ústavy (1804), po kterém volitelé začali volit jak prezidenta, tak na jiném lístku viceprezidenta, se volba řídila ustanovením v článku II. oddíl 1 Ústavy, že „*osoba, která po volbě prezidenta získá nejvyšší počet hlasů volitelů, stane se viceprezidentem.*“

¹⁷ Jednalo se o funkce okresních a smírčích soudců.

¹⁸ Jedná se o dokument, který jednotlivce oficiálně jmenuje na soud.

funkci státního tajemníka Spojených států (*Secretary of State*¹⁹), proto byl také zodpovědný za doručení těchto prezidentem podepsaných dekretů novým soudcům. Všechny se mu však doručit nepodařilo, a mezi nimi i ten pro Williama Marburyho, který byl jmenován jako soudce pro obvod District of Columbia.

Nastupující prezident Jefferson dal téměř okamžitě po své inauguraci novému státnímu tajemníkovi, již jednou zmíněnému Jamesi Madisonovi, pokyn, aby Marburymu dekret nedoručoval, což Madison splnil. Současně Kongres, protože jej nově ovládala Jeffersonova nová Demokraticky-republikánská strana, přijatý zákon o soudnictví zrušil. Protože zákon o soudnictví z roku 1789 (*The Judiciary act of 1801*) Nejvyšší soud opravňoval k vydávání soudních příkazů, William Marbury podal žalobu na státního tajemníka Madisona ihned k Nejvyššímu soudu, nikoliv k soudu nižšímu, a požádal soud o vydání příkazu, který by nařídil Madisonovi dekret dodat (tento příkaz se označuje jako *writ of mandamus*).

1.2.1.2. Rozhodnutí Nejvyššího soudu

Po projednání případu Nejvyšším soudem napsal jeho předseda Marshall rozhodnutí obsahující většinový názor soudu. Ten byl rozdělen na celkem tři části, resp. tři hlavní otázky, které je třeba zodpovědět. První otázka byla: „*Má Marbury právo na své pověření?*“²⁰ Soud konstatoval, že má. Podle názoru soudu totiž bylo doručení dekretu pouhou nepodstatnou formální záležitostí. Jmenování bylo dokončeno poté, co prezident podepsaný dekret předal státnímu tajemníkovi Marshallovi k doručení budoucímu soudci a ten do dokumentu vložil Velkou pečeť Spojených států.^{21,22}

Druhá otázka: „*Má Marbury dle zákonů právo na nápravu u soudu?*“²³ I zde byla odpověď soudu, že má. Soud totiž rozlišil dva typy aktů výkonné složky moci. Prvním typem jsou akty, které vedoucí úřadu či ministerstva (*U.S. Departments*) činí „*pouze k vykonání vůle prezidenta*“ nebo „*v případech, kdy výkonná moc disponuje ústavním nebo právním uvážením*“.²⁴ Takovéto politické otázky (*political*

¹⁹ Funkce se tehdy značně lišila od své dnešní podoby, dnes je *Secretary of State* z důvodu svých kompetencí označován jednoduše jako ministr zahraničních věcí Spojených států.

²⁰ *Marbury v. Madison*, 5 U.S., s. 154.

²¹ *tamtéž*, s. 162.

²² Nabízí se však otázka, zdali měl vůbec soudce Marshall o případu rozhodovat, když v něm byl jako bývalý státní tajemník, zodpovědný za doručení dekretů, v očividném střetu zájmů. Nedoručení pověření totiž bylo zaviněno právě jím samotným.

²³ *tamtéž*, s. 162.

²⁴ *tamtéž*, s. 163.

question) soudům nepřisluší přezkoumávat. Druhým typem aktů jsou ty, kde „je konkrétní povinnost stanovena zákonem a individuální práva závisí na výkonu této povinnosti“.²⁵ V takových případech konstatoval soud, že se zdá „zřejmé, že jednotlivec, který tvrdí, že mu byla způsobena újma, má právo obrátit se na zákony svoji země a žádat o nápravu.“²⁶ Soud daný akt zařadil do druhé kategorie a určil, že doručení dekretu bylo úkolem a zákonnou povinností státního tajemníka Madisona, nikoliv otázkou politickou.²⁷ Marburyho žaloba tedy byla připuštěna a případ mohl být přezkoumán. Zodpovězením této otázky vytvořil svou pravomoc soudního přezkumu ústavnosti exekutivní aktů (*executive actions*). Tímto však případ neskončil a Nejvyšší soud zodpověděl ještě třetí, tu vůbec nejdůležitější otázku.

Třetí otázka: „Může Nejvyšší sjednat takovou nápravu? A je příkaz doručit dekret nápravou vhodnou?“²⁸ Zde soud konstatoval, že nikoliv. Dospěl totiž k závěru, že ustanovení oddílu 13 zákona o soudnictví z roku 1789, které stanovuje, že „Nejvyšší soud má pravomoc vydávat...soudní příkazy výkonné složce moci (*writ of mandamus*)“, odporuje Ústavě.²⁹ Předseda soudu Marshall ve většinovém názoru napsal, že soudní příkaz může být vydán jen a pouze soudem s originální jurisdikcí, kterým Nejvyšší soud nebyl.³⁰ Článek III. oddíl 2 originální jurisdikci Nejvyššího soudu jasně taxativně vymezil a dané ustanovení pokračuje slovy „ve všech ostatních případech bude mít Nejvyšší soud jurisdikci odvolací, ...“. Na žádný z uvedených případů, ve kterých Nejvyšší soud rozhoduje jako první instance, se případ nevztahoval. Tuto originální jurisdikci lze podle soudu upravit pouze dodatkem Ústavy, nikoliv obyčejným zákonem. Pro tento důvod Nejvyšší soud oprávněn vydat soudní příkaz *mandamus* není, ačkoliv ho k tomu řádně schválený zákon výslovně opravňuje.

K tomuto soudce Marshall napsal několik přesvědčivých a logických argumentů. Jeden z argumentů byl, že Ústava určuje limity státní moci a tyto limity postrádají smysl, pokud by nebyly předmětem soudního vynucení.³¹ Soud citoval

²⁵ tamtéž, s. 163.

²⁶ tamtéž, s. 163.

²⁷ tamtéž, s. 164.

²⁸ tamtéž, s. 165.

²⁹ tamtéž, s. 174.

³⁰ tamtéž, s. 174.

³¹ tamtéž, s. 176.

slavnou větu Alexandra Hamiltona z Listů Federalistů³²: „Pravomoci legislativy jsou vymezeny a omezeny; a proto, aby tyto limity nebyly zaměněny, nebo zapomenuty, existuje psaná Ústava.“^{33,34}. Ve vůbec nejcitovanější větě americké judikatury Marshall dále konstatoval, že „je zásadně záležitostí a povinností soudní moci říkat, co je právo (myšleno právo v objektivním slova smyslu)“³⁵ a toto doplnil o své tvrzení, že pravomoc soudu rozhodovat o případech týkajících se Ústavy (dle článku III. oddílu 2 Ústavy) znamená také pravomoc prohlásit zákony, které Ústavě odporují, za protiústavní a neplatné.³⁶ Další z Marshallových argumentů pro obhajobu soudního přezkumu byl, že soudci při nástupu do funkce skládají přísahu a tuto by porušili, pokud by prosazovali protiústavní zákony.^{37,38} Dle Nejvyššího soudu je přezkum ústavnosti vhodný, neboť článek VI. Ústavy činí z Ústavy „nejvyšší zákon země“. Tato nadřazenost Ústavy podle soudu vyplývá z toho, že „nejprve je zmíněna samotná Ústava; a dále nikoli zákony Spojených států obecně, ale jen ty, které budou přijaty v souladu s Ústavou, to jim dává tuto sílu.“³⁹ V závěru soud Marburyho žalobu pro nedostatek jurisdikce zamítnul. Tímto soud vytvořil vedle pravomoci soudního přezkumu exekutivních aktů také pravomoc soudního přezkumu aktů legislativních (*legislative actions*).

Ačkoliv by se na první pohled mohlo zdát, že se tímto rozhodnutím Nejvyšší soud sebeomezil ve své vlastní pravomoci tím, že prohlásil za neplatný zákon, který mu svěroval další, Ústavou nepředpokládanou pravomoc, opak je pravdou. Rozhodnutí samozřejmě uvítala Kongres ovládající Demokaticky-republikánská strana v čele s prezidentem Thomasem Jeffersonem. Pokud by soud rozhodl ve prospěch Marburyho, takové rozhodnutí a Nejvyšší soud by se staly trnem v oku prezidentu Jeffersonovi a jeho administrativa by zcela jistě splnit příkaz soudu k doručení pověření Marburymu odmítla, čímž by soud zcela ztratil svou autoritu, a to téměř na samém začátku jeho existence. Předseda soudu Marshall naopak

³² Listy Federalistů byly krátké články (celkem 85), napsané Federalistickou stranou pro obhajobu ratifikace Ústavy.

³³ ang. „The powers of the legislature are defined and limited; and that those limits may not be mistaken or forgotten, the constitution is written.“

³⁴ HAMILTON, Alexander, James MADISON a John JAY. *Federalist Papers: Primary Documents in American History: Federalist Nos. 71-80*. Dostupné z: <https://guides.loc.gov/federalist-papers/text-71-80>

³⁵ Marbury v. Madison, 5 U.S., s. 177.

³⁶ Existují neshody, článek Ústavy toto neznamená, ovšem ani nevylučuje.

³⁷ Marbury v. Madison, 5 U.S., s. 177.

³⁸ Zde se však samozřejmě nabízí otázka, zdali by soudci svou přísahu porušili tím, že by prosazovali zákony odporující Ústavě, pokud by neměli pravomoc takové zákon zrušit.

³⁹ Marbury v. Madison, 5 U.S., s. 178.

brilantně využil situace, rozhodl ve prospěch státního tajemníka Madisona, rozhodnutí získalo uznání od prezidenta, většiny v Kongresu a definitivně, po předchozích diskusích, byla založena pravomoc soudů provádět přezkum ústavnosti (*judicial review*). Nejvyšší soud začal být vnímán jako konečná autorita při výkladu Ústavy a jako autorita, která rozhoduje o souladu jak legislativních, tak exekutivními aktů s Ústavou Spojených států. Toto rozhodnutí určilo roli federálních soudů, kterou v ústavním systému Spojených států hrají již více než dvě celá století.

Nehledě na to, zdali na toto rozhodnutí pohlížejí jako na správné či nikoliv, někteří právníci tehdy i dnes hovoří o tzv. “uzurpaci moci“ Nejvyšším soudem. Není totiž zřejmé, zdali Ústavní konvent v roce 1787 tuto pravomoc do Ústavy nezanesl, ani nezmínil, protože to považoval za nadbytečné, neboť bylo zřejmé, že pravomoc přezkumu ústavnosti náleží soudům, zdali je mlčení chybou těchto ústavodárců, kteří otázku a možnost ústavního přezkumu při přípravě Ústavy nikterak nezohlednili a nezáměrně přešli, nebo zdali byla možnost ústavního přezkumu vynechána záměrně z důvodu, že soudy takovou pravomoc vůbec mít neměly, jako tomu bylo a je ve Velké Británii, kde soudům hodnotit ústavnost právních předpisů nepřísluší.⁴⁰

1.2.2. Cooper v. Aaron

Nejvyšší soud Spojených států má také stejně jako i ostatní nižší federální soudy a státní soudy pravomoc přezkoumávat ústavnost i státních legislativních a exekutivních aktů. Poprvé Nejvyšší soud tuto pravomoc uplatnil v případě *Fletcher v. Peck* v roce 1810, ovšem státy se jí poté bránily. Výrazné potvrzení pravomoci přišlo v rozhodnutí případu *Cooper v. Aaron* (1958). Stát Arkansas odmítl poslechnout příkaz federálního soudu, který mu nařizoval desegregaci veřejných škol a obhajoval se obavou z toho, že jeho dodržování pravděpodobně povede k násilí. Současně také tvrdil, že dodržovat desegregační nařízení soudu povinen není. Nejvyšší soud však rozhodl: „Článek VI. Ústavy činí z Ústavy nejvyšší zákon země...rozhodnutí *Marbury v. Madison*...vyhlásilo základní princip, že federální soudnictví je svrchované ve výkladu ústavního práva, a tento princip je od té doby tímto soudem i zemí respektován jako trvalý a nepostradatelný znak našeho

⁴⁰ CHEMERINSKY, Erwin. *Constitutional law: principles and policies*, s. 37.

ústavního systému.... Každý státní zákonodárce, držitel výkonné moci (executive) a soudce se slavnostně zavazuje přísahou...podpořit tuto Ústavu.“⁴¹

1.3. Pravomoc soudního přezkumu rozsudků státních soudů

Rozhodnutí v případě *Marbury v. Madison* založilo pravomoc soudů provádět přezkum ústavnosti legislativních a exekutivních aktů. Následující dvojice rozhodnutí v případech *Martin v. Hunter's Lessee* (1816) a *Cohens v. Virginia* (1821) zase definitivně potvrdila pravomoc Nejvyššího soudu provádět soudní přezkum rozhodnutí státních soudů jednotlivých členských států. Obdobně jako v předchozím případě, ani tato pravomoc není Nejvyššímu soudu výslovně svěřena Ústavou, nýbrž již zmíněným zákonem o soudnictví z roku 1789. Konkrétně je to ustanovení 25 zákona, které dovolilo Nejvyššímu soudu přezkoumávat rozhodnutí státních soudů pomocí příkazu k nápravě pochybení (*writ of error*), směřovanému nejvýše postavenému soudu v daném státě.

1.3.1. Martin v. Hunter's Lessee

Stát Virginia během americké revoluce schválil zákony umožňující odnětí půdy stoupců Britů, tzv. lojalistů (*loyalists*). Spojené státy naopak uzavřely s Británií smlouvy, které zaručovaly Britským občanům vlastnit půdu na území států. Martin si nárokoval pozemek na základě dědictví od lorda Fairfaxe⁴², jednoho z lojalistů. Druhá strana sporu, Hunter, naopak tvrdil, že pozemky byly státem zabrány dříve, než tyto smlouvy vstoupily v platnost, a proto je nyní půda majetkem státu Virginie a Martin na ni nárok nemá. Odvolací soud ve Virginii (*Virginia Court of Appeals*) dal za pravdu Hunterovi a potvrdil zákon, který dovoloval konfiskaci, ačkoliv byl v rozporu s federální smlouvou. Nejvyšší soud následně rozhodl v pravý opak, tedy že federální smlouva je určující a přikázal odvolacímu soudu ve Virginii napravit pochybení. Ten však prohlásil, že Nejvyšší soud USA takovou pravomoc nemá, a že soudy Spojených států, které patří pod jednu suverenitu, nemůžou být odvolacími soudy pro soudy státní, které patří pod suverenitu odlišnou, a tedy ani jejich příkazy žádnou skutečnou povinnost neukládají.⁴³

⁴¹ Cooper v. Aaron, 358 U.S. 1 (1958). s. 18.

⁴² skotský lord, vlasník půdy a otrokář

⁴³ CHEMERINSKY, Erwin. *Constitutional law: principles and policies*, s. 48.

Nejvyšší soud proto musel opět poukázat na svou pravomoc přezkumu rozhodnutí státních soudů. Hlavním argumentem soudce Storyho v jím napsaném rozhodnutí byl ten, že Ústava pravomoc Nejvyššího soudu přezkoumávat rozhodnutí státních soudů předpokládá, když vytváří Nejvyšší soud a dává Kongresu na uvážení, zdali vytvoří soudy nižší.⁴⁴ Pokud by však nižší federální soudy zřízeny nebyly, potom, nemohl-li by přezkoumávat rozhodnutí státních soudů, by byla působnost Nejvyššího soudu omezena na několik málo případů, náležejících do jeho originální jurisdikce. Povaha Ústavy a její současné chápání podle něj tuto pravomoc zakládají a tato pravomoc by existovala i bez výslovného zmocnění zákonem.⁴⁵ Současně se soud odvolával na skutečnost, že vztah soudce k danému státu a zájem tohoto státu mohou někdy bránit řádnému výkonu spravedlnosti, a že přezkum rozhodnutí státních soudů je stěžejní pro zajištění jednotného výkladu federálního práva.⁴⁶

1.3.2. Cohens v. Virginia

Dalším rozhodnutím Nejvyššího soudu, které potvrdilo ústavnost oddílu 25 zákona o soudnictví z roku 1789, tedy pravomoci Nejvyššího soudu přezkoumávat ústavnost rozhodnutí státních soudů, bylo rozhodnutí ve věci *Cohens v. Virginia* (1821). I zde jde opět o případ ze státu Virginia. Bratři Cohenové byli dle zákona tohoto státu odsouzeni za protiprávní prodej tiketů do loterie, pocházejících z Washingtonu D.C. Protože tvrdili, že Ústava je měla chránit před trestním stíháním za prodej tiketů, které byly autorizovány Kongresem, požádali Nejvyšší soud USA o přezkum. Ačkoliv se stát Virginia hájil tím, že Nejvyšší soud nemá pravomoc přezkoumávat rozhodnutí státních soudů, a už vůbec ne v trestních věcech a v případech, kdy je jednou ze stran stát federace, Nejvyšší soud svoji pravomoc přezkumu dle zákona o soudnictví znovu potvrdil. Soudce Marshal, který psal za soud názor většiny konstatoval, že „v mnoha státech jsou soudci, pokud jde o úřad a plat, závislí na vůli zákonodárců“⁴⁷, a že tito soudci ne vždy plně ochraňují federální práva.⁴⁸ Odsouzení se proto mohou obrátit na Nejvyšší soud, aby byla jejich právům zajištěna řádná ochrana.

⁴⁴ *Martin v. Hunter's Lessee*, 14 U.S. s. 329.

⁴⁵ *tamtéž*, s. 347.

⁴⁶ *tamtéž*, s. 346.

⁴⁷ ang. „*in many States the judges are dependent for office and for salary on the will of the legislature.*”

⁴⁸ *Cohens v. Virginia*, 19 U.S. 264, s. 386-387.

Všechna tato rozhodnutí, především trojice *Marbury v. Madison*, *Martin v. Hunter's Lessee* a *Cohens v. Virginia*, která byla vydána v rané době existence Nejvyššího soudu, vytvořila statný základ pro jeho vývoj, který vedl až k dnešní podobě. Pravomoci této instituce se časem a praxí staly nespornými, Nejvyšší soud budoval svoji prestiž a zajistil si jedinečné a mimořádně silné postavení v ústavním systému Spojených států, kde je součástí struktury brzd a protivah, která brání zákonodárné a výkonné složce ve zneužívání své moci, a to jak na federální, tak státní úrovni. V následující podkapitole krátce popíši, jaké případy Nejvyšší soud řeší a jakým způsobem se tyto případy mohou dostat až před něj.

1.4. Agenda soudu

V souvislosti se soudci Nejvyššího soudu se často hovoří o tzv. soudcovském aktivismu (*judicial activism*) nebo soudcovské zdrženlivosti (*judicial restraint*). Tyto pojmy souvisí mimo jiné se sebeomezováním soudu projednávat určité případy. Jak bylo naznačeno v předchozí podkapitole, k politické otázce se vyjadřoval už soudce Marshall v případě *Marbury v. Madison*, kdy v jím sepsaném většinovém názoru uvedl, že soudům nepřísluší rozhodovat o exekutivních aktech „v případech, kdy výkonná moc disponuje ústavním nebo právním uvážením“.⁴⁹ Politické otázky se ovšem netýkají pouze exekutivních aktů, ale i všech ostatních aktů, kdy některá ze složek moci disponuje politickým uvážením. Soudy tedy proto na základě tzv. doktríny politické otázky (*political question doctrine*), kterou si v průběhu let vytvořily a zformovaly, některé případy přezkoumat odmítnou.

1.4.1. Podmínky přístupu

Vzhledem k množství sporů, které každoročně vznikají a žádostí o přezkum by byla práce Nejvyššího soudu nemožná, pokud by nemohl kontrolovat tok případů a sám určovat, kterými z nich se bude zabývat. Federální soudy si v průběhu let vytvořily určitá pravidla toho, kterými případy se budou a nebudou zaobírat. Aby mohl být případ projednán soudem, musí splňovat určité podmínky. Těmito podmínkami jsou – existence případu nebo sporu (*case or controversy*), aktivní legitimace žalobce (*standing*) a trvání sporu (*mootness*). Podle článku III. se soudní moc se vztahuje pouze na „případy a spory“. Judikatura Nejvyššího soudu opakovaně potvrdila, že případ před soudem musí zahrnovat skutečný spor mezi

⁴⁹ *Marbury v. Madison*, 5 U.S., s. 163.

dvěma stranami, nikoli případ nebo spor hypotetický. Tato podmínka se označuje jako zralost případu (*ripeness*). Podle výkladu soudů tato podmínka také limituje jejich pravomoc radit zákonodárcům nebo úřadům a vyjadřovat se k ústavnosti navrhovaných zákonů nebo nařízení. Soudy navíc obecně odmítají posoudit ústavnost právního předpisu až do doby, dokud není aplikován. Druhou podmínkou je aktivní legitimace žalobce. Aby tuto legitimaci měl, musí žalobce prokázat podstatný a oprávněný zájem na výsledku případu. Poslední podmínkou je trvání sporu. Požadavek trvání sporu v teorii vylučuje projednávat případy, které již nejsou “živé“, nebo pokud strany ztratily zájem na jeho výsledku. Proto požadavek vylučuje i ty případy, které jsou předloženy příliš pozdě, poté co se změnila fakta případu, nebo byl případ vyřešen jinými než soudními prostředky. Pokud je ale důvodné se domnívat, že se bude již vyřešená situace opakovat, soud může od této podmínky upustit a o případu přesto rozhodnout. Příkladem může být rozhodnutí ve známém případě *Roe v. Wade* (1973), týkajícím se povolení potratu v případě otěhotnění v důsledku znásilnění. Nejvyšší soud rozhodl povolit provedení potratu, a to i přesto, že v daném případě se dítě z důvodu vleklého soudního řízení již dávno narodilo. Rozhodnutí tak směřovalo především na obdobné budoucí případy.⁵⁰

Nejvyšší soud zpravidla přijímá případy, které zahrnují protichůdná rozhodnutí federálních odvolacích soudů (*Court of Appeals neboli circuit courts*), případy zahrnující důležité otázky občanských práv a svobod, a případy, ve kterých se odvolávají Spojené státy. Je však důležité si uvědomit, že Nejvyšší soud si své případy vybírá sám, záleží tedy na tom, zdali soudci daný případ či spor chtějí projednat, či nikoliv. Často se v souvislosti s výběrem případů mluví o zmíněném soudcovském aktivismu nebo naopak soudcovské zdrženlivosti a s nimi související doktríně politické otázky, která se v průběhu let neustále měnila, a po případě *Bush v. Gore* (2000) dokonce existují názory, že úplně zanikla. V tomto rozhodnutí Nejvyšší soud Spojených států zrušil příkaz Nejvyššího soudu státu Florida k selektivnímu ručnímu přepočítání prezidentských volebních lístků v tomto státu. Rozhodnutí 5 ku 4 *per curiam* fakticky udělilo 25 hlasů volitelů republikánskému kandidátovi George W. Bushovi, čímž zajistilo jeho vítězství nad demokratickým kandidátem Al Gorem. Pokud se tedy několik soudců (čtyři) domnívá, že by soud měl zasahovat do určitých politik (*policy*) nebo politiky (*politics*), nebrání jim v tom

⁵⁰ Podle tohoto rozhodnutí protiinterrupční zákon ve státě Texas, i většina jiných tehdejších protiinterrupčních zákonů porušovala právo na soukromí dle 14. dodatku Ústavy.

mnoho. Chce-li Nejvyšší soud některou oblast práva nebo politiky změnit, má k tomu účinné prostředky, jednoduše přijme takové případy, které mohou mít pro danou problematiku či v jiném ohledu zásadní význam, a rozhodnout o nich. Například po několik desetiletí Nejvyšší soud příliš nezajímaly případy afirmativních akcí (*affirmative actions* – případy pozitivní diskriminace) nebo jiných programů navržených tak, aby poskytovaly konkrétní výhody menšinám.⁵¹ To se změnilo až v roce 1995, kdy konzervativní soudci přijali případy, které umožnily posunout a stanovit limity afirmativních akcí a rasových preferencí. Rozhodnutí v těchto případech zavedla nová omezení na federální programy týkající se afirmativních akcí, omezila snahy o desegregaci škol a pokusy zvýšit zastoupení menšin v Kongresu vytvořením “menšinových okresů”.⁵²

1.4.2. Writ of certiorari

Nejvyšší soud si volí případy, které bude projednávat, čímž kontroluje svou vlastní agendu. Základním a nejčastějším způsobem, jak se případ dostane k Nejvyššímu soudu je prostřednictvím tzv. *writ of certiorari*. Toto podání označuje formální žádost, aby Nejvyšší soud přezkoumal rozhodnutí soudu nižšího a podává jej do 90 dnů strana sporu, která není s předchozím rozhodnutím spokojena. *Certiorari* je poté příkaz nižšímu soudu, aby doručil veškeré záznamy o konkrétním případě Nejvyššímu soudu k přezkumu právních pochybení.

Tyto formální žádosti posuzují soudní úředníci Nejvyššího soudu (*clerks*)⁵³, kteří jsou zároveň asistenty některého ze soudců. Podle rozvrhu žádost případně jednomu úředníkovi, který ji posoudí a sepíše zprávu, která bude shrnovat fakta a obsahovat doporučení. Tuto zprávu následně odesílá všem soudcům a jejich soudní úředníci zprávu mohou doplňovat o své připomínky. Tímto mají i soudní úředníci vliv na to, které případy soud bude řešit, či dokonce teoreticky mohou svými připomínkami ovlivnit hlasování soudců. Následně, poté co si soudci zprávu pročtou, kterýchkoliv z nich může případ zařadit na seznam k diskusi, který obsahuje vše, o čem budou soudci jednat a který rozesílá předseda soudu.

⁵¹ LOWI, Theodor J. *American Government: Power and Purpose*, s. 361.

⁵² tamtéž, s. 361.

⁵³ Clerks jsou v pozici asistentů konkrétního soudce, často soudci Nejvyššího soudu v minulosti pracovali právě jako clerk pro některého z bývalých soudců.

V opačném případě, pokud případ na seznam zařazen není, je žádost o vydání příkazu *certiorari* zamítnuta.

O případech umístěných na seznamu se hlasuje a aby bylo rozhodnuto o přezkumu rozhodnutí, čtyři soudci musí hlasovat pro pojednání s tím, že případ podle nich splňuje pravidlo č. 10 pravidel Nejvyššího soudu USA⁵⁴, tedy že pro to existují zvláštní a závažné důvody. Patří sem protichůdná rozhodnutí dvou nebo více federálních odvolacích soudů nebo dvou nebo více státních soudů poslední instance, spory mezi federálními odvolacími soudy a státními soudy poslední instance, rozhodnutí federálních odvolacích soudů ve věcech federálního práva, které by měl řešit Nejvyšší soud, a rozhodnutí federálního odvolacího soudu o důležité otázce, která je v rozporu s rozhodnutím Nejvyššího soudu. Soud obvykle zasáhne jen v případě, že mezi nižšími soudy dojde ke sporu o to, co má být právem („*what the law should be*“), když důležitá právní otázka vznesená nižším soudem nebyla definitivně zodpovězena nebo když se nižší soud odchýlí od zásad a precedentů stanovených Nejvyšším soudem.⁵⁵ Dalším způsobem, jak se případ dostane k Nejvyššímu soudu, nutno podotknout ojedinelým, je například prostřednictvím předběžné otázky, kdy federální odvolací soud požádá Nejvyšší soud o pokyny k řešení právní otázky, o které nebylo nikdy v minulosti rozhodnuto.

Pokud se tedy soudci rozhodnou pro to stanovit limity, změnit nebo ovlivnit některou z problematik, politik, nebo se dokonce zapojit do politiky, příliš mnoho jim v tom nebrání. A to ani tehdy, pokud bude jejich rozhodnutí přijmout případ vedeno ideologií a snahou rozhodnout o důležité, třeba i politické, otázce.

1.5. Shrnutí první kapitoly

První kapitola seznamuje čtenáře se soudní mocí ve Spojených státech a postavením Nejvyššího soudu v ústavním systému. Probraná rozhodnutí a vysvětlení toho, které případy a za jakých okolností federální soudy a konkrétně Nejvyšší soud projednává, jsou zásadní pro pochopení americké právní kultury a její odlišnosti od právní kultury evropských států. Současně také měla první

⁵⁴ Rules of the Supreme Court of the United States. Dostupné z: <https://www.supremecourt.gov/ctrules/2019RulesoftheCourt.pdf>

⁵⁵ LOWI, Theodor J. *American Government: Power and Purpose*, s. 363.

kapitola za úkol zdůraznit důležitost Nejvyššího soudu a jeho kolosální pravomoci, které mu v americkém ústavním systému dávají konečné slovo.

2. Soudci Nejvyššího soudu

V další kapitole již budu popisovat samotné jevy související s ideologií soudů a soudců, a zájmem na složení soudů ze strany ostatních složek moci a dalších subjektů. Pro pochopení je nutné vědět, že soudci Nejvyššího soudu jsou podle svého dlouhodobého rozhodování v případech řazeni do ideologických táborů a označováni jako konzervativní (*conservative*), liberální (*liberal*) nebo umírnění (*moderate*), kteří se pohybují někde uprostřed. Toto rozdělení má původ v klasickém pojetí ekonomického a politického liberalismu a konzervatismu, při rozhodování soudců se však od tohoto pojetí poněkud liší. Co tyto nálepky při rozhodování soudců ve skutečnosti znamenají budu popisovat ve třetí kapitole, nyní je podstatné pouze znát skutečnost, že v posledních dekadách se stalo trendem, že prezidenti Demokratické strany na funkci soudce Nejvyššího soudu navrhuji zpravidla kandidáty označované za liberální, kdežto prezidenti Republikánské strany naopak kandidáty konzervativní. To se netýká pouze soudců Nejvyššího soudu, nýbrž všech federálních soudců obecně. U soudců Nejvyššího soudu je tato skutečnost však nejlépe pozorovatelná. V důsledku toho se z procesu jejich jmenování stal nekonečný politicko-stranický souboj o to, kdo na federální soudcovskou lavici zasedne.

2.1. Politicky motivované početní a strukturální změny

Hlavním úkolem Kongresu Spojených států je bezesporu přijímat zákony, a to i takové zákony, které budou upravovat podobu federálního soudnictví. Článek III. oddíl 1 Ústavy říká: „*Soudní moc Spojených států bude svěřena jednomu Nejvyššímu soudu a takovým nižším soudům, které může Kongres čas od času ustavit a zřídit.*“ Ústava udává, že bude moc svěřena „*jednomu Nejvyššímu soudu*“, Stejně tak článek I. oddíl 8 Ústavy dává Kongresu pravomoc „*ustavovat soudy nižší než Nejvyšší soud*“.⁵⁶ Žádné z těchto ustanovení Ústavy ale výslovně neuděluje Kongresu pravomoc stanovit nebo upravit velikost Nejvyššího soudu. Místo toho se má za to, že Kongres má tuto pravomoc na základě klauzule nezbytnosti a

⁵⁶ ang. „*to constitute Tribunals inferior to the supreme Court*“

vhodnosti (*necessary and proper clause*), nacházející se právě ve článku I. oddílu 8, která umožňuje Kongresu vydávat zákony potřebné pro výkon svých vyjmenovaných pravomocí a „*všech ostatních pravomocí svěřených Ústavou federální státní moci Spojených států amerických*.“⁵⁷

2.1.1. Pravomoc Kongresu nad složením soudu

Klauzule nezbytnosti uděluje Kongresu významnou pravomoc ovlivňovat podobu, velikost a složení federálních soudů. Tuto pravomoc Kongres poprvé využil při přijetí zákona o soudnictví z roku 1789, kterým zřídil federální okresní soudy, odvolací soudy a soudy zvláštní jurisdikce, a současně jím stanovil počet soudců Nejvyššího soudu na šest. Kromě toho se Kongres podílí na procesu jmenování soudců, kdy Ústava ve článku II. oddílu 2 podmiňuje jmenování federálních soudců, včetně soudců Nejvyššího soudu, „*radou a souhlasem*“ Senátu. Senát má proto konečné slovo v tom, zdali prezidentem navržený kandidát na funkci soudce Nejvyššího soudu do lavice usednou či nikoliv. Posledním způsobem, kterým Kongres disponuje pravomocí nad složením Nejvyššího soudu, je *impeachment*. Článek I. oddíl 2 a 3 ve spojení s článkem II. oddílem 4 dává Kongresu pravomoc obžalovat a zprostit úřadu federální funkcionáře, včetně soudců, za „*zradu, úplatkářství nebo jiné závažné zločiny a přečiny*“.⁵⁸ Kongres v minulosti několikrát zbavil federální soudce jejich funkce, nikdy však ne soudce Nejvyššího soudu. Jediným soudcem, který kdy čelil *impeachmentu*, byl Samuel Chase v roce 1805, Senát jej však obžaloby zprostil.

2.1.2. Počet soudců a změny velikosti soudu

Článek III. Ústavy tedy nspecifikuje z kolika soudců by se měl Nejvyšší soud se skládat. V současnosti je to celkem soudců devět – předseda soudu (*chief justice*) a osm soudců (*associate justice*). Předseda soudu předsedá při zasedáních, nemá však žádné větší pravomoci a má pouze jeden hlas, stejně jako ostatní soudci. Výsadou předsedy je pouze to, že vždy mluví jako první poté, co soudci dojdou k rozhodnutí. Kromě toho, pokud předseda soudu hlasoval s většinou, rozhodne, který soudce pro dané rozhodnutí napíše většinový názor soudu. Do jisté míry je

⁵⁷ ang. „*To make all Laws which shall be necessary and proper for carrying into Execution the foregoing Powers, and all other Powers vested by this Constitution in the Government of the United States, or in any Department or Officer thereof.*“

⁵⁸ ang. „*The President, Vice President and all Civil Officers of the United States, shall be removed from Office on Impeachment for, and Conviction of, Treason, Bribery, or other high Crimes and Misdemeanors.*“

vliv předsedy soudu ukázkou jeho vůdčích schopností. Někteří předsedové, například Earl Warren, díky svým vůdčím schopnostem byli schopni vést soud novým směrem.⁵⁹

Kongres má pravomoc velikost Nejvyššího soudu, tedy počet jeho soudců, změnit. Na počátku devatenáctého století to bylo šest soudců. Počet soudců se několikrát měnil, z původních šesti se nejdříve snížil na pět, poté se v důsledku zvětšujícího se území Spojených států a narůstání počtu států federace zvýšil až na deset. Někteří však tvrdí, že Kongres rozšířil soud na deset soudců pouze proto, aby prezidentu Lincolnovi během občanské války umožnil jmenovat soudce, kteří budou podporovat republikány v boji proti otroctví a zachování Unie.⁶⁰ Počet soudců se ustálil až zákonem o soudnictví z roku 1869 (*Judiciary act of 1869*, známější spíše jako *Circuit judges act*) na konečných devět, který zůstal až do dnešního dne.

K posledním pokusům o rozšíření soudu (tzv. *court-packing*) došlo ve 30. letech 20. století poté, co prezident Franklin Delano Roosevelt podpořil rozsáhlá opatření navržená na podporu zotavení se z Velké hospodářské krize, tzv. program New Deal. Nejvyšší soud ale několik právních předpisů New Dealu pro neústavnost zrušil. V reakci na to se prezident Roosevelt pokusil navýšit počet soudců Nejvyššího soudu, aby mohl jmenovat další s cílem ovlivnit ideologii soudu a přimět jej hlasovat v jeho prospěch. Jím a jeho administrativou nově navržený zákon o reformě soudního řízení z roku 1937 (*Judicial Procedures Reform Bill of 1937*) by jej zmocnil možností jmenovat až šest nových soudců Nejvyššího soudu. Návrh zákona se však s úspěchem nesetkal. Senátní výbor pro soudnictví (*United States Senate Committee on the Judiciary*) vydal zprávu, v níž opatření důrazně odsuzoval a prohlásil, že návrh zákona „*uplatňuje sílu na soudnictví a...podkopává by nezávislost soudů*“, a že „*návrh zákona je v přímém rozporu s duchem americké Ústavy*.“⁶¹ Proti návrhu se veřejně postavili i členové Nejvyššího soudu. I přesto Nejvyšší soud, snad pod vidinou hrozby z naplnění černého scénáře, raději zmírnil

⁵⁹ srov. např. MCKAY, Robert B. Reapportionment: Success Story of the Warren Court. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/1287416?seq=1>

⁶⁰ viz. SCHERMERHORN, Calvin. Packing the Court: Amid national crises, Lincoln and his Republicans remade the Supreme Court to fit their agenda. Dostupné z: <https://theconversation.com/packing-the-court-amid-national-crises-lincoln-and-his-republicans-remade-the-supreme-court-to-fit-their-agenda-147139>

⁶¹ Adverse Report: Reorganization of the Federal Judiciary, s. 3. Dostupné z: <https://reason.com/wp-content/uploads/2020/10/Senate-Judiciary-Committee-Report-on-1937-Court-Packing-Legislation.pdf>

svoje postoje a začal vnímat jeho politické iniciativy příznivěji. Prezident na oplátku upustil od svých snah o rozšíření soudu. Toto se stalo známým pod slovním spojením „*změna, která zachránila devět*“⁶², odkazujícím především na náhlý názorový posun soudce Owena Robertse při hlasování v případě *West Coast Hotel Co. v. Parrish* (1937), ve kterém, ačkoliv dříve hlasoval s většinou Nejvyššího soudu pro zrušení legislativy patřící do programu New Deal, najednou jej podpořil a hlasoval pro zachování zákona o minimální mzdě (*Fair Labor Standards Act of 1938*). I zde je tedy vidět určitá strategie v rozhodnutí Nejvyššího soudu, o které budu později hovořit v rámci podkapitoly Modely rozhodování. Ačkoliv Nejvyšší soud nakonec částečně „povolil“, většina bere marné snahy prezidenta Roosevelta za politický neúspěch, který odradil další snahy o rozšíření řad Nejvyššího soudu.⁶³

Diskuse o změnách velikosti Nejvyššího soudu nedávno zaznamenala oživení po smrti soudkyně Ruth Bader Ginsburgové a nominaci a následném jmenování soudkyně Amy Coney Barrettové jen několik týdnů před prezidentskými volbami v roce 2020. Tyto diskuse se ještě množily poté, co prezidentské volby vyhrál Joe Biden a demokraté znovu po letech získali většinu v obou komorách Kongresu. V důsledku toho, že se předcházejícímu prezidentu Donaldu Trumpovi podařilo jmenovat rovnou tři soudce Nejvyššího soudu, se začalo opět spekulovat a hovořit o rozšíření či zúžení jeho lavice, a to jak mezi politiky, tak právními komentátory a v médiích. Někteří komentátoři k rozšíření soudu přímo vyzývali a poukazovali například na údajnou nespravedlnost, spočívající v tom, že z devíti současných soudců bylo šest jmenováno republikánskými prezidenty, ačkoliv z posledních devíti prezidentů bylo pět z řad Demokratů.⁶⁴ Tyto návrhy jsou založeny na přesvědčení, že přidání křesel dá prezidentovi, který by nové soudce nominoval a jmenoval, moc utvořit Nejvyšší soud způsobem, který je v souladu s jeho politickými preferencemi a preferencemi jeho strany.⁶⁵ Nedávné návrhy na rozšíření Nejvyššího soudu proto rovněž vyvolaly debatu o úloze soudnictví a

⁶² ang. „*the switch in time that saved nine*“

⁶³ LAMPE, Joanna R. „*Court Packing*“: *Legislative Control over the Size of the Supreme Court*, s. 3. Dostupné z: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/LSB/LSB10562>

⁶⁴ ROOSEVELT, Kermit. I Spent 7 Months Studying Supreme Court Reform. We Need to Pack the Court Now. Dostupné z: <https://time.com/6127193/supreme-court-reform-expansion/>

⁶⁵ LAMPE, Joanna R. „*Court Packing*“: *Legislative Control over the Size of the Supreme Court*, s. 1. Dostupné z: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/LSB/LSB10562>

prostředcích, kterými mohou političtí aktéři ovlivnit přístup Nejvyššího soudu k výkladu práva.⁶⁶

2.1.3. Ústavní omezení legislativních změn

Jak již bylo řečeno, Kongres má ústavní pravomoc uzákonit legislativu měnící počet soudců Nejvyššího soudu. Této pravomoci již více než 150 let nevyužil, nižší federální soudy však rozšiřoval hojně, aby reagoval na rostoucí množství případů a průměrnou dobu jejich pojednání. Text Ústavy žádné podmínky rozšíření Nejvyššího soudu neudává, teoreticky tak Kongres může soud rozšiřovat dle libosti i ve snaze ovlivnit jeho ideologii a získat příznivější rozhodnutí. S tímto se však pojí některé ústavní otázky.

Jazyku Ústavy schází přesnost a podle některých Kongres ve změnách Nejvyššího soudu v podstatě není limitován, i když se tím třeba snaží formovat jeho ideologii.⁶⁷ Vyvolává to ovšem obavy související s narušením principu dělby moci, tedy aby soudní moc zůstala od moci zákonodárné dostatečně oddělena, tak jak to zamýšleli tvůrci Ústavy. V Listech Federalistů například Alexander Hamilton vysvětloval, že „*nezávislost soudců je...nezbytná k ochraně Ústavy a práv jednotlivců.*“⁶⁸ Oddělení složek moci je patrné z třetího článku Ústavy. Ústavní konvent se záměrně odchýlil od britského modelu, kde Sněmovna lordů fungovala zároveň jako poslední soudní instance.⁶⁹ Stejně tak neodvolatelnost federálních soudců a nemožnost snížení jejich platu jsou jasnými výrazy ochrany nezávislosti soudů, které tvůrci Ústavy záměrně zanesli do jejího textu. Změny velikosti a struktury soudu, které by byly přijaty za účelem změny nebo ovlivnění jeho ideologie a dosažení příznivějších výsledků v jeho budoucích rozhodnutích, by vyvolávaly důvodné obavy, že dochází k záměrnému nevhodnému zásahu do této třetí, nejkřehčí složky moci, moci soudní, či dokonce snaze tuto složku moci řídit.

Řada nedávných návrhů obhajujících změnu velikosti nebo struktury Nejvyššího soudu se svou snahou změnit vnímané politické či ideologické složení Nejvyššího soudu netají. Padají návrhy jako je rozšíření počtu soudců o dva nebo

⁶⁶ tamtéž, s. 1.

⁶⁷ LAMPE, Joanna R. „*Court Packing*“: *Legislative Control over the Size of the Supreme Court*, s. 3. Dostupné z: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/LSB/LSB10562>

⁶⁸ HAMILTON, Alexander, James MADISON a John JAY. *Federalist Papers: Primary Documents in American History: Federalist No. 71-80*. Dostupné z: <https://guides.loc.gov/federalist-papers/text-71-80>

⁶⁹ až do roku 2009, kdy byl zřízen Nejvyšší soud Spojeného království

čtyři tak, aby byl zachován lichý počet, nebo nápaditější, jako je například tzv. vyrovnaná lavice (*balanced bench*)⁷⁰, jejíž koncept spočívá ve výběru pěti soudců demokraty, pěti soudců republikány a dalších pět soudců by například volili sami vybraní soudci. Takovéto návrhy by šly realizovat prostou legislativou, stejně tak i snížení počtu soudců s tím, že příští uvolněné místo nebude zaplněno. Naproti tomu okamžité snížení počtu soudců či stanovení určité doby výkonu funkce soudce by bylo v rozporu se článkem III. Ústavy, zajišťujícím její doživotní výkon. Ke všem těmto návrhům, které by pro současné ústavní omezení neprošly, by proto bylo třeba přijmout současně i dodatek Ústavy.

Silným argumentem pro obhajobu současného stavu a počtu devíti soudců je, že tento počet se neměnil již více než jedno a půl století. Podle některých komentátorů tato historická dlouhodobá neměnnost vytvořila ústavní normu, podle které soudců Nejvyššího soudu je a vždy bude devět. Tato norma by pak měla eliminovat snahy o jakékoliv pokusy o jeho rozšíření.⁷¹ Někdy dokonce s obavami souvisejícími s otázkou dělby moci a porušováním historických norem někteří komentátoři tvrdí, že i když rozšíření Nejvyššího soudu a související návrhy nejsou v rozporu s výslovným omezením Ústavy, takové konání je nicméně neslučitelné s nepsanými pravidly, zásadami, principy, praxí, chápáním, a instituty, které řídí americký právní systém, někdy označovanými jako ústava s malým “ú“ (*a small-c constitution*).⁷²

Paradoxem ovšem zůstává, že pokud by taková politicky motivovaná expanze Nejvyššího soudu vyvolala nějakou ústavní otázku, pravděpodobně by to byl sám Nejvyšší soud, který by takovou otázku mohl řešit, i když toto tvrzení je sporné.

2.1.4. Důsledky potenciálních změn ve velikosti a složení soudu

Návrhy na politicky motivované strukturální a početní změny Nejvyššího soudu obsahují spoustu vad. Ačkoliv by některá z výše uvedených řešení potenciálně mohla navrátit určitou politickou či ideologickou rovnováhu, další

⁷⁰ EPPS, Daniel a Ganesh SITARMAN. How to Save the Supreme Court. *Yale Law Journal*, s. 193-202. Dostupné z:

<https://scholarship.law.vanderbilt.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2146&context=faculty-publications>

⁷¹ viz např. BAUER, Fred. Biden, Court-Packing, and Constitutional Norms. *National Review*. Dostupné z: <https://www.nationalreview.com/corner/joe-biden-court-packing-and-constitutional-norms/>

⁷² LAMPE, Joanna R. “Court Packing”: Legislative Control over the Size of the Supreme Court, s. 4. Dostupné z: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/LSB/LSB10562>

změna legislativy by ji mohla zase rychle odstranit. V reakci na zvýšení počtu soudců by mohla druhá strana, poté co obsadí úřad prezidenta a většinu v obou komorách Kongresu, stejný postup zopakovat a počet dále navyšovat. To by mohlo ve finále vést až k absurdně početné instituci, kterou by se Nejvyšší soud stal.

Politicky motivované snahy o změny Nejvyššího soudu by také mohly podkopat vnímání Nejvyššího soudu a celého federálního soudnictví jako nezávislého a apolitického prostředí. Pokud by lidé začali vnímat federální soudnictví jako zpolitizované, ztratili by představu o jeho legitimitě a důvěru v jeho schopnost nacházet nestranně a nezávisle spravedlnost.

Změny ve struktuře soudu ale samozřejmě nejsou jediným způsobem, jak je možné ovlivnit politické či ideologické prostředí soudu. Kromě klasického procesu jmenování, kde je výběr kandidáta na základě ideologie žádoucí, jak budu vysvětlovat později, v praxi existuje i celá řada postupů “na hraně“, které v některých očích mohou Nejvyššímu soudu ubrat na jeho legitimitě. Může to být například nabádání soudce ke strategickému odchodu do důchodu⁷³ nebo nabádání ke zdržování nebo urychlování slyšení senátním výborem pro soudnictví.⁷⁴ Tyto strategie vyvolávají kontroverzi a určité překrývající se problémy, neboť u právních komentátorů i veřejnosti existuje obecný předpoklad, že soudce jmenovaný určitým prezidentem bude pravděpodobně rozhodovat způsobem, který bude podporovat politickou agendu tohoto prezidenta či jeho strany.⁷⁵

Veškeré současné návrhy změny složení Nejvyššího soudů i výše popsané postupy vyvolávají otázku, podle čeho tedy vlastně soudci rozhodují případy. Současně na ní ale také i odpovídají, a touto odpovědí je ideologie soudců – to, jaký postoj budou zaujímat k problematikám a jak budou interpretovat Ústavu a zákony.

⁷³ I v lednu 2022 se po ohlášení plánovaného odchodu do důchodu soudce Nejvyššího soudu Stephena Bryera objevily spekulace, že jej prezident Joe Biden a demokraté nabádali ke strategickému odchodu. Biden současně oznámil, že jeho náhrada bude černá žena, aby byla lavice rasově i genderově vyváženější. Toto prohlášení mezi konzervativnější veřejností vzbudilo ještě větší rozruch, zejména proto, že prezident bude vybírat kandidáta primárně na základě barvy kůže a pohlaví, místo kvality, kvalifikace a jiných profesních předpokladů. viz. WATSON, Kathryn. Biden says he'll name a Black woman as Supreme Court pick by end of February. Dostupné z: <https://www.cbsnews.com/live-updates/biden-supreme-court-black-woman-pick-february/>

⁷⁴ V roce 2016 prezident Barrack Obama po náhlé smrti soudce Antonina Scalií nominoval na po něm uvolněné místo Merricka Garlanda. Senát, v té době ovládaný republikány, jej odmítl vyslechnout a trval na tom, že nového soudce má nominovat nový prezident po volbách, které se budou konat na konci téhož roku, a to i přesto, že do těchto voleb zbývalo více než půl roku.

⁷⁵ LAMPE, Joanna R. “*Court Packing*”: *Legislative Control over the Size of the Supreme Court*, s. 5. Dostupné z: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/LSB/LSB10562>.

Pokud by totiž bylo pro rozhodování soudců Nejvyššího soudu relevantní čistě právo, nikdo by se o strukturální nebo početní změny soudu nemusel zasazovat. Ideologie, kterou se tato práce zabývá, skutečně při rozhodování Nejvyššího soudu hraje značnou roli. To dokazuje i proces jmenování soudců, kde je tento faktor jedním ze základních předpokladů pro prezidentův výběr kandidáta i jeho potvrzení Senátem. V následující podkapitole poukáží na to, že ideologie vždy byla faktorem při celém procesu jmenování a proč je ideologie jako hodnotící kritérium při nominaci prezidentem i potvrzení Senátem za současného stavu žádoucí, ne-li nutná.

2.2. Ideologie jako faktor při procesu jmenování soudce

Proces jmenování soudců Nejvyššího soudu uvádí Ústava Spojených států jen velmi stručně ve článku II. oddílu 2, když říká, že prezident „*nominuje a na radu a se souhlasem Senátu jmenuje...soudce Nejvyššího soudu*“.⁷⁶ Ačkoliv se proces jmenování v čase fakticky vyvíjel a měnil, tento článek Ústavy zůstal nezměněn a rozdělení pravomoci mezi prezidenta a Senát zůstalo zachováno.⁷⁷

Otázka toho, jakou roli ideologie hraje a jakou roli by měla hrát při výběru a potvrzování federálních soudců, zejména soudců Nejvyššího soudu, se zabýval senátní výbor pro soudnictví během prezidentského období George W. Bushe.⁷⁸ Předseda výboru, senátor Charles Schummer⁷⁹ konstatoval, že je jasné, že „*ideologie konkrétních kandidátů často hraje významnou roli v procesu potvrzování*.“ Současná doba podle něj „*určitě ospravedlňuje odpor Senátu vůči kandidátům, jejichž názory nespádají do hlavního proudu a kteří byli vybráni ve snaze dále naklonit soudy ideologickým směrem*.“⁸⁰ Proti tomu se postavil senátor Orrin Hatch⁸¹, který prohlásil, že „*existuje nespočet důvodů, proč politická ideologie nebyla a není vhodným měřítkem soudcovské kvalifikace. V zásadě*

⁷⁶ ang. „*President...shall nominate, and with the Advice and Consent of the Senate, shall appoint... Judges of the supreme Court*“

⁷⁷ V historii se objevovaly i případy, kdy prezident jmenoval soudce Nejvyššího soudu bez rady a souhlasu Senátu v době, kdy senát nezasedal (tzv. *recess appointments*). V takovém případě však musí Senát jmenování dodatečně schválit do konce příštího zasedání Kongresu.

⁷⁸ *The Judicial Nomination and Confirmation Process, hearings: Judicial Nominations 2001: Should Ideology Matter?*. Dostupné z: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/CHRG-107shrg79825/html/CHRG-107shrg79825.htm>.

⁷⁹ Demokrat, senátor za stát New York

⁸⁰ *The Judicial Nomination and Confirmation Process, hearings: Judicial Nominations 2001: Should Ideology Matter?*. s. 3. Dostupné z: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/CHRG-107shrg79825/html/CHRG-107shrg79825.htm>.

⁸¹ Republikán, senátor za stát Utah

*odpovědnost Senátu poskytovat radu a souhlas nezahrnuje použití ideologického lakmusového papírku, protože osobní názory kandidáta jsou do značné míry irelevantní, pokud kandidát může tyto názory odložit a spravedlivě a nestranně se jako soudce řídit zákonem.*⁸² Tato proklamace potřeby neutrality při potvrzování nominovaných kandidátů však byla pouhou snahou republikánského senátora a jeho strany o to, aby tehdy demokracie ovládaný Senát nezemřel Bushovy nominace federálních soudců na základě ideologie kandidátů, respektive aby ideologii nepoužíval jako kritérium při jejich hodnocení, což by k takovému výsledku vedlo. Přitom právě v předcházejícím období prezidenta Clintona naopak republikány ovládaný Senát zamítl několik jeho kandidátů s odkazem na to, že jsou moc liberální, někteří senátoři Clintonovy kandidáty dokonce označovali za aktivistické soudce (*activist judges*).⁸³ Je zřejmé, že dnes i v minulosti ideologie v procesu jmenování, v tomto případě konkrétně ve fázi potvrzování kandidátů Senátem, roli hrála. Pokud senátoři hlasují proti, často totiž argumentují právě tím, že ideologické přesvědčení a názory kandidáta nespádají do současného hlavního proudu právního myšlení.⁸⁴

2.2.1. Role ideologie při procesu jmenování soudce v historii

Poohlédneme-li se do minulost, každý prezident v historii jmenoval soudce více či méně, vždy však alespoň částečně, na základě ideologie kandidáta. Stejně tak ideologie hrála roli i při potvrzování kandidáta Senátem. Osobní přesvědčení soudců jsou totiž předzvěstí toho, jak budou ve funkci rozhodovat, a proto je také předním faktorem pro nominaci prezidentem a pro její následné potvrzení Senátem. Už od dob George Washingtona byl tento faktor určující, prezidenti zpravidla jmenovali soudce z vlastní politické strany. Ideologie některých prezidentů může být slabší nebo silnější a na základě toho prezidenti ideologický faktor soudců berou při nominaci v úvahu více či méně. Konkrétně se dá poukázat na již zmíněného prezidenta Franklina Roosevelta, který se snažil cíleně nominovat soudce, kteří podpoří jeho program New Deal, a dokonce se kvůli tomu pokusil o soudní expanzi,

⁸² *The Judicial Nomination and Confirmation Process, hearings: Judicial Nominations 2001: Should Ideology Matter?*. s. 30. Dostupné z: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/CHRG-107shrg79825/html/CHRG-107shrg79825.htm>.

⁸³ viz např. BISKUPIC, Joan. HILL REPUBLICANS TARGET 'JUDICIAL ACTIVISM'. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/archive/politics/1997/09/14/hill-republicans-target-judicial-activism/57ca026d-03be-468e-bc6c-f1dda45d6862/>

⁸⁴ např. vyjádření senátora Saxbyho Chamblisse v PROCEEDINGS AND DEBATES OF THE 111th CONGRESS, SECOND SESSION: Executive Session, s. S6695. Dostupné z: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/CREC-2010-08-04/pdf/CREC-2010-08-04.pdf>

nebo prezidenta Nixona, který zase naopak chtěl mít v soudní lavici soudce, kteří budou při rozhodování striktně konzervativní. Senát pochopitelně dělal totéž a stejně tak faktor ideologie při potvrzování kandidátů zohledňoval. Během 19. století Senát zamítl dvacet dva nominací na soudce Nejvyššího soudu, z nichž většinu pro politické či filozofické důvody,⁸⁵ tedy proto, že nesouhlasil s ideologií kandidáta. Tento trend pokračoval i ve 20. století, kdy příkladem může být odmítnutí nominace Johna Parkera (nominován Herbertem Hooverem) v roce 1930 kvůli jeho postojům k občanským právům, přičemž za jeho zamítnutí lobovala primárně Národní asociace pro zvýhodnění lidí barvy pleti (NAACP),⁸⁶ nebo Roberta Borka (nominován Ronaldem Reaganem) v roce 1987, a to i přes jeho nespornou odbornou kvalifikaci a schopnosti. Bork byl odmítnut pro jeho restriktivní pohled na Ústavu. Například odmítal ústavní ochranu práva na soukromí a věřil, že svoboda projevu může být omezena pouze u projevů politických.⁸⁷

Z tohoto důvodu ti, kteří říkají, že ideologie by v procesu jmenování neměla být hodnotícím kritériem volají po radikální změně toho, jak tento proces fungoval od počátku existence federace. Nikdy se tento proces nesoustředil jen a pouze na to, zdali má kandidát dostatečné profesní schopnosti.⁸⁸

V posledních letech se zdá, že ideologie při procesu jmenování hraje ještě větší roli než v minulosti a existuje pro to několik vysvětlení. Primárním důvodem je podle mého názoru historicky největší rozdělení společnosti a republikánů s demokraty, jak vyplývá z průzkumu od Pew Research Centre⁸⁹ již z roku 2014, kdy ideologická polarita mezi republikány a demokraty se od té doby ještě výrazně zvýšila. Dalším důvodem je například to, že lidé pochopili, že právo není

⁸⁵ srov. např. TULIS, Jeffrey K. Constitutional Abdication: The Senate, The President, and Appointments to the Supreme Court. s. 1331-1357 Dostupné z: <https://scholarlycommons.law.case.edu/caselrev/vol47/iss4/10>

⁸⁶ STAKEMAN, Jackson. The NAACP in the 1920's: NAACP lobbies against Judge John J. Parker's nomination to the Supreme Court. Dostupné z: <https://scalar.usc.edu/nehvectors/stakeman/naACP-lobbies-against-judge-john-j-parkers-nomination-to-the-supreme-court?path=law-in-politics>

⁸⁷ BORK, Robert H. Neutral Principles and Some First Amendment Problems. *Indiana Law Journal* vol. 47, s. 20-23. Dostupné z: <https://www.repository.law.indiana.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2720&context=ilj>

⁸⁸ CHERMERINSKY, Erwin. Ideology and the Selection of Federal Judges, s. 625. Dostupné z: https://lawreview.law.ucdavis.edu/issues/36/3/symposium-federal-judicial-selection-new-millennium/DavisVol36No3_Chemerinsky.pdf

⁸⁹ Political Polarization in the American Public: How Increasing Ideological Uniformity and Partisan Antipathy Affect Politics, Compromise and Everyday Life. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/politics/2014/06/12/political-polarization-in-the-american-public/>

mechanické, a že soudci při svém rozhodování disponují značnou mírou uvážení.⁹⁰ Začali chápat, že to, jak soudci rozhodují v otázkách potratů, afirmativních akcí nebo trestu smrti je odrazem jejich vlastních ideologických postojů.⁹¹ Rozhodnutí v případě *Bush v. Gore* (2000) pouze ukázalo, že soudci v důležitých případech hlasují i na základě svých politických preferencí. Je proto logické, že republikáni budou blokovat nominace příliš liberálních soudců, a naopak demokraté těch příliš konzervativních i třeba z obavy, že by se obdobná či podobná situace v budoucnu opakovala. Nemusí se ale jednat jen o prezidentskou volbu, v úvahu přicházejí jakékoliv otázky a problematiky, které by soudci na základě jejich politických preferencí mohli podpořit. Senátoři si jsou dobře vědomi toho, co je při procesu jmenování nových federálních soudců, a speciálně soudců Nejvyššího soudu v sázce.

Dá se říci, že nominace v posledních letech procházejí hladce, což je dáno tím, že za období prezidenta Trumpa horní komoru kontrolovali republikáni. Stejně tak nyní je Senát rozdělen půl na půl s tím, že rozhodující hlas má viceprezidentka Kamala Harris, a z toho důvodu má nyní Ketanji Brown Jackson, navržená prezidentem Bidenem na uvolněné místo po soudci Bryerovi, velké šance na úspěch.

2.2.2. Nutnost brát v úvahu ideologii soudce

Na ideologii soudce záleží. Soudce bude rozhodovat případy podle svého přesvědčení, ne proti němu. Ideologie je poměrně spolehlivým indikátorem toho, jaký postoj bude zaujímat k určitým problematikám. Protože je v sázce tolik, prezident i Senát musí pečlivě zvážit, co pro ně bude usednutí konkrétního kandidáta na soudcovskou lavici znamenat. Erwin Chemerinsky uvádí příklad důležitosti ideologie jako faktoru při procesu jmenování na situaci *ad absurdum*, když říká, že nikdo by si v dnešní době za soudce nepřál aktivního člena rasistické či extremistické organizace, jakkoliv kvalifikovaný a kvalitní právník by to mohl být.⁹² Takový kandidát by byl bezpochyby zamítnut. Kandidáti na soudce

⁹⁰ CHEMERINSKY, Erwin. Ideology and the Selection of Federal Judges, s. 626. Dostupné z: https://lawreview.law.ucdavis.edu/issues/36/3/symposium-federal-judicial-selection-new-millennium/DavisVol36No3_Chemerinsky.pdf

⁹¹ tamtéž, s. 626.

⁹² tamtéž, s. 627.

Nejvyššího soudu zpravidla takto výstřední nejsou⁹³, Chemerinsky tím chtěl pouze ty, kdo tvrdí, že by ideologie neměla být při procesu jmenování brána v potaz, uvést v omyl. Podle něj je pak už jen pouze otázkou, které postoje soudce by měly být hraniční pro možnost držení funkce.⁹⁴

Že soudci rozhodují z velké části podle své ideologie je často možné zaznamenat při rozhodnutích 5 : 4 (s dnešním složením soudu už 6 : 3), ve kterých jsou hlasy podle ideologie soudců přesně rozděleny. Jde například o případy týkající se federalismu, kdy v přesném poměru 5 : 4 docházelo k limitování pravomoci Kongresu jako omezení federální státní moci. Lze uvést případy *United States v. Lopez* (1995) a *Board of Trustees of the University of Alabama v. Garrett* (2001). V případě *United States v. Lopez* Nejvyšší soud rozhodl, že federální zákon o školních zónách bez zbraní (*gun-free school zones*) z roku 1990 byl protiústavní, protože Kongres při uzákonění legislativy překročil svou pravomoc podle obchodní klauzule (*commerce clause*) Ústavy ve článku I. oddílu 1, která jej zmocňuje „regulovat obchod s cizími národy a mezi několika státy a s indiánskými kmeny“⁹⁵. V druhém zmíněném případě *University of Alabama v. Garrett* Nejvyšší soud rozhodoval o případě Patricie Garrett, zaměstnankyně Univerzity v Alabamě a onkologické pacientky, která tvrdila, že je obětí diskriminace ze strany státu v rozporu s federálním zákonem o osobách se zdravotním postižením (*Americans with Disabilities Act*), když byla kvůli své nemoci přesunuta na jinou, hůře placenou pozici, ačkoliv podle ní byla stále svou prací schopna zvládat. Závěr soudu byl takový, že Kongres platně nezrušil suverénní imunitu států, protože hlava I. zákona o osobách se zdravotním postižením překročila pravomoci Kongresu podle oddílu 5 čtrnáctého dodatku. Tento oddíl dodatku umožňuje Kongresu vynucovat mimo jiné oddíl 1 dodatku, který stanoví, že „Žádný stát nepřijme ani neprosadí žádný zákon, který by omezil výsady nebo imunity občanů Spojených států amerických; ani žádný stát nepřipraví žádnou osobu o život, svobodu nebo majetek bez řádného soudního řízení; ani neupře žádné osobě v rámci své jurisdikce stejnou ochranu

⁹³ Nutno ovšem poznamenat, že dříve tomu bylo jinak. Například soudce Hugo Black, sloužící na Nejvyšším soudu v letech 1937-1971, byl předtím aktivním členem Ku klux klanu.

⁹⁴ CHEMERINSKY, Erwin. Ideology and the Selection of Federal Judges, s. 627. Dostupné z: https://lawreview.law.ucdavis.edu/issues/36/3/symposium-federal-judicial-selection-new-millennium/DavisVol36No3_Chemerinsky.pdf

⁹⁵ ang. „To regulate Commerce with foreign Nations, and among the several States, and with the Indian Tribes“

zákony.“⁹⁶ Kongres podle soudu nenašel vzor iracionální diskriminace zdravotně postižených ze strany státu. Dále rozhodl, že opravné prostředky poskytované hlavou I. zákona byly příliš široké, protože zakazovaly příliš mnoho takového jednání, které bylo ústavně přípustné.

Ideologická polarita bývá často zachycena při rozhodnutích o občanských právech a svobodách, potratech, afirmativních akcích a dalších, jenž jsou často pouze produktem toho, kdo zrovna sedí na lavici.⁹⁷ Složení soudu má enormní vliv na to, jak bude soud rozhodovat a jak bude utvářet americké právo. Nutno poznamenat, že tato skutečnost se neomezuje pouze na Nejvyšší soud, ideologie samozřejmě hraje roli i při rozhodování nižších federálních soudů.

Senát by měl faktor ideologie při potvrzování používat stejně jako ji používá prezident při výběru. Podle Ústavy na to má stejné právo jako prezident, respektive nejsou v tomto ohledu omezeni. Pokud prezident při nominaci kandidáta vybírá na základě ideologie, Senát by měl dělat totéž, jinak by si tím dle mého názoru odepíral svou ústavní roli, svěřenou mu spojením slov „...*se souhlasem Senátu...jmenuje soudce Nejvyššího soudu*“. Pokud by při posuzování kandidáta nebral v úvahu stejné faktory jako prezident při jeho nominaci, stal by se Senát jen vedlejším subjektem, jehož souhlas je pouhou následnou formalitou. Tak tomu ale není. Jmenování soudce Nejvyššího soudu je velmi složitým procesem a předložení nominace prezidentem je možná ta nejjednodušší část. Následně kandidát ještě musí být prověřen a projít slyšením senátního výboru pro soudnictví, který se zaměřuje především na jeho kvalifikační předpoklady, a nakonec jej po senátní debatě musejí senátoři schválit. Během této senátní debaty senátoři, kteří si berou slovo, většinou říkají, proč budou hlasovat pro potvrzení nebo proti a často svůj negativní postoj vysvětlují právě ideologií daného kandidáta. Při senátní debatě totiž po prověření kandidáta, byla-li senátním výborem pro soudnictví podána zpráva s pozitivním hodnocením, není o jeho kvalifikaci a profesních schopnostech pochyb. Ke

⁹⁶ ang. „*No State shall make or enforce any law which shall abridge the privileges or immunities of citizens of the United States; nor shall any State deprive any person of life, liberty, or property, without due process of law; nor deny to any person within its jurisdiction the equal protection of the laws.*“

⁹⁷ CHEMERINSKY, Erwin. Ideology and the Selection of Federal Judges, s. 627. Dostupné z: https://lawreview.law.ucdavis.edu/issues/36/3/symposium-federal-judicial-selection-new-millennium/DavisVol36No3_Chemerinsky.pdf

kvalifikaci soudců se navíc vyjadřuje i Advokátní komora Spojených států, která se zavázala Senátu poskytovat při procesu potvrzování nestrannou pomoc.

Chemerinsky uvádí jako jeden z důvodů, proč by se měla zohledňovat ideologie také to, že proces jmenování soudce je jakýmsi dohledem většiny (*majoritarian check*) nad institucí, která dohlíží na většinu (*anti-majoritarian institution*),⁹⁸ jíž je Nejvyšší soud (ale i nižší federální soudy). Soudci jsou jmenováni doživotně a lze je funkce zbavit pouze skrze *impeachment*. Celý proces jmenování je jistou nezbytnou pojistkou a je určujícím pro to, kdo by funkci měl držet. Alexander Bickel popsals tzv. kontramajoritární obtíž (*counter-majoritarian difficulty*), spočívající v tom, že nevolení soudci mají značnou pravomoc zrušovat rozhodnutí volených funkcionářů. Výběr prezidenta a potvrzení Senátem je podle něj legitimním mechanismem většinové kontroly nad složením federálních soudů.⁹⁹

Oponenti užívání ideologie při procesu jmenování soudců tedy musí nutně tvrdit jednu z následujících věcí. Buď to, že ideologie soudce neovlivňuje jeho rozhodování, nebo, že, i pokud ho ovlivňuje, by neměla být brána v potaz, protože nevýhody takového zvažování převažují výhody.¹⁰⁰

Pokud někdo tvrdí, že ideologie nehraje při rozhodování soudců roli, musel by věřit v čistě mechanické soudní rozhodování. Je ale zřejmé, že soudci při svém rozhodování disponují značnou mírou diskrece, tedy soudního uvážení, které je silně ovlivněno soudcovým existujícím ideologickým přesvědčením.¹⁰¹ Především při ústavních otázkách, ve kterých je třeba interpretovat Ústavu ideologie zcela jistě bude hrát svoji roli, neboť jazyk Ústavy či záměry jejích tvůrců často zůstávají nejasné.¹⁰² Podle své ideologie, která souvisí také se soudní filozofií chápe soudce význam Ústavy a volí metody její interpretace. Může nastat situace, kdy se střetnou dva ústavou chráněné zájmy nebo nároky a bude vyžadováno provedení balančního testu. Relativní váha přiřazená příslušným nárokům je často odrazem vlastních hodnot soudce. Vzhledem k realitě soudního rozhodování je nemožné tvrdit, že

⁹⁸ tamtéž, s. 628.

⁹⁹ BICKEL, Alexander M. *The Least Dangerous Branch: The Supreme Court at the Bar of Politics*. s. 16.

¹⁰⁰ CHEMERINSKY, Erwin. *Ideology and the Selection of Federal Judges*, s. 629. Dostupné z: https://lawreview.law.ucdavis.edu/issues/36/3/symposium-federal-judicial-selection-new-millennium/DavisVol36No3_Chemerinsky.pdf

¹⁰¹ tamtéž, s. 629.

¹⁰² tamtéž, s. 629.

ideologie soudce nebude jeho rozhodování žádným způsobem ovlivňovat.¹⁰³ Osobně mám za to, že i kdyby se soudce sebevíc snažil rozhodovat čistě mechanicky podle práva, jeho ideologie se v rozhodnutí, třeba že podvědomě, projeví.

Co se týče tvrzení, že ideologie by neměla při procesu jmenování být brána v potaz, tyto úvahy bývají odůvodněny tím, že hodnocení soudců senátory na základě ideologie podkopává nezávislost justice. Tímto argumentoval například profesor práva z Yale University Stephen L. Carter v souvislosti s odmítnutím potvrzení nominace zmíněného Reaganova kandidáta Roberta Borka. Tvrdil, že pokud ideály soudce nejsou radikální v jakémkoliv netriviálním smyslu, zamítnutím kandidáta Senát zaktivuje hrozbu nezávislosti justice.¹⁰⁴ Tento argument ale nedává příliš smysl. Že Senát potvrzuje pouze soudce, kteří jsou pro něj z pohledu ideologie přijatelní totiž neznamena, že ohrožuje nezávislost justice. Nezávislost justice může být definována jako možnost soudců rozhodovat případy v souladu se svým vlastním uvážením a přesvědčením bez vnějších politických nebo jiných tlaků. Na základě kterých faktorů se ale k funkci dostanou s nezávislostí justice nesouvisí, i když se dle toho samozřejmě můžou budoucí rozhodnutí soudců, právě kvůli ideologii soudců, lišit. Nezávislost je navíc zajištěna ve článku III. oddílu 1 Ústavy, podle kterého jsou federální soudci jmenováni doživotně a nelze jim za dobu jejich funkce snížit plat. Soudcům je tak umožněno svou funkci vykonávat v souladu s jejich nejlepším vědomím a svědomím, bez toho, aniž by jim hrozilo zbavení funkce. Soudce může být zbaven funkce pouze skrze *impeachment* za „zradu, úplatkářství nebo jiné závažné zločiny a přečiny“. Nutno říci, že institut *impeachmentu* byl v historii jistým způsobem zneužit při Jeffersonově politickém honu na federálního soudce¹⁰⁵, mezi kterými byl i již zmíněný případ Samuela Chase, jediného soudce Nejvyššího soudu v historii, který kdy čelil *impeachmentu*. Zneužití tohoto institutu však nemůže být relevantním důvodem pro podobné proklamace a nabádání k neposuzování soudců podle jejich ideologického přesvědčení, neboť institut lze zneužít i v případě, kdy jmenování soudci byli vybráni a potvrzeni bez ohledu na tento faktor.

¹⁰³ tamtéž, s. 629.

¹⁰⁴ CARTER, Stephen. The Confirmation Mess, s. 1185–2001. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/1341491?seq=1>

¹⁰⁵ viz např. KNUDSON, Jerry W. The Jeffersonian Assault on the Federalist Judiciary, 1802–1805: Political Forces and Press Reaction. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/844519?seq=1>

Tvůrci článku III. oddílu 1 Ústavy, který zajišťuje nezávislost justice, dobře chápali, že soudci budou pod obřími ideologickými tlaky, a proto se tímto ustanovením postarali o to, aby je izolovali od projevů lidové nevole. Podle Chemerinskyho proto nezávislost justice byla zajištěna lidmi, kteří věděli, že na ideologii soudců záleží.¹⁰⁶

Někdy může vzniknout patová situace, kdy Senát odmítne schválit více prezidentových nominací v řadě. To se děje v případech, kdy Senát ovládá jiná než prezidentova strana. I zde je však nutné uvést, že v historii se taková situace stala pouze několikrát, posledně v případě Nixonových nominací C. Haynswortha a G. Carswella. Předtím se vícekrát v řadě nepodařilo jmenovat soudce Nejvyššího soudu až prezidentu Clevelandovi, Grantovi a Tylerovi během 19. století. Tyto situace jsou ojedinělé, a naopak zamítnutí první nominace nutí prezidenta vybrat napodruhé o něco umírněnějšího kandidáta, který bude pro většinu v Senátu přijatelný. Clinton byl například nucen vybrat umírněnější kandidáty, protože posledních šest let jeho úřadu Senát ovládali republikáni. Stejně tak George W. Bush by byl se svými nominacemi úspěšnější, kdyby nevybíral tolik konzervativní soudce, proti kterým by demokratický Senát neměl takové výhrady.¹⁰⁷ Naproti tomu bývalý prezident Trump se senátním potvrzením svých kandidátů problém neměl, byť jsou považováni za velmi konzervativní. Nemusel se totiž ohlížet na jinou politickou stranu, neboť Senát po celou dobu jeho úřadu kontrolovali republikáni.

Argument, že výběr soudců se zohledněním ideologie je nežádoucí, neboť je bude podněcovat k tomu, aby jejich rozhodnutí byla touto ideologií ovlivněna a aby rozhodovali na jejím základě, je také mylný. Soudci rozhodují případy často právě na základě svého ideologického přesvědčení a přehlížení tohoto faktoru při procesu jmenování je před takovým rozhodováním nezastaví. Stejně tak zohlednění tohoto faktoru při procesu jejich jmenování nezvýší tendence soudců rozhodovat na základě jejich ideologie.¹⁰⁸ Mýtus o formalistickém, hodnotově neutrálním rozhodování vyvrátili již právní realisté na začátku 20. století, jak budu popisovat u modelů rozhodování soudců v příští kapitole. Presumpce hodnotově neutrálního

¹⁰⁶ CHEMERINSKY, Erwin. Ideology and the Selection of Federal Judges, s. 630. Dostupné z: https://lawreview.law.ucdavis.edu/issues/36/3/symposium-federal-judicial-selection-new-millennium/DavisVol36No3_Chemerinsky.pdf

¹⁰⁷ tamtéž, s. 630.

¹⁰⁸ tamtéž, s. 630.

rozhodování soudce během procesu jeho jmenování proto v žádném případě nezmění to, jak budou soudci následně svou funkci vykonávat.¹⁰⁹

Zohledňování ideologie jako faktoru při jmenování soudců je žádoucí a logické. Voleným zástupcům občanů by mělo jít o to prosazovat svou politiku, a tuto nebudou schopni prosadit, pokud bude Nejvyšší soud obsazen soudci, kteří budou jejich politiku mařit. Současně by mělo těmto zástupcům jít o dobro svých voličů a vědomi si toho, že rozhodnutí federálních soudů, speciálně pak Nejvyššího soudu, ovlivňují miliony životů, měli by se snažit, aby ve funkci byli takový soudci, kteří životy lidí budou ovlivňovat v pozitivním slova smyslu. Složení Nejvyššího soudu je určující pro to, jaká budou jeho budoucí rozhodnutí.

2.3. Shrnutí druhé kapitoly

Druhá kapitola popisuje to, jakým způsobem mohou ideologii federálních soudů, konkrétně pak Nejvyššího soudu, formovat ostatní složky moci. Komory Kongresu mají společně podle klauzule nezbytnosti pravomoc utvářet podobu federálního soudnictví a určovat strukturu a velikost Nejvyššího soudu.

Podkapitola nazvaná Politicky motivované početní a strukturální změny měla ukázat, že prezidenti a ostatní politici, ale i komentátoři či média se ideologií soudců zaobírají a jsou si vědomi toho, jak moc složení soudu ovlivňuje jeho rozhodnutí. Současně tato podkapitola odkazuje na ústavní otázky spojené s politicky motivovanými změnami soudu skrze legislativní proces a snaží se poukázat na to, proč takové změny nejsou žádoucí a proč se ve finále stejně nakonec minou svým účelem.

Druhá podkapitola se zabývá faktorem ideologie jako kritéria při procesu jmenování soudců. V této podkapitole se snažím především poukázat na to, proč je zohlednění tohoto faktoru za současného stavu důležité a žádoucí. Ideologie soudců byla jako faktor při procesu jmenování zohledňována po více než dvě století existence federace a nijak nepodkopává legitimitu federálních soudů. Není důsledné tuto zažitou a fungující historickou praxi měnit, a zavírání očí před ideologií soudců ke kvalitnějším a neutrálnějším rozhodnutím nepovede. Ideologie bude i tak při rozhodování soudů, speciálně pak Nejvyššího soudu hrát svou roli a

¹⁰⁹ tamtéž, s. 631.

bude se v hlasování jeho soudců projevovat, neboť soudnictví z povahy věci není a nemůže být pouhou mechanickou aplikací právních norem. Je zřejmé, že ideologicky co nejvíce vyvážený Nejvyšší soud by byl ideálním řešením, to ale lze zaručit právě jenom zohledněním faktoru ideologie při výběru jeho soudců. O tom, jak by takové rozhodování Nejvyššího soudu, při zachování ideologie jako faktoru při procesu jmenování jeho soudců, mohlo být ideologicky vyváženější, budu pojednávat v poslední kapitole, konkrétně v podkapitole Důležitost ideologického balance.

Tyto ostatní složky moci, které se podílejí na určování budoucí ideologie soudu rozhodováním o tom, kdo bude na soudcovské lavici sedět, nazývám nepřímými ideologickými vlivy. Jedná se o jakousi druhotnou ideologii těchto politických subjektů, která se odráží v ideologii Nejvyššího soudu tím, že se mají vliv na jeho složení. To vychází z předpokladu, že prezident jmenuje takové soudce, jejichž ideologie koresponduje, či se alespoň blíží jeho vlastní. Stejně tak Senát při potvrzování kandidátů schválí pouze takové kandidáty, jejichž ideologie je pro něj alespoň přijatelná. Jsou to jen a pouze soudci, kteří rozhodují, jakmile složí soudcovskou přísahu, tyto politické subjekty – Kongres (speciálně pak Senát) a prezident – však mají vliv na to, kterou ideologii na Nejvyšší soud pustí.

3. Nejvyšší soud a ideologie

Kapitola třetí tvoří jádro této práce. Budu v ní totiž popisovat co to vlastně ideologie je, jaké jsou její zdroje – tedy odkud se tato ideologie bere a jak se v rozhodování Nejvyššího soudu projevuje. Následně vysvětlím jednotlivé ústavní teorie a metody výkladu, které ideologii v rozhodnutích Nejvyššího soudu reflektují.

3.1. Způsob působení ideologie na rozhodování Nejvyššího soudu

3.1.1. Modely rozhodování

Po celá desetiletí probíhaly a stále ještě probíhají mezi americkými právníky, akademiky a jinými experty debaty o tom, podle čeho se rozhodování Nejvyššího soudu skutečně řídí. Podíváme-li se na počet prací, které se zabývají nebo dotýkají tématu vlivů působících na rozhodování soudců, nejvyšší číslo bude bezesporu ve Spojených státech. Proč tomu tak je podle mého názoru může být vysvětleno

několika skutečnostmi. První z nich je ta skutečnost, že studium práva je ve Spojených státech podmíněno absolvováním bakalářského oboru jiného zaměření. Typický a nejčastější scénář je, že student práv před nástupem na právnickou fakultu absolvuje bakalářské studium politologie. Mezi další nejčastější se řadí ekonomie, historie, jiné sociální vědy, ale třeba i matematika nebo psychologie. Tímto studenti práva získávají navíc také jiné než právní myšlení. Druhou hlavní skutečností je ojedinělost amerického systému práva. Spojené státy jsou jednou ze zemí, ve kterých funguje anglo-americký systém, který se od našeho kontinentálního, fungujícího téměř v celé Evropě, značně liší. Soudy ve Spojených státech právo nejen nalézají, ale navíc jej i dotvářejí a jejich rozhodnutí vytváří další právní pramen. Soudní složka moci je proto ve Spojených státech ještě o poznání výraznější než ve státech Evropy. Třetí skutečností, kterou považuji za důležitou, je téměř dvě a půl století trvající demokracie a neměnnost ústavního zřízení ve Spojených státech. Na evropském kontinentu, pro který bylo v posledních stoletích typické střídání různých typů ústavního zřízení, režimu, potlačování demokracie a lidských práv, neexistence ústavního soudnictví a měnící se mapa Evropy, tedy jistá historická a právní diskontinuita, nebylo možné za relativně krátkou dobu od ustálení situace, obnovení demokracie a zřízení ústavního soudnictví ve dvacátém století pořádně analyzovat rozhodovací činnost soudů a soudců a vlivy, které ji potenciálně mohou ovlivňovat. Velká Británie, která je také součástí zemí anglo-amerického systému práva a tyto předpoklady by také mohla splňovat, soudní přezkum ústavnosti nemá. Spojené státy jsou tedy v tomto ohledu jistou raritou.

3.1.1.1. Easy cases v. Hard cases

Při rozhodovací činnosti soudů se můžeme setkat se dvěma druhy případů, tzv. *easy cases* a *hard cases*. Pro *easy cases* je typické to, že jejich vyřešení vyžaduje pouze základní principy aplikace právního předpisu. Druhým typem jsou *hard cases*, typické pro ústavní soudnictví (hlavně z důvodu obvykle vágních ustanovení Ústavy), které takto vyřešit nelze a v úvahu přichází více možností, jak danou otázku zodpovědět, nebo jak ke konkrétní problematice přistupovat. O *hard cases* v americkém právním prostředí nejvíce psal Ronald Dworkin, americký filosof práva, který přišel s tvrzením, že tento druh případů musí být odůvodněn i

neprávními argumenty a soudci rozhodují v takovýchto případech na základě vlastního uvážení.¹¹⁰

Při *hard cases* do rozhodovacího procesu vstupuje mnoho proměnných a existuje mnoho teorií a metod, jak tyto vlivy, ovlivňující proces rozhodování soudců, správně a co nejpřesněji rozřadit, popsat a znovu zařadit do ucelenějších modelů. Přístup k této problematice je předmětem debaty a neexistuje jediný ustálený a ucelený. Zároveň neexistuje žádný takový model, který by perfektně předpovídal to, jak soud rozhodne.

Akademici popisují mnoho modelů a liší se i jejich množstvím. Například Richard Allen Posner jich ve své známé knize *How judges think* popisuje až devět¹¹¹, obvykle to však bývá méně. Asi nejznámějším je rozdělení na tři modely popisující vlivy na rozhodování soudců, které představili Jeffrey Allan Segal a Harold J. Spaeth, a které je dle mého názoru nejpřehlednější a nejlogičtější. Těmito modely jsou model právní (*the legal model*), model postojový (*the attitudinal model*) a model racionální volby (*the rational choice model*). Ve své knize *The Supreme Court and the Attitudinal Model (Revisited)* tato dvojice modely popisuje a vysvětluje jejich problémy a nepřesnosti. Segal a Spaeth se přiklání k postojovému modelu, který dle jejich názoru skutečnost popisuje nejpřesněji a já s tímto názorem souhlasím.

3.1.1.2. Právní model (*the legal model*)

Právního modelu se nejčastěji dovolávají samotní soudci, zejména originalisté. Tento model má svůj původ v tzv. mechanické jurisprudenci, kterou lze popsat jako mechanické odvození z textu zákona a precedentu, oblíbenou a hojně používanou na počátku 20. století. Přesto, že se objevuje v několika formách, to, co podle Segala a Spaetha spojuje tyto varianty dohromady, je „*přesvědčení, že v té či oné formě jsou rozhodnutí soudu podstatně ovlivněna fakty případu ve světle jasného významu zákonů a Ústavy, záměr tvůrců Ústavy a/nebo precedentů.*“¹¹² Tento model chápe právo jako jakousi determinovanou síť a předpokládá, že soudci jsou mechanicky vedeni předem známými pravidly k jediné správné odpovědi.

¹¹⁰ GUEST, Stephen a Ronald DWORKIN. *Jurists: Profiles in Legal Theory*, s. 40-41.

¹¹¹ POSNER, Richard A. *How Judges Think*. s. 9.

¹¹² SEGAL, Jeffrey A. a Harold J. SPAETH. *The Supreme Court and the Attitudinal Model Revisited*. s. 48.

Segal a Spaeth nejsou tomuto modelu příliš nakloněni a popisují, proč tento model není vhodným a přesně popisujícím proces rozhodování soudců. Model totiž předpokládá, že soudci svá rozhodnutí „z velké části opřou o jasný význam jazyka“, avšak podle jejich názoru „angličtina jako jazyk postrádá přesnost. Zákonnodárci a tvůrci jazyka Ústavy obvykle nedokáží definovat určité pojmy...jedno zákonné ustanovení nebo ustanovení Ústavy nebo rozhodnutí soudu může být v rozporu s jiným...a stejná slova ve stejných nebo různých zákonech nemusí mít stejný význam.“¹¹³ Protože tento jasný význam jazyka chybí, není někdy proto ani možné určit to, co tvůrci Ústavy či zákonodárci nebo soudci zamýšleli, aby bylo závazné.

Právní model také tvrdí, že precedent, obsahující v sobě zásadu *stare decisis*, soudce omezuje a dává právu stabilitu. Přesto podle Segala a Spaetha „soudci používají precedens jako zdánlivé vysvětlení prakticky každého rozhodnutí, které učiní“, protože precedenty leží na obou stranách téměř všech sporů.¹¹⁴ Soudci se rovněž často neshodnou na tom, co tvoří precedent, zdali je to rozhodnutí plus materiální fakta nebo zdali jsou to základní principy, na základě kterých byl případ rozhodnut. Navíc, i v případech, kdy je precedent jasný, soudci mají čtyři právní nástroje, jak jej můžou obejít. Těmito jsou a) *obiter dicta*, tedy argument, že se precedent týká „nadbytečného jazyka“ z předchozího případu, a tudíž se na projednávaný případ nezavazuje – laicky řečeno precedent se týká něčeho navíc, co v novém případě není; b) odlišení precedentu (*distinguishing the precedent*), tedy tvrzení, že skutečnosti případu jsou natolik odlišné, že precedent již není závazný; c) omezení precedentu (*limiting the precedent*); a d) zrušení precedentu novým precedentem (*overruling the precedent*).¹¹⁵ Podle Segala a Spaetha jsou proto argumenty, kterými legalisté tento model obhajují, děravé.

3.1.1.3. Postojový model (*the attitudinal model*)

Druhým modelem je model postojový, který je podle názoru Segala a Spaetha nejpřesnějším. Tento model, který se vyvinul v rámci hnutí právních realistů zpochybňujícího model právní, ve 20. letech 20. století začlenil do rozhodovacího procesu soudců prvky a faktory i z jiných oborů než práva, jako jsou politologie, psychologie a ekonomie. Jak popsal Segal, tento model „zastává názor, že Nejvyšší soud rozhoduje spory ve světle skutkových okolností případu s ohledem na

¹¹³ tamtéž, s. 54.

¹¹⁴ tamtéž, s. 77.

¹¹⁵ tamtéž, s. 81-83.

*ideologické postoje a hodnoty soudců. Jednoduše řečeno, Renhquist¹¹⁶ volí tak, jak hlasuje, protože je extrémně konzervativní, Marshall¹¹⁷ hlasoval tak, jak hlasoval, protože byl extrémně liberální“.*¹¹⁸

Model staví na konceptu “postoje“, který zahrnuje relativně trvalý soubor vzájemně souvisejících přesvědčení o předmětu nebo situaci. Při rozhodování existují alespoň dva vzájemně se ovlivňující postoje, jeden týkající se právě předmětu, kterým je strana sporu a druhý týkající se situace, zahrnující v sobě právní otázky, které jsou v sázce.¹¹⁹ Model předpokládá, že soudci jsou při rozhodování orientovaní na výsledek, že mají k dispozici určité volby, které mohou využívat v souladu s institucionálním prostředím a jeho pravidly, a že při rozhodování soudci berou v potaz fakta případu.¹²⁰ Soudci Nejvyššího soudu dle tohoto modelu nejsou při vydávání rozhodnutí ve věci samé prakticky omezení pravidly (kromě těch souvisejících s institucionálním prostředím), čímž se tento model odlišuje od modelu racionální volby, ve kterém jsou soudci pravidly svazováni. Postojový model tedy očekává že jejich politické a ideologické postoje budou určujícím faktorem utvářejícím rozhodnutí soudu.¹²¹

3.1.1.4. Model racionální volby (*the rational choice model*)

Model racionální volby, někdy také označovaný jako model strategický, je konceptem, který prosazují především Lee Epstein a Jack Knight v knize *The Choices Justices make*.¹²² Jeho základem je snaha o aplikaci metod využívaných v ekonomii na studium chování a rozhodování soudců. Podle názoru Segala a Spaetha, kteří jsou k němu kritičtí, je model založen na dvou předpokladech. Prvním předpokladem je, že soudci jsou schopni seřadit svoje cíle, alternativní cíle, hodnoty a strategie. Druhým předpokladem je, že si soudci vybírají z dostupných alternativ takovým způsobem, aby maximalizovali svůj zisk nebo uspokojení.¹²³ Snaží se tedy najít jakýsi ideální bod a pokud pro takový ideální bod nelze hlasovat, hlasují pro bod, který se jejich ideálním bodu co nejvíce blíží. Jedná se o jakýsi

¹¹⁶ William Hubbs Rehnquist, 16. předseda Nejvyššího soudu

¹¹⁷ Thurgood Marshall, bývalý člen Nejvyššího soudu

¹¹⁸ SEGAL, Jeffrey A. a Harrold J. SPAETH. *The Supreme Court and the Attitudinal Model Revisited*. s. 86.

¹¹⁹ tamtéž, s. 91.

¹²⁰ tamtéž, s. 90-96.

¹²¹ tamtéž, s. 96.

¹²² EPSTEIN, Lee J. a Jack KNIGHT. *The Choices Justices Make: 1st Edition*.

¹²³ SEGAL, Jeffrey A. a Harrold J. SPAETH. *The Supreme Court and the Attitudinal Model Revisited*. s. 97.

kompromis, aby nedošlo k situaci, kdy a) nebude dosaženo konsenzu, nebo b) bude dosaženo výsledku, který pro ně bude nejméně vhodný či alespoň méně vhodný, než by byl ten, pro který měli možnost hlasovat.

I tento typ modelu má několik podtypů. Některé z nich se zaměřují primárně na interakci, která probíhá mezi soudci, v dalších podtypech hrají roli především vnější omezení. Podtypy týkající se interakce mezi soudci podle názoru Segala a Spaetha neobstály, jelikož nedoložily své tvrzené výsledky, jaký má vzájemná interakce soudců vliv na proces rozhodování. Dvojice se proto primárně zaměřuje na jeden z těchto druhých podtypů modelu, který nazývá model oddělení pravomocí. Ten předpokládá, že soud uplatňuje racionalitu a racionální předvídatost a strategicky se odchyluje od svých ideálů, aby zvolil východisko nejvíce uspokojující, nazývané ideální bod. Takováto strategie může být v extrémním případě zachycena například v již zmíněném rozhodnutí případu *West Coast Hotel Co. v. Parrish* (1937), kdy se Nejvyšší soud od svých ideálů odchýlil, protože pokud by to neudělal, hrozila mu potenciální újma. Jedná-li se ale o všednější případy, kdy se soudci rozhodnou pro hlasování, které se blíží jejich ideálnímu bodu, Segal a Spaeth nicméně namítají, že pokud by Nejvyšší soud racionální předvídatost uplatňoval, spíše by rozhodoval způsobem, který se blíží ideálnímu bodu, ale jen do takové míry, aby jej nezvrátila legislativa.¹²⁴ Mezi slabiny tohoto modelu proto dle této dvojice patří to, že předpokládá, že soudci mají dokonalé informace o preferencích Kongresu, že kongresmani neberou v úvahu schopnost Nejvyššího soudu reagovat na jeho kroky, a že zachází s preferencemi soudců jako by nebyly jejich vlastní, ale ovlivněné vnějšími činiteli a faktory.¹²⁵

3.1.1.5. Dnešní pojetí

Je zcela zřejmé, že každý z těchto modelů má relevantní podklad a v některých případech bude pravdivější než jiný, důležité je si uvědomit, že tyto modely se vzájemně nevyklučují. Kritické však je, že postojový model je dnes tím vůbec nejuznávanějším a je považován za nejlépe popisující chování soudců, i když třeba sám o sobě někdy plně nepostačuje k vysvětlení jejich rozhodování a musí být

¹²⁴ SEGAL, Jeffrey A. a Harrold J. SPAETH. *The Supreme Court and the Attitudinal Model Revisited*. s. 105.

¹²⁵ tamtéž, s. 106.

doplněn o ostatní ze zmíněných modelů.¹²⁶ Díky tomu jsou hodnoty a politické preference (které jsou součástí ideologie) považovány za zcela legitimní faktory, které ovlivňují proces rozhodování (nejen) Nejvyššího soudu Spojených států. Tato skutečnost nám dovoluje zkoumat jejich vliv a popsat, jakým způsobem tyto zdroje ideologie určují to, jak Nejvyšší soud rozhodne. Postojový model se navíc prokazatelně jeví jako model, který nejlépe popisuje skutečnost a rovněž umožňuje vysvětlit proces jmenování soudců, především prezidentský výběr kandidátů na soudce Nejvyššího soudu, tedy že prezidenti vybírají kandidáta právě na základě jeho osobních hodnot a politických preferencí, které budou korespondovat, nebo budou blízko jejich vlastním. Tímto dokáže prezident zcela logicky, stejně jako Senát, který jeho nominace potvrzuje, ovlivnit ideologii Nejvyššího soudu jako takovou – změnou ideologických poměrů u soudu.

3.1.2. Vztah ideologie a problematiky

Když právníci, politologové, akademici nebo třeba média hovoří o Nejvyšším soudu USA, často používají ideologické výrazy. Rozhodnutí, soudci nebo soud jako celek jsou označováni jako liberální nebo konzervativní.¹²⁷ Obvykle je však věnováno překvapivě málo pozornosti tomu, co to v právním slova smyslu vůbec znamená a proč je např. určitý postoj k povinnému zdravotnímu pojištění, držení zbraní, nebo třeba potratům brán právě jako liberální či konzervativní.

3.1.2.1. Pojmy ideologie a problematika

Jako první je třeba vymezit, co je vlastně myšleno pod pojmy ideologie a problematika. Zvláště pojem ideologie je složitější, neboť se skládá z více aspektů. Prvním aspektem je význam ideologie jako souboru politických preferencí nebo politických postojů.¹²⁸ Jeden soubor postojů je označován jako konzervativní, zatímco jiný jako liberální. Protože však postoje jednotlivců nejsou na všechny z témat vždy zcela obdobné, pohybují se tito jednotlivci na ideologické škále. Soudci jsou tak často umístováni na této pomyslné ideologické škále na základě jejich hlasování a postojů při rozhodování. Nutno říci, že tyto postoje nemusí nutně korespondovat s jejich osobními přesvědčeními, mohou mít i jiné zdroje. Druhým klíčovým aspektem ideologie je sebeidentifikace jednotlivce. Dle průzkumů se

¹²⁶ SCHERER, Nancy. *Testing the Court: Decision Making Under the Microscope*, s. 660. Dostupné z: <https://digitalcommons.law.utulsa.edu/tlr/vol50/iss2/5>

¹²⁷ BAUM, Lawrence. *Ideology in the Supreme Court*, s. 1.

¹²⁸ NOEL, Hans. *Political Ideologies and Political Parties in America*, s. 41.

drtivá většina jednotlivců identifikuje jako konzervavec či liberál, ačkoliv mají možnost zvolit si umírněný střed škály (*moderate*). Zde odkazují na již jednou zmíněný průzkum od Pew Research Center.¹²⁹ Souvisí to nejspíš s potřebou patřit do určité ideologické skupiny, mít jasnou sociální identitu a vymezit se proti skupině opačné, zvláště v posledních letech, kdy se v USA stranické a ideologické rozdíly posilují. Postoje se samozřejmě mohou lišit i ve skupině označující se jako liberální nebo konzervativní, stejně tak i síla a míra identifikace s touto skupinou. Tím, jak společnost vnímá, že by se měla liberální či konzervativní skupina a její členové k určitým tématům a problematikám stavět, vzniká obecná představa o ideologii, či alespoň o jejích hranicích. Zcela logicky, tyto dva aspekty ideologie jsou empiricky související a korelují spolu, tedy sebeidentifikace jednotlivce odpovídá jeho politickým postojům.¹³⁰ Soudci Nejvyššího soudu jsou při výzkumech označováni za liberální nebo konzervativní na základě jejich hlasování, nikoliv na základě jejich sebeidentifikace, je však možné, že jejich sebeidentifikace rovněž ovlivňuje jejich hlasování, neboť si chtějí zachovat svoji sociální identitu.

Druhým pojmem je problematika. O problematice můžeme říci, že je určitým komplexním souborem či okruhem určitých otázek se stejným či podobným zaměřením. Může být definována na více stupních obecnosti. Jako problematiku proto můžeme označit např. svobodu projevu, ale také problematiku cenzury, která je součástí právě zmíněné širší problematiky svobody projevu. Pro vymezení vztahu ideologie a problematiky ale stupeň obecnosti problematiky nebude mít vliv. Je také třeba odlišovat problematiky od právních a politických otázek, které souhrnně problematiku utvářejí, např. otázka toho, zdali konkrétní osoba v konkrétní věci byla oprávněně odsouzena za podněcování k násilí.

3.1.2.2. Politické preference

Vztah ideologie a problematiky je na Nejvyšším soudu dobře pozorovatelný. To je dáno tím, že jeho soudci mají při rozhodování velmi volnou ruku hlasovat v souladu s jejich politickými preferencemi, neboť jim to umožňuje skutečnost, že jsou jmenování doživotně, a že se při rozhodování nemusejí řídit jakýmikoliv externími vlivy. Rovněž si také mohou vybrat případy, které budou řešit, a zpravidla

¹²⁹ Political Polarization in the American Public: How Increasing Ideological Uniformity and Partisan Antipathy Affect Politics, Compromise and Everyday Life. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/politics/2014/06/12/political-polarization-in-the-american-public/>

¹³⁰ BAUM, Lawrence. *Ideology in the Supreme Court*, s. 7.

to budou ty, ve kterých mohou být prezentovány silné právní argumenty na obou stranách.¹³¹ Akademici, kteří se na Nejvyšší soud zaměřují, se nemohou přesně shodnout na tom, jakou mírou externí vlivy hlasování soudců Nejvyššího soudu ovlivňují, je však zřejmé, že politické preference je ovlivňují mírou velkou, což je taky důvodem, proč dochází k zásadním neshodám mezi jednotlivými soudci a důvodem, proč je nejpřesnějším modelem rozhodování model postojový. Ačkoliv samozřejmě i jiné atributy mají vliv na rozhodování soudců, skutečnost, že se soudci rozhodují podle politických preferencí vysvětluje jak spolu ideologie a problematiky souvisí.

První známou analýzu vztahu ideologie a problematik provedl Glendon Schubert. Analýza spočívala ve zkoumání vzorců hlasování soudců pro identifikaci jejich postojů k daným problematikám a jejich hodnot.¹³² Schubert koncipoval politickou a ekonomickou ideologii jako základní hodnoty, které řídí rozhodování soudců. Většina problematik projednávaných Nejvyšším soudem spadala do těchto kategorií a Schubert naznačil, že v každé kategorii byly liberální a konzervativní postoje k daným problematikám odvozeny od premise politického či ekonomického liberalismu a konzervatismu. Ačkoliv jsou analýzy dnešních akademiků přesnější, i dnešní přístup k ideologii je obvykle v souladu s touto formulací a implicitně zahrnuje její deduktivní prvek. Tedy formulací deduktivního procesu, která říká „hodnoty jsou určující pro postoje k problematikám a postoje k problematikám jsou určující pro hlasy při rozhodování v jednotlivých případech“. Kvantitativní více rozměrové analýzy hlasování soudců Nejvyššího soudu zahrnují jejich celkové ideologické postoje a analýzy rozhodnutí Nejvyššího soudu jako celku zahrnují jeho kolektivní postoj.¹³³ Oboje stojí na předpokladu, že se ideologie promítají do postojů k problematikám a do hlasů při rozhodování v jednotlivých případech. Většina akademiků tedy vidí ideologii soudce jako jeden z komponentů jeho rozhodování. Toto také vystihuje postojový model a model racionální volby rozhodování soudu, byť ten navíc zahrnuje i strategii a racionální kompromis. V postojovém modelu si soudci jednoduše přisvojí postoj k problematice případu, který odpovídá jejich vlastním politickým preferencím, tedy takový, o kterém si myslí, že je správný a budou proto rozhodovat v souladu se svým přesvědčením.

¹³¹ BAUM, Lawrence. *Ideology in the Supreme Court*, s. 9.

¹³² SCHUBERT, Glendon. *The Judicial Mind: Attitudes and Ideologies of Supreme Court Justices 1946–1963*, s. 1-50.

¹³³ BAUM, Lawrence. *Ideology in the Supreme Court*, s. 10.

V modelu racionální volby zase bude postoj soudců takový, aby rozhodnutí co nejvíce odráželo jejich přesvědčení, avšak kvůli nemožnosti jej prosadit zcela, tedy hlasovat pro jejich ideální bod, volí kompromis, který se bude ideálnímu bodu co nejvíce blížit a zamezí nedosažení konsenzu nebo pro ně nežádoucímu výsledku. Přes rozdíly obou modelů, oba stojí na koncepci, že soudci jednají na základě svých hodnot, které jsou komponenty jejich ideologických postojů. Vztah mezi ideologií a problematikou u modelu racionální volby pouze není tak viditelný, neboť se v něm soudci mohou upravit svůj postoj vycházející z jejich hodnot na základě strategického uvážení.¹³⁴

3.1.2.3. Hodnoty

Hodnoty soudců jsou pro určení liberalismu nebo konzervatismu elementární. Nejčastěji jsou popisovány dvě široké oblasti hodnot, které jsou určující pro postoj soudců. Stanley Feldman je nazývá jako ekonomické preference a sociální preference. Mezi ekonomické preference se řadí větší rovnost/solidarita a na druhé straně spektra jsou tržní výsledky/soukromý zájem. Mezi ty sociální se řadí moderní hodnoty proti tradičním hodnotám, nebo sociální svoboda proti pořádku/řádu (*order*).¹³⁵ Jost, Nederico a Napier zase nacházejí dvě klíčové hodnoty v odmítání nebo akceptování nerovnosti a obhajování nebo vymezování se proti sociálním změnám, které mění tradiční model.¹³⁶ Jak se hodnoty soudců přenášejí do postojů k některým problematikám není vždy zcela jasné. U některých je to zřejmé, zejména u problematik souvisejících s ekonomikou. Baum udává jako příklad výhody od vlády (*government benefits*)¹³⁷, které souvisejí se zmírněním nerovnosti. U jiných problematik ale musíme hledat hlouběji a způsob, jak se hodnoty přenášejí do některých postojů není jasný, např. který postoj je liberální a který konzervativní v problematice regulace zbraní, životního prostředí, jaderné energie nebo potrátů z hlediska hodnot, které popsal Feldman.¹³⁸ Databáze Nejvyššího soudu, která slouží jako hlavní zdroj pro kvantitativní analýzu jeho rozhodování dokonce u některých problematik vykazuje neshody a rozporuplnost ve vztahu ideologie a hlasování, tedy absenci jasných logických souvislostí mezi ideologií a postoji

¹³⁴ tamtéž, s. 11.

¹³⁵ FELDMAN, Stanley. *Political ideology*, s. 595

¹³⁶ JOST, John T., Christopher M. FEDERICO a Jaime M. NAPIER. *Political ideology: Its Structure, Functions, and Elective Affinities*, s. 310.

¹³⁷ BAUM, Lawrence. *Ideology in the Supreme Court*, s. 12.

¹³⁸ tamtéž, s. 12.

k dané problematice, která se dá jen těžko vyřešit na základě klasické koncepce liberálních a konzervativních hodnot.¹³⁹ Zde Baum jako příklad uvádí, že není zcela jasné, zdali by liberální hodnoty vedly soudce spíše k podpoře protestujících před klinikou provádějící potraty, nebo spíše k podpoře kliniky, která žádá omezení aktivity protestujících.¹⁴⁰ Tato nejasnost samozřejmě znamená, že se ideologická polarita může časem měnit a posouvat, může dokonce také docházet k výměně těchto postojů mezi liberály a konzervativci (*ideological shift*), kdy najednou liberální postoj bude takový, který dřív měli konzervativně smýšlející a naopak. Jak zdokumentoval Pacelle přímo u Nejvyššího soudu, podstatná změna vztahu mezi problematikou a hodnotami, které se k ní vztahují, může vzejít ze změny (i rozšíření či zúžení) obsahu otázek, které se k vztahují k problematice.¹⁴¹ Hagel a Spaeth v jedné ze svých analýz zase zaznamenali, že v ekonomických problematikách se polarita může změnit, pokud soudci znovu zváží, jak se jejich obecné hodnoty vztahují k dané problematice.¹⁴² Logická dedukce na základě obecných předpokladů a hodnoty jako zdroje vztahu mezi ideologií a problematikami jsou jednou možností, existuje ale i další.

3.1.2.4. Sdílené chápání

Druhou, alternativní možností vedle dedukce z obecných předpokladů je rozvoj sdíleného chápání společnosti toho, které postoje k problematice jsou liberální a které konzervativní. Není přitom nutné, zdali k sobě tyto postoje nějak věcně patří, ale rozhodující je, že byly k sobě přiřazeny za běhu událostí.¹⁴³ Toto sdílené chápání se, alespoň zčásti, formuje z výroků, projevů a interakcí komentátorů, politiků a aktivistů, na které je možné hledět jako na patřící do liberálního nebo konzervativního tábora.¹⁴⁴ Tyto pak tvoří, jak popsal Converse, jakési “balíčky postojů“ k problematikám, které dokáží vytvořit shodu na tom, který postoj je v daném čase liberální a který konzervativní¹⁴⁵, i když není zcela jasné

¹³⁹ LANDES, William M. a Richard A. POSNER. *Rational Judicial Behaviour: A Statistical Study*, s. 828.

¹⁴⁰ BAUM, Lawrence. *Ideology in the Supreme Court*, s. 12.

¹⁴¹ PACELLE, Richard L. *The Transformation of the Supreme Court's Agenda from the New Deal to the Reagan Administration*, s. 10-11.

¹⁴² HAGLE, Timothy M. a Harold J. SPAETH. The Emergence of a New Ideology: The Business Decisions of the Burger Court. *Journal of Politics* 54, s. 120-134.

¹⁴³ SNIDERMAN, Paul M. a Philip E. TETLOCK. "Interrelationship of Political Ideology and Public opinion." *Political Psychology*, s. 81.

¹⁴⁴ BAUM, Lawrence. *Ideology in the Supreme Court*, s. 13.

¹⁴⁵ CONVERSE, Philip E. The Nature of Belief System in Mass Public. *Ideology and Discontent*, s. 211.

z kterého titulu. Tímto způsobem jednotlivci, kteří se identifikují jako liberálové nebo konzervativci vnímají, že je pro ně vhodné přijmout určité postoje k problematikám, které jsou označovány jako konzervativní nebo liberální,¹⁴⁶ aby jejich postoje korespondovali s jejich ideologickým sebeurčením. Tímto taky zmínění komentátoři, politici a aktivisti dokáží působit na veřejnost a veřejné mínění. Tato sdílená chápání mohou být stabilní, nebo se mohou měnit, pokud představitelé ideologických táborů přehodnotí svůj postoj k určité problematice.¹⁴⁷ Konkrétní otázky, o kterých politici nebo soudci rozhodují bývají zpravidla užší než celé problematiky, stejně tak komentátoři, akademici, právníci a politologové spíše zaměřují svůj zrak na tyto užší otázky. Z tohoto se může sdílené chápání toho, které postoje zaujímá daná ideologie, vyvíjet postupně na základě odpovědí na různé otázky s problematikou související.¹⁴⁸

Soudci samozřejmě nejsou jenom pasivními osvojiteli těchto chápání. Vzhledem k tomu, že soudci samozřejmě řeší otázky právní a rozhodují v kontextu vzniklých sporů mezi konkrétními stranami, mohou vazby mezi ideologiemi a problematikami vnímat trochu z jiné pozice a mohou se ve svých rozhodnutích od těchto sdílených chápání odchýlit. Svým rozhodováním také současně i oni pomáhají tyto sdílená chápání formovat a upevňovat prostřednictvím ideologické polarizace svých rozhodnutí, neboť je samozřejmě vidí společnost, především vlivné osoby¹⁴⁹ (Baum je označuje jako *political elites*, jedná se o lidi, kteří mají politickou moc, nemusí to však být přímo politici, ale například i právní komentátoři či jiné vlivné fyzické nebo právnické osoby), a to tím způsobem, že je vnímají pozitivně, tedy že s nimi souhlasí, nebo negativně, tedy že proti nim vymezují. Všechny tyto popsané mechanismy souvisejí s procesem, který vytváří vazby mezi ideologií a problematikami. Hodnoty jsou tak jedním z důležitých zdrojů těchto vazeb. Těmi dalšími vnějšími zdroji jsou politika a tzv. vliv skupiny (*group effect*).¹⁵⁰

3.1.2.5. Politika

Politika se od hodnot zásadně liší, úkolem jejích představitelů je totiž zaujmout takové postoje k problematikám, které zajistí co největší politickou podporu, jednak ve smyslu potřeby úspěchu pro prosazení programu a politik, nebo úspěchu

¹⁴⁶ BAUM, Lawrence. *Ideology in the Supreme Court*, s. 14.

¹⁴⁷ LANE, Roberts E. *Patterns of Political Belief*, s. 101.

¹⁴⁸ BAUM, Lawrence. *Ideology in the Supreme Court*, s. 14.

¹⁴⁹ tamtéž, s. 15.

¹⁵⁰ tamtéž, s. 15.

spočívajícím v obsazení voleného úřadu.¹⁵¹ Politika, konkrétně zmíněná potřeba úspěchu pro výhru ve volbách a následné obsazení volených funkcí, je tak v tomto smyslu v USA druhým obecně nejuznávanějším vysvětlením postojů politických stran a jejich představitelů k určitým problematikám.¹⁵² Protože politikům jde primárně o výhru ve volbách, mění svoje postoje k problematikám za tímto účelem, s cílem udržet si podporu důležitých skupin elektorátu a získat tuto podporu od skupin nových.¹⁵³ Jiné vlivné osoby, které se neangažují v politických stranách nebo ve volebním procesu takovou motivaci nutně nemají, ale obecně se starají o politiku v prvním smyslu, tudíž berou při přijímání určitých postojů v úvahu potenciální podporu pro své programy. Podobně i soudci Nejvyššího soudu mohou rozhodovat strategicky ve vztahu k politice, jak to popisuje model racionální volby, s cílem maximalizovat dopad politik, které upřednostňují před jinými.¹⁵⁴ Např. Friedman zase tvrdí, že větší vliv na postoj Nejvyššího soudu k problematikám má jeho touha udržet si podporu jako instituce.¹⁵⁵ To je taky základním argumentem a podkladem pro studie dopadu ideologických postojů veřejnosti na ideologický obsah v rozhodnutích Nejvyššího soudu.¹⁵⁶ Většina akademiků se ale domnívá, že ačkoliv se jedná o zajímavé tvrzení, tento dopad není příliš podstatný. Baum poukazuje na to, že u těch nejliberálnějších či nejkonzervativnějších soudců je jasně vidět, že se externími vlivy, jako je veřejné mínění, nenechávají při svých rozhodnutích ovlivnit.¹⁵⁷

I když nebudeme brát v potaz politické ohledy, je jasné, že většina liberálních a konzervativních soudců má do určité míry zájem na úspěchu politické strany, jejíž ideologické postoje a postoje k problematikám se spíše shodují s jejich vlastními. Politika může mít nepřímý dopad na polaritu problematik u Nejvyššího soudu tím, že ovlivňuje podobu sdíleného chápání toho, co je liberální a co konzervativní, které vzniká ve společnosti vzniká. Protože toto sdílená chápání mohou ovlivňovat smýšlení soudců, mohou tak soudci částečně hlasovat i na základě politických úvah, i když pro ně nejsou přímo relevantní.¹⁵⁸ Rozhodně však politické úvahy nejsou

¹⁵¹ tamtéž, s. 16.

¹⁵² KAROL, David. *Party Position Change in American Politics: Coalition Management*, s. 20-35.

¹⁵³ tamtéž, s. 20-35.

¹⁵⁴ BAUM, Lawrence. *Ideology in the Supreme Court*, s. 17.

¹⁵⁵ FRIEDMAN, Barry. *The Will of the People: How Public Opinion Has Influenced the Supreme Court and Shaped the Meaning of the Constitution*, s. 220-237.

¹⁵⁶ CASILLAS, Christopher J., Peter K. ENNS a Patric C. WOHLFARHT. *How Public Opinion Constrains the U.S. Supreme Court*, s. 75.

¹⁵⁷ BAUM, Lawrence. *Ideology in the Supreme Court*, s. 17.

¹⁵⁸ tamtéž, s. 17.

hlavními zdroji ideologické polarity. Baum navíc opakovaně podotýká, že soudci tato sdílená chápání bez dalšího nepřijímají za vlastní, nýbrž je, jak bylo popsáno výše, pomáhají formovat a vytvořit vlastní specifika těchto pochopení.¹⁵⁹

Politika tedy přímo není tím hlavním relevantním faktorem pro hlasování soudců a její dopad na porozumění toho, co je liberální a co konzervativní je značně omezený.¹⁶⁰ Proto se nemůže porovnávat s hodnotami jako zdrojem vztahů mezi ideologií a problematikou v Nejvyšším soudu. To však v žádném případě neznamená, že politici, konkrétně prezident a členové Senátu, nemohou výrazně ovlivňovat ideologii Nejvyššího soudu, neboť se stále podílejí na procesu jmenování soudců, a tedy rozhodují o jeho složení. Ideologii Nejvyššího soudu ale budou ovlivňovat především tím, že nominují a potvrzují kandidáty, jejichž politické preference a hodnoty budou bližší jim vlastním, či kteří spíše budou podporovat jejich politiku a program. Z tohoto důvodu také v posledních dekáдах prezidenti dnes liberálnější Demokratické strany nominují zpravidla soudce liberální a prezidenti Republikánské strany, té konzervativnější z dvojice, soudce konzervativní.

3.1.2.6. Vliv skupiny

Jeden ze způsobů, jak lidé uvažují o problematikách a jaké si k nim tvoří postoje, je bezesporu prostřednictvím skupin ve společnosti, jejichž prosperita a naplnění jejich cílů jsou jistým způsobem ovlivněny politickými volbami. Především jedná-li se o skupiny s kterými se identifikují a vytvářejí si tak svou sociální identitu. Můžeme rozlišovat dva druhy skupin. Thomas Nelson a Donald Kinder popsali skupinově orientovaný (*group-centric*) názor na politiky (*policies*), který je zásadním způsobem formován postoji občanů vůči sociálním skupinám, které považují za hlavní beneficiary (nebo oběti) politik.¹⁶¹ Tyto skupiny jsou prvním druhem. Druhým druhem skupin jsou politické skupiny, obhajující názory na jedné ze stran při řešení problematik, kam patří politické strany, ale právě i liberálové a konzervativci. Názor na určité sociální skupiny je propojen s názorem na politické skupiny, neboť postoj k sociálním skupinám formuje sebeidentifikaci

¹⁵⁹ tamtéž, s. 17.

¹⁶⁰ tamtéž, s. 18.

¹⁶¹ NELSON, Thomas E. a Donald R. KINDER. Issue Frames and Group-Centrism in American Public Opinion, s. 1055-1056.

lidí se skupinami politickými.¹⁶² Ústavní právníci a politologové často vnímají vliv skupiny spíše jako alternativu k ideologii než jako její element. To je dáno tím, že u velké části veřejnosti, která není v politice příliš znalá, ideologie hraje minimální roli při formování politické volby (*political choice*).¹⁶³ Například studie Campbella odhalila, že mnoho amerických občanů při volbě politické strany a prezidentského kandidáta sleduje právě výhody pro určité skupiny (*group benefits*), které jim může tato strana či prezident přinést, které s ideologií jako základem pro tuto volbu byly v nesouladu.¹⁶⁴

Pro Američany je typické, že si vytvářejí jasný a rázný názor na určité sociální skupiny, i když o nich třeba ani nemají moc informací. Většina lidí je také silně ovlivněna určitými politickými skupinami, zvláště Demokratickou a Republikánskou stranou.¹⁶⁵ Osobní identifikace s určitými skupinami a pozitivní či negativní postoj vůči dalším výrazně ovlivňuje ostatní politické postoje.¹⁶⁶ Ovlivnění skupinami se přenáší do postojů, které lidé mají vůči politickým problematikám, tedy lidé inklinují k tomu podporovat takové z politik, které podporují skupiny, s kterými sympatizují a naopak. Navíc, jedním z rozdílů, proč demokraté přijímají jiné postoje než republikáni je ten, že pozitivní a negativní dojem z těchto stran činí lidi přijímat postoje, které si asociují s jednou stranou a odmítat postoje, které si asociují se stranou druhou.¹⁶⁷

I za situace, kdy bychom brali vliv skupiny jako alternativu k ideologii, nikoliv jako jeden z jejích komponentů, by vliv skupiny s ideologií souvisel. Zprvce lidé mají volnost v tom vybrat si svou ideologickou identifikaci na základě vlastních postojů ke skupinám, které si asociují s liberalismem a konzervatismem, nebo které jsou beneficentem liberálních či konzervativních politik nebo přívrženci ideologických táborů.¹⁶⁸ A zadruhé u lidí, kteří se označují jako liberálové a konzervativci a pro které je přitažlivé identifikovat se s postoji k problematikám

¹⁶² GREEN, Donald, Bradley PALMQUIST a Eric SCHICKLER. *Partisan Heards and Minds: Political Parties and the Social Identities of Voters*, s. 10.

¹⁶³ LEWIS-BECK, Michael S. *The American Voter Revisited*, s. 279.

¹⁶⁴ CAMPBELL, Angus, Philip E. CONVERSE, Warren E. MILLER a Donald E. STOKES. *The American Voter*, s. 249.

¹⁶⁵ IYNGAR, Shanto a Gaurav STOOD. "Affect, Not Ideology": A Social Identity Perspective on Polarization. *Public Opinion Quarterly* 76. 2012, s. 405-410.

¹⁶⁶ CONOVER, Pamela J. *The Role of Social Groups in Political Thinking*, s. 51-76.

¹⁶⁷ COHEN, Geoffrey L. *Party over Policy: The Dominting Impact of Group Influence on Political Beliefs*, s. 815-822.

¹⁶⁸ SNIDERMAN, Paul M. a Philip E. TETLOCK. *Interrelationship of Political Ideology and Public Opinion*, s. 80-96.

označovanými jako liberální či konzervativní, se tato identifikace může odrazit v postoji k sociálním a politickým skupinám, které jsou výraznými členy jednoho z těchto ideologických táborů.¹⁶⁹ Protože i vlivné osoby, jako jsou například politici nebo komentátoři v médiích, kteří jsou v politice znalí a mají ideologické smýšlení, si na tyto sociální a politické skupiny vytváří určitý dojem, jejich veřejně projevované postoje vůči nim následně nevyhnutelně formují postoje k problematikám veřejných politik.¹⁷⁰ Stejně tak se vliv se skupiny může podílet i na vytváření sdíleného chápání. Stejně jako hodnoty, právě i postoje k sociálním, a především politickým skupinám, mohou sloužit jako obecné předpoklady, které toto sdílené chápání vytváří.¹⁷¹

Dojem a postoj k určitým skupinám skutečně může sloužit jako lepší a komplexnější základ pro vyvození postojů k problematikám než hodnoty, neboť potenciální beneficianti politik jsou v širokém spektru problematik relativně snadno rozeznatelní.¹⁷² U některých problematik, především těch novějších, přesto nebude možné rozeznat, kdo jsou jejich beneficianti. A v tomto případě pomohou právě politické skupiny, které budou k problematikám zaujímat určitý postoj. Tento jejich postoj poté bude pomáhat lidem vytvořit si svůj vlastní postoj v závislosti na pozitivním či negativním vztahu k těmto skupinám, tedy míře jejich podpory. Například zpočátku nebylo jasné, zdali je názor určitý postoj k problematice jaderné energie liberální nebo konzervativní. Až postoj lidí k určitým skupinám na jedné či druhé straně vytvořil jejich vnímání toho, zdali se mají k této problematice stavět jako liberálové nebo konzervativci.¹⁷³ Vliv skupiny se jako vysvětlení vazby mezi ideologií a problematikami příliš neliší od hodnot, naopak tyto zdroje vztahu ideologie a problematik jsou vzájemně provázány. Například na straně hodnot může být postoj k rovnosti úzce vzpjat s postoji vůči skupinám s nižším a vyšším statusem ve společnosti.¹⁷⁴ Pro politiky pak může být pozitivní či negativní dojem z politických skupin na jedné ze stran ideologické barikády a jejich následná podpora či naopak jejich relativizování nebo dokonce vyjádření odporu vůči nim

¹⁶⁹ BAUM, Lawrence. *Ideology in the Supreme Court*, s. 20.

¹⁷⁰ FEDERICO, Christopher M. When Do Welfare Attitudes Become Racialized? The Paradoxical Effect of Education, s. 387.

¹⁷¹ BAUM, Lawrence. *Ideology in the Supreme Court*, s. 21.

¹⁷² tamtéž, s. 22.

¹⁷³ KUKLINSKI, James H. a Daniel S. METLAY. Citizen Knowledge and Choices on the Complex Issue of Nuclear Energy, s. 634.

¹⁷⁴ BAUM, Lawrence. *Ideology in the Supreme Court*, s. 22.

sloužit pro posílení jejich politické pobídky u občanů. Při zkoumání ideologie a problematik je třeba vzít v potaz vždy více možných zdrojů a jejich prolínání.¹⁷⁵

I pokud by si soudci Nejvyššího soudu netvořili dojem a nezaujímal žádný postoj vůči sociálním a politickým skupinám, přesto by pro ně byl vliv skupiny jako zdroj ideologie relevantní, neboť by je ovlivňovalo sdílené chápání toho, které postoje jako liberál nebo konzervativec ve vztahu k určité problematice zaujmout, neboť ty vychází i z postoje ostatních vlivných osob vůči těmto skupinám. Oni si však tento dojem a postoje tvoří, stejně jako všichni ostatní. Někteří soudci v minulosti často jednali s některými z politických a ideologických skupin což značí jejich pozitivní vztah k těmto skupinám.¹⁷⁶ Jako příklad lze uvést konzervativně-libertariánskou organizaci *The Federalist Society for Law and Public Policy*.

Někdy soudci svůj postoj k určitým skupinám vyjádří více přímo. Soudce Thomas dal jasně najevo své antipatie vůči liberálům při svém jmenování na Nejvyšší soud v roce 1991 a vysvětlil, proč půjde do důchodu v roce 2034 slovy: „*Liberálové dělali můj život bídným 43 let, teď budu já dělat bídným ten jejich 43 let.*“¹⁷⁷ tedy alespoň to tvrdí jeho někdejší asistent (*clerk*). Soudce Scalia se zase v některých ze svých rozhodnutí týkajících se sexuální orientace nevalně vyjadřoval k liberálům a liberálním skupinám. To je viditelné například z jeho odlišného stanoviska v případech *Romer v. Evans* (1996) nebo *Lawrence v. Texas* (2003). První případ se týkal přijetí druhého dodatku Ústavy státu Colorado, který zamezil městům, okresům i státu uznávat homosexuály jako chráněnou třídu prostřednictvím jakéhokoliv zákona či nařízení. Novela byla spíše reakcí na obavy z další pozitivní diskriminace (*affirmative actions*). Nejvyšší soud však rozhodl, že podle ustanovení o rovné ochraně čtrnáctého dodatku nemůže stát změnit svou Ústavu tak, aby byla homosexuálům odepřena stejná základní právní ochrana, jakou dostávají heterosexuálové. Soudce Scalia, který hlasoval proti, se v odlišném stanovisku od rozhodnutí distancoval a uvedl, že „*tento soud nemá co vnucovat všem Američanům požadavek preferovaný elitní třídou, z níž jsou vybíráni členové této instituce...*“¹⁷⁸, kdy touto elitní třídou myslel liberální segment. Ve druhém

¹⁷⁵ tamtéž, s. 22.

¹⁷⁶ BAUM, Lawrence. *Judges and Their Audiences: A Perspective on Judicial Behavior*, s. 118-26.

¹⁷⁷ LEWIS, Neal A. 2 Years after His Bruising Hearing, Justice Thomas Still Shows the Hurt, s. 6.

¹⁷⁸ *Romer v. Evans*, 517 U.S. 620 (1996), s 636.

zmíněném případě *Lawrence v. Texas* Nejvyšší soud rovněž rozhodl, že texaský zákon kriminalizující intimní, konsensuální homosexuální chování porušuje čtrnáctý dodatek. Zákon původně kriminalizoval jakoukoli orální a anální sexuální aktivitu, později byl ale pozměněn tak, aby se vztahoval pouze na homosexuály. Soudce Scalia se i v tomto případě od rozhodnutí distancoval a v odlišném stanovisku svůj názor z případu *Romer v. Evans* ještě rozšířil, když uvedl: „Dnešní názor je produktem soudu, který je produktem kultury právnických profesí, která se ve značné míře přidala k takzvané homosexuální agendě...“¹⁷⁹ Advokátní komora Spojených států (*American bar Association*) je totiž obecně považována za značně liberální a levicovou asociaci.¹⁸⁰

Vnímání určitých politických a sociálních skupin může také ovlivnit hlasování soudců a jejich názory specifickými způsoby, které nejsou vždy systematicky spojeny s jejich ideologií.¹⁸¹ Lze poukázat případ *Wisconsin v. Yoder* (1972), ve kterém Nejvyšší soud rozhodl, že zákon státu Wisconsin o povinné školní docházce, který se vztahuje i na amišské studenty, je v rozporu se svobodou projevu náboženství, chráněného prvním dodatkem Ústavy. Baum říká, že toto rozhodnutí mohlo být ovlivněno obdivem k amišům ze strany některých soudců, který lze spatřit i ve většinovém názoru sepsaném předsedou soudu Burgerem.¹⁸² Žurnalista Tony Mauro pak například tvrdí, že negativní postoj soudců Burgera a Whita vůči médiím mohl ovlivnit jejich reakce na případy týkající se tisku.¹⁸³

Další úhel pohledu na vliv skupiny u Nejvyššího soudu prezentoval Martin Shapiro. Ve svých článcích Shapiro trdil, že poté, co Nejvyšší soud na konci třicátých let konečně získal většinu soudců, kteří byli pro program New Deal, jeho rozhodování odráželo klientský vztah s voličstvem, které New Deal podporovalo, jako byli členové odborů nebo Afroameričani.¹⁸⁴ Toto tvrzení se kromě samotných rozhodnutí opírá také o stanovisko Nejvyššího soudu v rozhodnutí případu *United States v. Carolene Products* (1938), které využití soudního přezkumu obhajovalo

¹⁷⁹ Lawrence et al. v. Texas, 539 U.S. 558, s. 602.

¹⁸⁰ srov. viz. např. SEVERINO, Carrie. Yes, the ABA Is Still a Left-Wing Advocacy Group. Dostupné z: <https://www.nationalreview.com/bench-memos/yes-the-aba-is-still-a-left-wing-advocacy-group/>

¹⁸¹ BAUM, Lawrence. *Ideology in the Supreme Court*, s. 24.

¹⁸² tamtéž, s. 24.

¹⁸³ MAURO, Tony. *The Journalist's Perspective*, s. 219.

¹⁸⁴ SHAPIRO, Martin. *The Supreme Court: From Warren to Burger*, s. 188-94.; SHAPIRO, Martin. *Judicial Activism*, s. 114-17.

na základě nového okruhu beneficentů¹⁸⁵, což Shapiro označil jako „*přenesení záštity soudu od republikánské klientely ke klientele demokratické*.“^{186,187} Podle Shapira je tak možné postoj soudu k problematikám, jako jsou rasová diskriminace nebo svoboda projevu chápat jako odrazy pozitivního či negativního vnímání určitých sociálních skupin ze strany jednotlivých soudců.

Je také velmi pravděpodobné, že to byl pozitivní postoj soudců k černošské komunitě, díky kterému Nejvyšší soud v polovině dvacátého století rozhodoval v řadě otázek v jejich prospěch.¹⁸⁸ Soud se například v trestních věcech, které měly původ v protestech za občanská práva snažil udělat vše proto, aby zamezil odsouzení obžalovaných z řad menšin, avšak svá rozhodnutí opíral o velmi úzké důvody, aby se vyhnul vytvoření širších doktrín, které by se aplikovaly i na jiné situace a za jiných okolností.¹⁸⁹ Stejně tak pomáhal černošské komunitě tato jejich práva, za která protestovali, rozšiřovat. Jako příklad lze uvést třeba rozhodnutí v případech *Shelley v. Kraemer* (1948) a *Brown v. Board of education* (1954). Případ *Shelley v. Kraemer* se týkal rasově restriktivních smluv. Afroamerická rodina koupila dům v St. Louis, který podléhal rasově restriktivní smlouvě, podepsané majiteli sousedních nemovitostí, zabraňující lidem černošské nebo mongoloidní rasy vlastnit na daném území nemovitost. Nejvyšší soud státu Missouri rasově restriktivní smlouvu potvrdil, deklaroval kupní smlouvu za neplatnou a zakázal rodině se nemovitosti ujmout. Skrze *certiorari* se případ dostal k Nejvyššímu soudu, který rozhodl, že prosazování a uznávání podobných smluv porušuje čtrnáctý dodatek Ústavy a jeho klauzule rovné ochrany ze strany státu. Soud tímto potvrdil, že čtrnáctý dodatek se vztahuje i na soudní vymáhání takových smluv. Soudy tedy mají povinnost čtrnáctý dodatek Ústavy chránit, jelikož i rozhodnutí soudu je akt státu (*state action*). Rozhodnutí mělo významný dopad na rozšíření práv Afroameričanů v době, kdy ještě trpěla kvůli zákonům Jima Crowa.¹⁹⁰ V případě *Brown v. Board of education* Nejvyšší soud zase rozhodl

¹⁸⁵ *United States v. Carolene Products Co.*, 304 U.S. 144, s. 152-154.

¹⁸⁶ ang. „*Court's „patronage from a Republican to a Democratic clientele.*“

¹⁸⁷ SHAPIRO, Martin. *The Supreme Court: From Warren to Burger*, s. 191.

¹⁸⁸ BAUM, Lawrence. *Ideology in the Supreme Court*, s. 26.

¹⁸⁹ TUSHNET, Mark. *The Supreme Court and the National Political Order: Collaboration and Confirmation*, s. 122.

¹⁹⁰ Zákony Jima Crowa (*Jim Crow laws*), nesoucí své jméno po černošské postavě z písně Jump Jim Crow, byly souhrnným neoficiálním označením pro právní předpisy, které v jižanských státech legalizovaly rasovou segregaci. Předpisy byly reakcí na vývoj po občanské válce a utlačovaly Afroameričany tím, že jim odepíraly základní práva jako právo volit, zastávat zaměstnání, získat

jednomyslně, že rasová segregace ve veřejných školách porušuje taktéž čtrnáctý dodatek. Soud uvedl, že oddělená vzdělávací zařízení pro bílé a afroamerické studenty jsou ze své podstaty nerovná. Rozhodnutí tak odmítlo známou, ve školství dosud užívanou doktrínu “oddělení ale rovni“ (“*separate but equal*“), kterou Nejvyšší soud konstituoval ve věci *Plessy v. Ferguson* (1896), podle níž zákony nařizující samostatná veřejná zařízení pro bílé a černé obyvatele klauzuli o rovné ochraně ve čtrnáctém dodatku neporušovaly. V jednomyslnosti rozhodnutí je vidět, že podpora pro afroamerickou komunitu byla přítomna napříč celým ideologickým spektrem. Pro desegregaci hlasoval i soudce Hugo Black, dříve aktivní člen Ku klux klanu. V jiných případech pak byla podpora Afroameričanů nejsilněji viditelná u liberálních členů soudu.

Postoje k problematikám si mohou někteří soudci vytvářet přirozeně z vlastních zkušeností z konkrétních případů, které řešili. Stejně tak mohou jejich postoje k těmto problematikám ovlivnit i měnící se postoje ke stranám sporu, o kterých získají více informací.¹⁹¹ Existují ale i takové případy, kdy jsou postoje soudců k dané problematice naprosto irelevantní. Zde lze opět uvést případ *Bush v. Gore*, týkající se prezidentských voleb v roce 2000. Soudci neměli mnoho důvodů zaujmout nějaký postoj, který by se týkal přepočítávání hlasů, alespoň ne na základě jejich ideologie. Není proto překvapivé, že do hry v takových případech vstupuje vnímání politických skupin. Soudci se při hlasování rozdělili přesně podle toho, kterého kandidáta preferovali.¹⁹² Případy související s volbami jsou někdy označovány jako tzv. s případy kategorie s chybějící problematikou (*no-issue category*).

Vedle postoje ke stranám případu může rozhodnutí Nejvyššího soudu ovlivnit také ještě postoj vůči těm, kteří tyto strany obhajují a staví se za ně. V nejvýraznějších případech může pozitivní či negativní postoj soudce ke skupinám jako jsou *American Civil Liberties Union*, *National Association for the Advancement of Colored People*, nebo *U.S. Chamber of Commerce* formovat jeho postoje k problematikám a případům, v nichž tyto skupiny participují.¹⁹³ V dnešní době to ale můžou být třeba i mediálně výrazná ncentralizovaná hnutí jako jsou

vzdělání a další. Ti, kteří se pokoušeli těmto předpisům vzepřít, často čelili zatčení, pokutám, vězení, násilí a smrti.

¹⁹¹ BAUM, Lawrence. *Ideology in the Supreme Court*, s. 28.

¹⁹² tamtéž, s. 28.

¹⁹³ tamtéž, s. 29.

Black Live Matters (BLM) či *Me Too*. Identita těchto skupin hájících stranu případu může také pomoci informovat soudce o potencionálních beneficiitech jejich rozhodnutí.¹⁹⁴ V případě *Coker v. Georgia* (1977) Nejvyšší soud rozhodl, že trest smrti za znásilnění spáchaném na dospělé ženě je v rozporu s osmým dodatkem Ústavy, podle kterého „*Nebude vyžadována nepřiměřená kauce, nebudou udělovány nadměrné pokuty ani udělovány kruté a neobvyklé tresty.*“¹⁹⁵ Ve prospěch Cokera (proti trestu smrti) hlasovali i čtyři soudci, kteří rok předtím v jiném případě, týkajícím se vraždy, trest smrti podpořili. Vysvětlením může být právě vliv skupin, které se dovolávaly toho, aby soud trest smrti nepodpořil. Paradoxně to byla skupina *American Civil Liberties Union* a několik feministických skupin, které jako *amicus curiae*¹⁹⁶ trestu smrti oponovaly proto, že možnost trestu smrti by mohla způsobit ztížení odsouzení pachatelů.¹⁹⁷ Jedná se o další projev rozhodnutí, které lépe vysvětluje spíše model racionální volby.

Obhajitelé stran tak mohou být při procesu rozhodování někdy stejně důležité jako strany samotné. Zdrojů vazeb mezi ideologií a problematikami je celá řada a v úvahu se musejí brát všechny popsané.

3.2. Ústavní teorie a metody výkladu Ústavy

Předchozí části této práce popisují, jak ideologie soudců ovlivňuje jejich rozhodování. Soudci však nemohou rozhodovat pouze na základě jejich vlastních politických preferencí, jako to předpokládá jakási cynická, do extrému dovedená forma právního realismu. Musí být samozřejmě schopni svá rozhodnutí také právně odůvodnit, neboť bez využití právních argumentů by se při řešení ústavních otázek skutečně jednalo čistě jen o rozhodování na základě těchto politických preferencí a označení “politici v talárech“ by se stalo realitou.

Jak je ale možné, že soudci jsou schopni právně odůvodnit a obhájit dva naprosto odlišné názory, týkající se stejného ustanovení Ústavy, když její text je pouze jeden? Odpovědí na tuto otázku je odlišný výklad Ústavy, konkrétně použití odlišných ústavních teorií a metod jejího výkladu. Metody výkladu jsou ve

¹⁹⁴ tamtéž, s. 29.

¹⁹⁵ ang. „*Excessive bail shall not be required, nor excessive fines imposed, nor cruel and unusual punishments inflicted.*“

¹⁹⁶ *Amicus curiae* (lat. přítel soudu) je osoba nebo skupina, která není stranou případu, ovšem pomáhá soudu tím, že nabízí další relevantní informace nebo argumenty, které soud může chtít zvážit před vydáním rozhodnutí.

¹⁹⁷ BAUM, Lawrence. *Ideology in the Supreme Court*, s. 29.

značném množství případů určující pro to, k jakému výsledku soudce dojde, jak bude určité ustanovení Ústavy chápat a jak v daném případě rozhodne. Ideologie a metody interpretace spolu velmi úzce souvisí, neboť právě skrze tyto metody a aplikaci práva podle nich se ideologie soudců může projevit.

Ústava je dokument starý více jak dvě století. Od té doby se společnost a Spojené státy proměnily téměř k nepoznání. Výzvy, kterým tvůrci Ústavy při jejím sepisování čelily, byly značně odlišné od těch dnešních. To vznáší důležitou otázku. Jakým způsobem aplikovat principy v Ústavě na dnešní ústavněprávní otázky a jak její text vykládat?

Není mým záměrem posuzovat, která z interpretačních metod je ta správná, nejlepší, nebo metody porovnávat. Mým záměrem v této podkapitole je poukázat na potřebu výklad provádět a na odlišnosti v tom, jak jej provádějí liberální a jak konzervativní soudci.

3.2.1. Potřeba provádět výklad

Jak bylo popsáno v první kapitole, moc soudní v čele s Nejvyšším soudem na začátku své existence začala disponovat pravomocí soudního přezkumu ústavnosti. Shledá-li soud předpis jako protiústavní, může jej zneplatnit a zrušit. Soud se však někdy musí nejprve ujistit o smyslu daného ustanovení v Ústavě, aby mohl následně v souvislosti s konkrétním posuzovaným předpisem přezkum provést a dané aplikovat jej. Tato potřeba provádět výklad a nacházet smysl jednotlivých ustanovení Ústavy je zřejmá již z jejího samotného textu. Zatímco některá její ustanovení jsou jasná a jejich smysl není předmětem jakékoliv debaty, jiná jsou formulována velmi vágně a otevírají soudům pro výklad široký prostor.

Příkladem může být druhý dodatek Ústavy, který zní: „Dobře organizovaná domobrana je nezbytná v zájmu bezpečnosti svobodného státu, právo lidu držet a nosit zbraně nesmí být omezováno.“¹⁹⁸ Ze samotného textu ale není jasné, zdali je právo držet zbraň závislé na účasti v domobraně, nebo zdali toto právo svědčí všem občanům bez ohledu na účast v ní. Výklad druhého dodatku byl proveden v případě *District of Columbia v. Heller* (2008). V rozhodnutí v poměru 5 : 4 Nejvyšší soud potvrdil rozhodnutí odvolacího soudu pro obvod District of Columbia (Court of

¹⁹⁸ ang. „A well regulated Militia, being necessary to the security of a free State, the right of the people to keep and bear Arms, shall not be infringed.“

Appeal for the District of Columbia Circuit) a přihlásil se k tzv. teorii práva jednotlivce (individual-right theory), čímž odmítl konkurenční teorii kolektivního práva (collective-right theory), podle které dodatek chrání kolektivní právo států udržovat domobranu a právo jednotlivce držet zbraň v souvislosti se službou v ní. Ve většinovém názoru, který psal soudce Scalia, soud uvedl, že „právo lidu držet a nosit zbraně nesmí být omezováno“ – tzv. operativní klauzule (operative clause) dodatku – kodifikuje právo jednotlivce odvozené z anglického common law a zanesené v anglické Listině práv z roku 1689. Soud se tedy přiklonil k první možnosti, že právo držet a nosit zbraň na účasti v domobraně závislé není. Většina soudu zastávala názor, že první část dodatku „Dobře organizovaná domobrana je nezbytná v zájmu bezpečnosti svobodného státu, ...“ je s provedeným výkladem v souladu, pokud je chápán v kontextu přesvědčení tvůrců (*Framers*) dodatku, že nejsnazším způsobem, jak domobranu zničit, je odzbrojit občany. Soud také konstatoval, že jelikož tvůrci chápali právo na sebeobranu jako ústřední složku práva držet a nosit zbraň, druhý dodatek implicitně chrání právo „použít zbraně k ochraně rodinného krbu“.^{199,200}

To je pouze jeden z nepřeberného množství případů, který vyžadoval interpretaci některého z ustanovení Ústavy. Jak budu vysvětlovat, Nejvyšší soud v tomto případě při interpretaci zvolil originalistický přístup (*originalist approach*).

3.2.2. Konzervativní a liberální přístup k výkladu

Metod interpretace existuje asi osm základních druhů, které se dále větví. Nejčastěji jsou však využívány dvě základní ústavní teorie, zahrnující v sobě metody interpretace, které dnes dokáží dostatečně vysvětlit o co se ideologie soudců při jejich hlasování po právní stránce opírá. Těmito teoriemi jsou originalismus (*originalism*), využívaný zpravidla konzervativními soudci a *living constitutionalism* (teorie živé, vyvíjející se Ústavy), který naopak využívají spíše soudci na druhé straně ideologického spektra. K těmto teoriím je třeba pro vysvětlení ještě uvést další metodu výkladu, neboť se jedná o metodu nejzákladnější, a tou je textualismus (*textualism*), který se soustředí pouze na samotný text Ústavy. Textualismus je jakýmsi výchozím bodem veškerých dalších metod interpretace. Soud totiž nejprve nutně začíná zkoumat text samotného

¹⁹⁹ ang. „...to use arms in defense of hearth and home.“

²⁰⁰ District of Columbia et al. v. Heller, 554 U.S. 570, s. 63

dokumentu, který je směrodatným vodítkem k jeho pochopení a k pochopení v něm obsažených principů. Rozdíl mezi konzervativním a liberálním přístupem k výkladu tkví v tom, že konzervativní soudci povětšinou výklad omezují pouze na samotný text a původní záměr tvůrců či původní chápání Ústavy veřejností v době jejího sepsání (či některého z jejích dodatků), které tvoří základ teorie originalismu, bez toho, aniž by zohledňovali dobový kontext. Liberální progresivní přístup dle teorie *living constitutionalism* začíná ve stejném místě, ovšem pokračuje mnohem dál a neomezuje se jen na striktní dodržování úzkého výkladu textu a původních záměru tvůrců Ústavy či jejího chápání před dvě stě lety, ale pohlíží na ustanovení a principy v ní obsažené jako na neustále se vyvíjející v závislosti na politických a sociálních změnách, nebo dokonce nachází tyto principy ve vnějším světě, zcela mimo její text. Může se nyní zdát, že konzervativní pohled na Ústavu, který nezohledňuje dobový kontext a drží se původního záměru starého více jak dvě stě let, je na první pohled přinejmenším zpátečnický, originalisté ale mají pro obhajobu této teorie a metody výkladu přesvědčivé a logické argumenty.

Základní otázkou samozřejmě je: „Jaká teorie ústavního výkladu je nejlepší?“ Tato otázka vede k dalším, včetně otázek o různých formách originalismu a *living constitutionalism*. Originalisté tvrdí, že význam textu Ústavy je fixní a že by ústavní činitele měl zavazovat. Zastánci *living constitutionalism* naopak tvrdí, že ústavní právo se může a mělo by se vyvíjet v reakci na měnící se okolnosti a hodnoty.²⁰¹

3.2.3. Originalismus

Existuje několik forem originalismu, přičemž nejznámější jsou formy dvě. První forma se snaží vykládat Ústavu ve smyslu původního záměru a významu, který textu při sepisování dávali její tvůrci (*original intentions originalism*). Forma druhá zase originalismus pojímá tak, jak by Ústavu chápala veřejnost/společnost v době jejího sepsání, tedy její tzv. veřejný význam (*original public meaning originalism*). Rozličné formy jedné teorie vysvětlují, proč i soudci, kteří při výkladu využívají originalistických metod mohou někdy dosáhnout jiných výsledků. Příkladem může být odlišné stanovisko soudce Stevense ve zmíněném případě *District of Columbia v. Heller*, který, ačkoliv vykládal druhý dodatek podle jeho originálního významu, lišil se jeho výsledek od názoru sepsaného soudcem Scaliou.

²⁰¹ SOLUM, Lawrence B. Originalism Versus Living Constitutionalism: The Conceptual Structure of the Great Debate, s. 1224. Dostupné z: <https://scholarship.law.georgetown.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3248&context=facpub>

Pro zjednodušení však budu mluvit o originalismu obecně, tedy jako o teorii zahrnující všechny tyto formy.

Akademici se dodnes zatím neshodli, co to vlastně přijmout teorii originalismu znamená. Neshody se točí především kolem toho, které zdroje by měli originalisté při svém výkladu používat, z kterých zdrojů čerpat.²⁰² Zastánci ale obecně souhlasí s tím, že text měl v době sepsání Ústavy objektivně identifikovatelný význam, který se v průběhu času neměnil, a že úkolem soudce je tento původní význam konstruovat.²⁰³

Podle zastánců původní záměry tvůrců lze najít ve zdrojích ležících mimo samotný text Ústavy, jako jsou debaty v Ústavním konventu nebo Listy Federalistů. Originalistický přístup k výkladu je zachycen v rozhodnutí případu *Myers v. United States* (1926). Nejvyšší soud v něm rozhodl, že prezident k odvolání úředníka výkonné složky (*executive branch official*) nepotřeboval souhlas Senátu ani zmocnění zákonem.²⁰⁴ Při hledání původního významu prezidentovi pravomoci odvolávat úředníky soud čerpal z anglického *common law*, záznamů z ústavního konventu z roku 1787, aktů prvního Kongresu a dalších jiných zdrojů.²⁰⁵ Ve většinovém názoru předseda soudu William Howard Taft napsal, že „*debaty v Ústavním konventu naznačovaly záměr vytvořit silnou exekutivu.*“²⁰⁶ Opřel se tedy o teorii původního záměru tvůrců Ústavy, naopak ale nezohlednil názor běžných občanů žijících v době založení Spojených států, jak by to dělala metoda veřejného významu (*original public meaning originalism*).

Soudce Scalia se stal nejznámějším představitelem originalismu. Za jeho dlouhé, více jak třicetileté působení na Nejvyšším soudu veřejnost seznámil se svou soudní filozofií, založenou právě na teorii veřejného významu, podle které je úkolem soudce text Ústavy vykládat tak, jak jej chápala široká veřejnost nebo rozumný člověk, který žil v době jejího sepsání a ratifikace.²⁰⁷ Tento přístup se je výrazně viditelný ve zmíněném rozhodnutí v případě *District of Columbia v. Heller*, dle kterého druhý dodatek Ústavy chrání právo jednotlivce vlastnit střelné

²⁰² MAGGS, Gregory E. *Constitutional Law: A Contemporary Approach 3rd ed.*, s. 39.

²⁰³ tamtéž, s. 39.

²⁰⁴ *Myers v. United States*, 272 U.S. 52, 136, s. 176.

²⁰⁵ tamtéž, s. 109-121.

²⁰⁶ tamtéž, s. 116.

²⁰⁷ SCALIA, Antonin. *A Matter of Interpretation*. s. 44-46.

zbraně pro soukromé použití, bez ohledu na účast v domobraně, neboť jej tak původně chápali běžní občané.

Zastánci originalismu obecně argumentují tím, že dlouhodobé neměnné chápání Ústavy naplňuje demokratickou vůli lidu, který ji původně formuloval a ratifikoval, zajišťuje větší právní jistotu a předvídatelnost rozhodnutí a rovněž na to, že zákon, aby mohl jako zákon vůbec fungovat, musí mít pevný nebo ustálený význam, dokud není formálně pozměněn nebo zrušen.²⁰⁸ Argumentují také tím, že pokud se soudci nebudou držet původního významu, jak by tedy měla být Ústava vykládána, aby byla nějaká právní jistota zachována? Změna Ústavy by podle nich měl být ponechána Kongresu, který může v souladu se článkem V. Ústavy přijímat dodatky.²⁰⁹ Současně zastánci také tvrdí, že originalismus brání soudcům v rozhodování případů na základě jejich politických preferencí.

Oponenti tvrdí, že původní význam nelze po dvou staletích zjistit, nebo pouze se značnými obtížemi. To podle nich dokazuje i častá neschopnost se na původním významu shodnout. Stejně tak se nemuseli ani lidé v té době žijící či samotní tvůrci Ústavy na původním významu shodnout.²¹⁰ To by znamenalo, že se soudci snaží konstruovat něco co ve skutečnosti ani nikdy neexistovalo²¹¹ a soudci si mohou jednoduše vybrat původní názor, který podporuje jejich politické přesvědčení.²¹² Další namítanou věcí je nepružnost této teorie, kdy veřejnost v době přijetí Ústavy si dle kritiků neuměla představit některé situace moderní doby.²¹³

3.2.4. Living constitutionalism

Living constitutionalism je souhrnné označení neoriginalistických teorií, které zastávají názor, že ústavní praxe se může a měla by se měnit v reakci na měnící se okolnosti a hodnoty. Stejně jako originalismus, i *living constitutionalism* má tedy různé formy a je jich o dost dokonce více než v případě originalismu. Za zmínku stojí například pragmatismus (*prgmatism*) nebo teorie morálního uvážení (*moral readings*).

²⁰⁸ MAGGS, Gregory E. *Constitutional Law: A Contemporary Approach 3rd ed.*, s. 39.

²⁰⁹ SCALIA, Antonin. *Originalism: The Lesser Evil*, s. 852.

²¹⁰ EPSTEIN, Lee a Thomas G. WALKER. *Constitutional Law: Rights, Liberties and Justice 8th Ed.*, s. 28.

²¹¹ srov. MAGGS, Gregory E. *Constitutional Law: A Contemporary Approach 3rd ed.*, s. 40-41.

²¹² tamtéž, s. 40.

²¹³ tamtéž, s. 41.

3.2.4.1. Pragmatismus

Při pragmatickém přístupu se soudci zaměřují především na důsledky daného rozhodnutí a porovnávají důsledky při použití určité metody výkladu s důsledky při použití metod jiných. Jedna z variant pragmatismu zvažuje budoucí náklady a přínosy výkladu pro společnost a vybírá ten, který může vést k nejlepšímu zamýšlenému výsledku.²¹⁴

V případě *United States v. Leon* Nejvyšší soud pragmaticky rozhodl, že čtvrtý dodatek Ústavy nutně nevyklučuje důkazy získané policií při domovní prohlídce, pokud policie v dobré víře spoléhala na nesprávně vydané příkaz k jejímu provedení. Soud zejména určil, že vyloučení by mělo nevhodný společenský dopad a podkopání systému trestního soudnictví. Tato cena dle soudu „převažuje nad zanedbatelnými nebo vůbec žádnými přínosy“.²¹⁵ Nejedná se o typický příklad využití pragmatismu v kontextu liberálního přístupu k interpretaci, jedná se však o přístup progresivní, nekonzervativní. Rozhodnutí názorně vysvětluje, jakým způsobem soud může využití některé z metod odůvodnit. Kritici pragmatického přístupu poukazují především na to, že ti, kdo tento přístup využívají se orientují primárně na výsledky. Soudce si tímto způsobem teoreticky může stanovit cíl, jak chce, aby byl případ rozhodnut a následně použije vhodnou metodu interpretace, která mu pomůže takové rozhodnutí obhájit. Zvažování nákladů a přínosů při rozhodování do soudnictví zbytečně vhná politiku.²¹⁶ Jejich argumenty především spočívají v tom, že soudci nejsou politici, a že úlohou soudce je spíše říkat, co je právem, a ne jaké by mělo být.²¹⁷

3.2.4.2. Morální uvážení (*Moral readings*)

Asi nejznámější z metod *living constitutionalism* je výklad založen na morálním nebo etickém uvažování. Text Ústavy dle tohoto přístupu obsahuje morální principy nebo ideály, které se týkají především práv jednotlivce a omezení federální státní nebo státní moci.²¹⁸ Nejvyšší soud odvodil obecné morální principy z širokého

²¹⁴ BREST, Paul. *Processes of Constitutional Decision-Making: Cases and Materials* 5. ed., s. 55.

²¹⁵ *United States v. Leon*, 468 U.S. 897 (1983), s. 922.

²¹⁶ viz. SCALIA, Antonin. *A Matter of Interpretation*. s. 45.

²¹⁷ tamtéž, s. 47.

²¹⁸ GUNTHER, Gerald. *The Subtle Vices of the 'Passive Virtues'--A Comment on Principle and Expediency in Judicial Review*, s. 162.

aplikace čtrnáctého dodatku v případech zahrnujících zákony jednotlivých států nebo jiných aktů ovlivňující práva jednotlivce.²¹⁹

Využití této metody je patrné ve dvou již zmiňovaných rozhodnutích v případech *Lawrence v. Texas* a *Brown v. Board of Education*. V případě *Lawrence v. Texas* soud texský zákon zrušil, protože porušoval klauzuli řádného procesu ve čtrnáctém dodatku, podle které státy „*nezbaví žádnou osobu...svobody...bez řádného soudního procesu.*“^{220,221} Soud rozhodl, že pojem svobody „*předpokládá autonomii sebe sama, která zahrnuje svobodu myšlení, přesvědčení, projevu a určité intimní chování.*“²²² Text dodatku pojem svoboda nedefinuje, závěr Nejvyššího soudu byl založen na morálním přesvědčení, že stát by neměl trestat chování člověka, které zjevně nezpůsobuje veřejnosti žádnou újmu.²²³ Druhý zmiňovaný případ *Brown v. Board of Education* zase určil, že segregaci veřejných škol na základě rasy porušuje klauzuli rovné ochrany čtrnáctého dodatku, která státům zakazuje připravit své občany o rovnou ochranu zákona.

Zastánci metody morálního uvážení tvrdí, že obecné morální principy jsou základem většiny textu Ústavy.²²⁴ Tvrdí také, že tvůrci Ústavy ji navrhli jako nástroj, který časem bude růst a vyvíjet se a že použití vede ke větší flexibilitě soudců, kteří dokáží lépe zohlednit současné situace a společenské hodnoty.²²⁵ Etika a morálka pak podle nich může sloužit k vyplnění mezer v textu Ústavy, aby sloužily jako vodítko v situacích, které její tvůrci z povahy věci nemohli předpokládat.²²⁶

Kritici používání této metody tvrdí, že soudy by neměly být morálními arbitry.²²⁷ Morální argumenty jsou podle nich založeny na principech, které nejsou objektivně ověřitelné a mohou v některých situacích vyžadovat, aby si soudce vybral mezi konkurenčními morálními pravidly, což může způsobit, že se bude

²¹⁹ tamtéž, s. 142.

²²⁰ (ang. „...nor shall any State deprive any person of life, liberty, or property, without due process of law; ...“)

²²¹ *Lawrence et al. v. Texas*, 539 U.S. 558 (2003), s. 578.

²²² tamtéž, s. 562.

²²³ tamtéž, s. 578.

²²⁴ ARKES, Hadley. *Beyond the Constitution*, s. 19.

²²⁵ tamtéž, s. 19-24.

²²⁶ BOBBITT, Philip. *Constitutional Fate: Theory of the Constitution*, s. 102.

²²⁷ tamtéž, s. 137.

rozhodovat podle svých politických názorů.²²⁸ Podle kritiků je proto lepší ponechat morální úvahy ostatním složkám moci.²²⁹

3.2.5. Vztah ideologie a teorie výkladu Ústavy

Dnes je typické, že liberální soudci jsou zastánci metod spadajících pod teorii *living constitutionalism* a naopak konzervativní soudci využívají originalistických přístupů k interpretaci. Originalismus byl ještě asi před 50 lety považován za ortodoxní metodu výkladu, jak mezi soudci, tak veřejností. V poslední době se ale situace změnila. Podle průzkumu od Pew Research Center z roku 2018 se většina Američanů (55 %) domnívá, že Nejvyšší soud USA by měl svá rozhodnutí zakládat na významu Ústavy v kontextu dnešní doby, zatímco pouze 41 % tvrdí, že by rozhodnutí měla být založena na jejím původním významu v době, kdy byla napsána.²³⁰ Není překvapivé, že podpora těchto přístupů je opět rozdělena mezi politické strany a jejich příznivce. Pro přístup dle teorie *living constitution* je 8 z 10 voličů liberálnější Demokratické strany. Naproti tomu 7 z 10 voličů konzervativnější Republikánské strany je pro originalistický přístup.

Jak spolu ale ideologie a výklad Ústavy souvisí a do jaké míry jsou metody výkladu propojeny spíše s politickými preferencemi a cíli než s právem? Zde se samozřejmě názory rozcházejí. Jak plyne z několika rozhodnutí zmiňovaných v přechodí podkapitole, politické preference, postoje k problematikám a k určitým skupinám ovlivňují to, jak bude soudce v daném případě hlasovat. V takovém případě je ale otázkou, zdali si soudci skutečně nejdříve určí cíl, jak budou hlasovat a podle tohoto cíle si pak vyberou metodu interpretace, aby jej podpořili, nebo zdali v souladu s tímto cílem hlasují pouze pokud jimi preferovaná metoda interpretace takový cíl podporuje. Osobně si myslím, že se to liší případ od případu. Soudci, především Nejvyššího soudu, samozřejmě mají volnou ruku v tom interpretovat Ústavu takovým způsobem, aby podpořili svůj předem určený politický cíl a preference, tak jak to předpovídá pragmatická forma *living constitutionalism*, většinou však jejich ideologie půjde ruku v ruce s jimi preferovanou metodou interpretace a budou výklad provádět tak, jak by jej prováděli, kdyby žádný

²²⁸ tamtéž, s. 138.

²²⁹ tamtéž, s. 5.

²³⁰ BIALIK, Kristen. *Growing share of Americans say Supreme Court should base its rulings on what Constitution means today*. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2018/05/11/growing-share-of-americans-say-supreme-court-should-base-its-rulings-on-what-constitution-means-today/>

politický cíl neměli. Přirozeně soudce, který je spíše konzervativní bude inklinovat k tomu využívat například originalismus, který je konzervativní ze své podstaty, neboť se drží dvě staletí starého původního významu dokumentu. Postojový model sice předpokládá, že jsou soudci orientovaní na výsledek a že rozhodují v souladu se svým přesvědčením, neznamená to však nutně, že by pro jeho dosažení museli hlasovat v rozporu s jejich soudní filozofií a přesvědčením. Model racionální volby předvídá, že soudci hlasují strategicky a je to z některých rozhodnutí, např. *West Coast Hotel Co. v. Parrish* dost viditelné. Právě pragmatismus je dle mého názoru metoda velmi nežádoucí a využívána by být neměla, neboť se při takové interpretaci soudci opravdu stávají spíše politiky v talárech. Připouštím tedy, že soudce může při kontrole ústavnosti interpretovat Ústavu i takovým způsobem, aby dosáhl svého vytyčeného politického cíle. Stejně tak je to popsáno v předchozí kapitole v souvislosti s podporou určitých konkrétních skupin v konkrétních případech. Nemyslím si však, že je tento způsob, kdy soudce hledá takový výklad, aby podpořil jeho předem daný cíl, je častý. I soudcem preferovaná ústavní teorie a metody interpretace mají původ v jeho hodnotách nebo sdíleném chápání toho, kterou z těchto metod je pro něj jako liberála nebo konzervativce vhodnější používat. Pokud si však soud výsledek svého rozhodnutí předem vytyčí, nic mu nebrání svůj výklad upravit takovým způsobem, aby k žádanému výsledku došel. Stejně tak tomu bude v Ústavou nepředvídaných případech, ve kterých ani s pomocí interpretace nelze účinně nalézt odpověď na danou ústavní otázku.

3.3. Shrnutí třetí kapitoly

Třetí kapitola popisuje, jakým způsobem ideologie působí na rozhodování Nejvyššího soudu. První podkapitola nejprve popisuje jednotlivé modely rozhodování soudců. Primárním východiskem pro tuto práci je model postojový, který očekává, že jejich politické a ideologické postoje budou určujícím faktorem utvářejícím rozhodnutí.

Druhá podkapitola s názvem Vztah ideologie a problematiky vysvětluje co to ideologie a problematika vůbec je, z čeho se skládají a jaké postoje k problematikám a na základě čeho jsou považovány za liberální a konzervativní. Vedle logické dedukce z obecných předpokladů na základě klasické koncepce hodnot, vycházející z určení ekonomických a sociální preferencí, lze určit liberálnost nebo konzervativnost určitého postoje k problematice také na základě

sdíleného chápání toho, co by podle představitelů liberálního či konzervativního tábora liberálním nebo konzervativním být mělo, nebo k čemu se tyto představitelé přiklání a jaký postoj preferují. Není přitom někdy zcela jasné, z kterého titulu takový postoj takovouto nálepku má. Jednotlivci následně tyto postoje přijímají, aby korespondovali s jejich ideologickým sebeurčením. Soudci však nejsou pouze pasivními osvojiteli těchto chápání. Protože problematiku vidí trochu z jiné pozice než ostatní, mohou se od těchto chápání ve svých rozhodnutích odchylovat, čímž je pomáhají formovat a upevňovat.

Vedle hodnot jako zdrojů vztahu mezi ideologií a problematikou existují ještě dva další vnější zdroje. Prvním je politika, která může rozhodování soudů ovlivňovat spíše skrze sdílené chápání, které vytvářejí její představitelé. Tím posledním je vliv skupiny, tedy to jak postoj a sympatie k dané skupině mohou ovlivňovat rozhodování soudců. Vnímání sociálních a politických skupin potom může vstoupit do hry na třech úrovních. Na nejširší úrovni může ideologická sebeidentifikace soudců odrážet jejich vnímání skupin, které spojují s liberalismem a konzervatismem. Zadruhé, vnímání zastánců a potencionálních příjemců určitých politik může pomoci definovat postoje soudců k problematikám, které řeší. K tomuto procesu může dojít jak přímo, na základě vlastního vnímání skupin soudci, tak nepřímo při rozvoji sdíleného chápání, kdy vlivné osoby zauímají k těmto skupinám pozitivní nebo negativní postoje. A na třetí a nejvíce konkrétní úrovni, reakce soudců na individuální případy mohou být vytvářeny jejich vnímáním konkrétní strany sporu v případě, těch, kteří se za tyto strany staví a také vnímání širšího okruhu beneficentů potenciálních rozhodnutí.

Všechny tyto zdroje vztahu mezi ideologií a problematikami nazývám přímé ideologické vlivy. Působí totiž na rozhodování soudce přímo a soudce si sám může určit, jestli a jak z těchto zdrojů bude čerpat.

Nelze však rozhodovat jen na základě ideologie, rozhodnutí soudu musí být právně odůvodněna. K tomu slouží ústavní teorie a metody výkladu Ústavy, skrze které se ideologie soudců může projevovat. Neznamená to však, že si soudci tyto metody vybírají až poté, co si předem vytyčili své politické cíle a určili výsledek rozhodnutí, ačkoliv i takový scénář je logicky možná a model racionální volby spolu s pragmatickou metodou *living constitutionalism* jej predikují. Spíše ale jejich ideologie půjde ruku v ruce těmito metodami, neboť při sebeidentifikaci

s některou ideologií je pro ně přirozenější přijmout některé teorie a metody interpretace jako ty správné.

4. Úvahy *de lege ferenda* k dalšímu rozhodování Nejvyššího soudu

Americký politický systém je nesporně založen na principu “vítěz bere vše“. Prezident, který ve volbách dostane od voličů 51 % hlasů, následující čtyři roky vládne celé zemi. Politická menšina, často téměř celá polovina voličů, nemá ve výkonné složce nikoho, kdo by ji reprezentoval, což vede k tomu, že druhá strana bojuje, aby za čtyři roky prezidentský úřad znovu obsadila právě ona. Zvyšuje se tím polarizace stran a s tím i počet nápadných, výstředních, kontroverzních až radikálních politik. Přitom ta nejlepší rozhodnutí jsou právě často výsledkem vnímání obou pohledů na věc a kompromisu. Stejně jako s úřadem prezidenta je to i s Nejvyšším soudem, ačkoliv zde možná není princip “vítěz bere vše“ tolik drastický. Přeci jen prezident, který vyhrál volby, jmenuje jeho soudce, kteří dost možná budou přijatelní pouze pro jednu polovinu občanů. Soud má vždy většinu liberální nebo konzervativní. A tato liberální nebo konzervativní většina, která nevnímá druhý úhel pohledu pak znamená totéž. Veřejnost, která sympatizuje s menšinovým počtem soudců sice na Nejvyšším soudu zastoupení má, ovšem tato menšina obvykle není schopná se prosadit. Protože se jmenování soudců stalo vysoce zpolitizovaným, na Nejvyšším soudu se navíc vytváří kontroverzní až radikální rozhodnutí.

Teoreticky, pokud by byl Nejvyšší soud ideálně ideologicky vyvážený, reprezentoval by všechny a nebylo by třeba o jeho obsazení svádět politické boje. Zatímco v některé z komor Kongresu je majorita jedné strany potřebná, u nestranného a nezávislého soudu se důvod pro fungování s většinou na jedné či druhé straně ideologického spektra hledá jen těžko. Soud, který operuje s liberální či konzervativní většinou v politicky kontroverzních otázkách může rozhodnout způsobem, kterým svoje preference aplikuje na všechny, byť je polovina proti a bez možnosti podílet se na vytváření ústavních politik, týkajících se například i jejich vlastních práv. Jak řekl soudce Byron White, jmenovaný J. F. Kennedym: *„Ústava je porušena, když konkrétní skupině byla... odepřena možnost účinně ovlivňovat*

politický proces.²³¹ A toto je v ústavním systému, založeném na principu reprezentace, nechtěné, především proto, že v soudní složce moci by politika či ideologie neměla být z povahy věci důležitá jako v ostatních složkách. Soudci by měli primárně rozhodovat na základě práva, nikoliv jejich ideologie, ačkoliv je zřejmé, že úplně vypustit ideologii z rozhodovacího procesu nelze.

S ideologickou rovnováhou by Soud reagoval na problém nezastoupení tím, že by dal hlas oběma stranám politického spektra. Konzervativci i liberálové si mohli být vždy jisti, že rozhodnutí Nejvyššího soudu zohledňují jejich perspektivy.²³² S ideologickou rovnováhou by soud našel střední cestu mezi konzervativními a liberálními názory a celkově by vedl k lepšímu, moudřejšímu a mírnějšímu rozhodnutí, která by zohledňovala různé pohledy na věc.²³³ Zároveň by tím byla naplněna představa tvůrců Ústavy, kteří se snažili vytvořit systém, který bude bránit tomu, aby některá frakce reálně kontrolovala federální státní moc.²³⁴

Pokud jde o otázky či problematiky, u kterých se na první pohled nedá najít kompromis - např. právo na potrat buď existuje či nikoliv. Stejně tak právo držet zbraň buď je nebo není. I zde však existuje způsob, jak mohou soudci dosáhnout kompromisu, a často se tak v historii dělo, hlavně pokud si řešení vezme na starosti umírněný soudce (*moderate*).²³⁵ Výsledkem tak může být povolení práva držet zbraň, ovšem za současné regulace spočívající například v nutnosti podstoupení psychotestu zájemcem, čistém trestním rejstříku či množstevních nebo silových limitech zbraní. U potratů to například může být právo na potrat, ovšem pouze pod podmínkou, že žena byla obětí znásilnění, nebo s nutností několikadenní čekací lhůty na definitivní rozmyšlení.

Osobně se nedomnívám, že by bylo správným přístupem měnit strukturu a složení Nejvyššího soudu. Stejně jako někteří se konzervativně domnívám, že číslo devět se již stalo určitou ústavní tradicí. Spíše by bylo ideálním řešením jmenovat pouze umírněné soudce, tyto tzv. *moderates*. Tento problém, který mají Spojené státy, Evropské státy nemají. Ideologie v nich nehraje takovou roli, nebo alespoň

²³¹ Davis v. Bandemer, 478 U.S. 109, s. 133.

²³² ORENTLICHER, David. Politics and the Supreme Court: The Need for Ideological Balance, s. 414.

²³³ tamtéž s. 415.

²³⁴ STONE, Geoffrey R., Louis M. SEIDMAN a Cass R. SUSTEIN. *Constitutional Law: Seventh Edition (Aspen Casebook)*, s. 18-21.

²³⁵ ORENTLICHER, David. Politics and the Supreme Court: The Need for Ideological Balance, s. 415.

při rozhodování, pomineme-li některé případy v Maďarsku a Polsku, není tak viditelná a soudy mají dlouhodobě daleko konzistentnější rozhodování. To je způsobeno odlišným způsobem jmenování soudců ústavních soudů. Otázkou zůstává, jak toho, aby byli jmenováni pouze soudci umírnění ve Spojených státech dosáhnout. Ideální by dle mého názoru bylo změnit legislativu a nově pro jmenování vyžadovat souhlas kvalifikované většiny Senátu, který je nutný například i u *impeachmentu*, tedy 67 z celkových 100 křesel. V Německu je jmenování soudců spolkového ústavního soudu podmíněno právě dvoutřetinovým souhlasem a tento způsob funguje. Demokratická i Republikánská strana by mohly vytvořit seznam pro ně přijatelných kandidátů a prezident by byl svázán vybrat mezi těmi, kteří jsou na obou seznamech. V opačném případě by jeho nominace neprošla. Tímto způsobem by se dala zajistit spokojenost napříč celým ideologickým spektrem a eliminovat radikálně progresivistická či naopak stroze zpátečnická rozhodnutí. Umožnilo by to právo a společnosti vyvíjet se přirozeně a v udržitelném tempu. Zároveň by to zcela jistě vedlo k menšímu rozdělení společnosti, které je ve Spojených státech v současné době na novodobém maximu, jak vyplývá z několikrát zmíněného průzkumu Pew Research Centre.²³⁶ Již nyní je ovšem jasné, že tohoto se současnou, čerstvě jmenovanou konzervativní „supervětšinou“ na Nejvyšším soudu nebude možné dosáhnout dříve než v polovině tohoto století.

Závěr

V této diplomové práci jsem se věnoval vlivu ideologie na rozhodování Nejvyššího soudu Spojených států. Lze říci, že zkoumání vlivů působících na rozhodování soudů je pro americké právní prostředí typické. Je to dáno především charakteristickým právním prostředím, konkrétně kombinací anglo-amerického systému práva, ve kterém mají soudy oproti systému kontinentálnímu širší pravomoc, podmínkou absolvování jiného oboru než právo před studiem práv, téměř dvě a půl století historickou a právní kontinuitou a demokracií, a také faktickou soutěží pouze dvou velkých politických stran prosazujících dva ideologické proudy.

²³⁶ Political Polarization in the American Public: How Increasing Ideological Uniformity and Partisan Antipathy Affect Politics, Compromise and Everyday Life. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/politics/2014/06/12/political-polarization-in-the-american-public/>

První kapitola byla zaměřená na soudní moc, postavení Nejvyššího soudu v ústavním systému a jeho pravomoci. Nejvyšší soud v případě *Marbury v. Madison* uzurpoval moc a určil americkým soudům roli, kterou hrají dodnes. Pravomoc soudního přezkumu ústavnosti je právě tím důvodem, proč je zkoumání ideologie při rozhodování tak důležité, neboť ideologické složení soudu může zásadně ovlivnit jeho budoucí rozhodnutí, která mají konečné slovo.

S ideologií související vlivy, které působí na rozhodování Nejvyššího soudu, v této práci rozdělují na ideologické vlivy přímé a nepřímé.

Druhá kapitola se zaměřovala na nepřímé ideologické vlivy. Pod těmi lze chápat jakousi druhotnou ideologii politických subjektů, která se odráží v ideologii Nejvyššího soudu tím, že tyto subjekty mají vliv na jeho složení. To vychází z předpokladu, že politické subjekty mají zájem na tom, aby byl Nejvyšší soud obsazen takovými soudci, jejichž ideologické přesvědčení je co možná nejbližší jejich vlastním.

Historická praxe ukázala důležitost faktoru ideologie při jmenování nových soudců, prezidenti si zpravidla vybírají kandidáty právě na základě jejich ideologického přesvědčení, neboť jim to může dát větší jistotu v tom, že soudce spíše bude hlasovat ve prospěch jich prosazovaných politik a politik jeho strany. Stejně tak Senát při potvrzování kandidátů schválí pouze ty, jejichž ideologie je pro něj alespoň přijatelná. V případě, že má v Senátu většinu jiná strana, než ze které je prezident, vzniká často ideologický boj o obsazení uvolněného křesla soudce. Tento boj je ale za současné právní úpravy zdravý a žádoucí. Ideologie soudců byla jako faktor při procesu jmenování zohledňována po více než dvě století existence federace a nijak nepodkopává legitimitu federálních soudů. Není důsledné tuto zažitou a fungující historickou praxi měnit, a zavírání očí před ideologií soudců ke kvalitnějším a neutrálnějším rozhodnutím nepovede. Ideologie bude i tak při rozhodování soudů, speciálně pak Nejvyššího soudu, hrát svou roli a bude se v hlasování jeho soudců projevat, neboť soudnictví z povahy věci není a nemůže být pouhou mechanickou aplikací právních norem.

Na ideologii Nejvyššího soudu nepřímě působí také Kongres jako celek, resp. působit může, a to skrze pravomoc legislativně upravovat a měnit jeho strukturu a složení. V podkapitole Politicky motivované početní a strukturální změny jsem

poukazoval na skutečnost, že rozdílných ideologií soudců a to, jakým způsobem tyto ideologie ovlivňují jejich rozhodování, jsou si vědomi všichni politici, komentátoři i média. Někdy může vést nemožnost prosadit své politiky kvůli zásahům Nejvyššího soudu prezidenta až k zoufalosti a snaze urychleně změnit jeho ideologické poměry. To jsem ukázal na příkladu prezidenta Franklina Roosevelta, který se tímto způsobem, neúspěšně, pokusil ovlivnit ideologii Nejvyššího soudu naposledy. Jak jsem již konstatoval, mám rovněž za to, že počet devíti soudců se po sto padesáti letech již stal jistou Ústavní normou a nebylo by moudré ji měnit. Politicky motivované změny se navíc nakonec stejně minou svým účelem, je proto třeba se v tomto ohledu držet tradic.

Jen samotní soudci po složení své přísahy rozhodují. Jen samotní soudci jsou za svá hlasování zodpovědní. Jen ideologie samotných soudců bude mít vliv na výsledek rozhodnutí. Tyto ostatní složky moci a politické subjekty – Kongres a prezident – však mají vliv na to, kterou ideologii na Nejvyšší soud pustí. Proto je a jejich ideologii nazývám ideologickými vlivy nepřímými.

Třetí kapitola popisovala, jakým způsobem ideologie působí na rozhodování Nejvyššího soudu. V úvodu kapitoly jsem popsal jednotlivé modely rozhodování, tak, jak je rozdělili Segal a Spaeth. Těmito modely jsou model právní, model postojový a model racionální volby. Primárním východiskem pro tuto práci je model postojový, který je dle mého názoru nejpřesněji popisuje realitu a který očekává, že politické a ideologické postoje soudců budou určujícím faktorem utvářejícím rozhodnutí. Ani ostatní modely ale nejsou zcela nepravdivé, naopak v některých případech budou popisovat skutečnost lépe zase ony, a zároveň postojový model někdy bude nutno obohatit o prvky některého z těchto jiných modelů, aby realitě odpovídal.

Psal jsem o rozdělení ideologických vlivů na vlivy nepřímé a přímé. Právě podkapitola Vztah ideologie a problematiky popisovala ty přímé. Těmi nazývám zdroje vztahu mezi ideologií a jednotlivými problematikami. Jedním z těchto zdrojů jsou hodnoty soudců. Tyto hodnoty spadají pod balíčky hodnot a na základě klasické koncepce ekonomických a sociálních preferencí se řadí k liberálním nebo konzervativním. Klasický logický deduktivní proces říká, že „hodnoty jsou určující pro postoje k problematikám a postoje k problematikám jsou určující pro hlasy při rozhodování v jednotlivých případech“. Někdy ale lze určit to, který postoj je

liberální a který konzervativní, jen s velkými obtížemi. Nebo to na základě této dedukce nelze určit vůbec. Vedle logické dedukce z obecných předpokladů lze pak liberálnost nebo konzervativnost určitého postoje k problematice určit také na základě sdíleného chápání. Sdílené chápání pomáhají formovat především představitelé ideologických táborů. Například tím, že se k některému postoji přiklání, nebo mu naopak oponují, na základě čehož si veřejnost nějaký názor asociuje s tímto ideologickým táborem, i když pitom není zcela jasné proč. Jednotlivci následně tyto postoje přijímají, aby korespondovaly s jejich ideologickým sebeurčením. Soudci však nejsou pouze jenom pasivními osvojiteli těchto chápání. Protože problematiku vidí z trochu jiné pozice než ostatní, mohou se od těchto chápání ve svých rozhodnutích odchylovat, čímž je také pomáhají formovat a upevňovat.

Vedle hodnot jako zdrojů vztahu mezi ideologií a problematikou existují ještě dva další vnější zdroje, které jsou přímými ideologickými vlivy. Prvním je politika, která rozhodování soudů může ovlivňovat spíše skrze sdílené chápání, které vytvářejí její představitelé. Tím posledním je vliv skupiny, tedy to, jak postoj a sympatie k dané skupině mohou ovlivňovat rozhodování soudců. Vnímání sociálních a politických skupin potom může vstupovat do hry na třech úrovních. Na nejširší úrovni může ideologická sebeidentifikace soudců odrážet jejich vnímání skupin, které spojují s liberalismem a konzervatismem. Na druhé úrovni, vnímání potencionálních příjemců určitých politik a jejich zastánců může pomoci definovat postoje soudců k problematikám, které řeší. K tomuto procesu může dojít jak přímo, na základě vlastního vnímání skupin soudci, tak nepřímo při rozvoji sdíleného chápání, kdy vlivné osoby zaujímají k těmto skupinám pozitivní nebo negativní postoje. A na třetí a nejvíce konkrétní úrovni, reakce soudců na individuální případy mohou být vytvářeny jejich vnímáním konkrétní strany sporu v případě, těch, kteří se za tyto strany staví a také vnímání širšího okruhu beneficentů potenciálních rozhodnutí.

Všechny tyto zdroje vztahu mezi ideologií a problematikami nazývám přímými ideologickými vlivy, neboť na rozhodování soudce působí přímo a soudce si sám může určit, zdali a jak z těchto zdrojů bude čerpat.

V podkapitole Ústavní teorie a metody výkladu Ústavy jsem popisoval dvě dnešní primární ústavní teorie prosazované konzervativními a liberálními soudci,

kterými jsou originalismus a *living constitutionalism*. Soudci musí být schopni si svá rozhodnutí obhájit právními argumenty. Tyto dvě teorie jsou postaveny na konceptu změnitelnosti a nezměnitelnosti výkladu Ústavy a potřeby či nepotřeby její změny dodatkem, aby mohla být vykládána odlišně. Konzervativní soudci používají spíše metody originalistické, kdežto liberální soudci spíše některé z metod ze skupiny *living constitutionalism*, které jim umožňují svou ideologii v daných rozhodnutích prosadit a odůvodnit. Zabýval jsem se také vztahem ideologie a těmito ústavními teoriemi a metodami interpretace a položil si otázku, do jaké míry jsou metody výkladu propojeny spíše s politickými preferencemi a cíli než s právem? Na základě mého zkoumání jsem došel k závěru, že soudci skutečně mohou záměrně interpretovat text Ústavy takovým způsobem, aby tímto výkladem podpořili svůj předem určený politický cíl. To tako předpovídá pragmatická metoda *living constitutionalism* a model racionální volby. Na Nejvyšším soudu se toto bude zpravidla projevovat častěji, neboť záruka doživotní funkce a nemožnost dalšího kariérního růstu jim v tom dává volnou ruku. Myslím si však, že tyto případy budou i tak spíše ojedinělé. Ideologie soudců a jejich ústavní teorie výkladu jdou dle mého názoru ruku v ruce a v drtivé většině případů, i za situace kdy soudci zamýšlí nějaký výsledek svého rozhodnutí nebo vyhlíží určitý politický cíl, budou výklad provádět takovým způsobem, jako by jej prováděli, kdyby tento záměr nebo cíl neměli.

Nakonec jsem se zamýšlel nad tím, jak by nejlépe šlo dosáhnout ideologické rovnováhy Nejvyššího soudu bez jakýchkoliv politicky motivovaných strukturálních změn. Mnou navrhovaná změna legislativy, která by podmiňovala jmenování soudce Nejvyššího soudu souhlasem kvalifikované většiny Senátu se mi zdá jako nejvíce logická a nejméně radikální. Tento způsob dle mého názoru efektivně funguje v zemích Evropy, které podobné problémy s ideologickými výkyvy ve svých Ústavních soudech nemají.

Resumé

This thesis deals with the influence of ideology on the decision-making of the United States Supreme Court. The Supreme Court of the United States is the highest court in the land and the final interpreter of federal law, including the Constitution. Due to its enormous power, it is also one of the most critical institutions in the land. The Supreme Court is often spoken of in ideological terms. Its decisions, its justices, or the court itself are often described as conservative, liberal, or moderate. It has long been speculated that the decisions of the Supreme Court and the votes its justices reflect their ideology, political preferences, and personal values. American scholars began to work on this, and their research largely confirmed these speculations. Usually, however, little attention is paid to what this means in the context of law and how ideology is transferred to the decision-making process. In four chapters, this thesis explains the ways in which ideology is formed and how it affects the Supreme Court 's decisions. First, the topic is outlined by pointing out the importance of ideology and its use as a factor in the appointment process of the justices. Subsequently, the thesis deals with how ideology is determined, measured and how it manifests itself in attitudes to individual issues. The entire process is presented on examples of the famous historical decisions of the Supreme Court, which are crucial to this thesis.

Seznam literatury a informačních zdrojů

Právní prameny a dokumenty

The Constitution of the United States. Dostupné na: <http://constitutionus.com/>.

Zákony

The Judiciary Act of 1789 (ch. 20, 1 Stat. 73). Dostupné na: <https://guides.loc.gov/judiciary-act>

The Judiciary Act of 1866 (ch. 210, 14 Stat. 209). Dostupné na: <https://guides.loc.gov/judiciary-act>

Judikatura

U.S. REPORTS: Ames v. Kansas, 111 U.S. 449 (1884). Dostupné z: <https://www.loc.gov/item/usrep111449/>

U.S. REPORTS: Board of Trustees of the Univ. of Ala. v. Garrett, 531 U.S. 356 (2001). Dostupné z: <https://www.loc.gov/item/usrep531356/>

U.S. REPORTS: Bush v. Gore, 531 U.S. 98 (2000). Dostupné z: <https://www.loc.gov/item/usrep531098/>

U.S. REPORTS: Cohens v. Virginia, 19 U.S. (6 Wheat.) 264 (1821). Dostupné z: <https://www.loc.gov/item/usrep019264/>

U.S. REPORTS: Cooper v. Aaron, 358 U.S. 1 (1958). Dostupné z: <https://www.loc.gov/item/usrep358001/>

U.S. REPORTS: District of Columbia et al. v. Heller, 554 U.S. 570 (2008). Dostupné z: <https://www.loc.gov/item/usrep554570/>

U.S. REPORTS: Fletcher v. Peck, 10 U.S. (6 Cranch) 87 (1810). Dostupné z: <https://www.loc.gov/item/usrep010087/>

U.S. REPORTS: Hepburn v. Griswold, 75 U.S. (8 Wall.) 603 (1870). Dostupné z: <https://www.loc.gov/item/usrep075603/>

U.S. REPORTS: Chisholm, Ex'tor., v. Georgia, 2 U.S. (2 Dall.) 419 (1793). Dostupné z: <https://www.loc.gov/item/usrep002419/>

U.S. REPORTS: Lawrence et al. v. Texas, 539 U.S. 558 (2003). Dostupné z: <https://www.loc.gov/item/usrep539558/>

U.S. REPORTS: Legal Tender Cases, 79 U.S. (12 Wall.) 457 (1871). Dostupné z: <https://www.loc.gov/item/usrep079457/>

U.S. REPORTS: Marbury v. Madison, 5 U.S. (1 Cranch) 137 (1803). Dostupné z: <https://www.loc.gov/item/usrep005137/>

U.S. REPORTS: Martin v. Hunter's Lessee, 14 U.S. (1 Wheat.) 304 (1816). Dostupné z: <https://www.loc.gov/item/usrep014304/>

U.S. REPORTS: Myers v. United States, 272 U.S. 52 (1926). Dostupné z: <https://www.loc.gov/item/usrep272052/>

U.S. REPORTS: Roe v. Wade, 410 U.S. 113 (1973). Dostupné z: <https://www.loc.gov/item/usrep410113/>

U.S. REPORTS: Romer v. Evans, 517 U.S. 620 (1996). Dostupné z: <https://www.loc.gov/item/usrep517620/>

U.S. REPORTS: United States v. Carolene Products Co., 304 U.S. 144 (1938). Dostupné z: <https://www.loc.gov/item/usrep304144/>

U.S. REPORTS: United States v. Leon, 468 U.S. 897 (1983). Dostupné z: <https://www.loc.gov/item/usrep468897/>

U.S. REPORTS: United States v. Lopez, 514 U.S. 549 (1995). Dostupné z: <https://www.loc.gov/item/usrep514549/>

U.S. REPORTS: West Coast Hotel Co. v. Parrish, 300 U.S. 379 (1937). Dostupné z: <https://www.loc.gov/item/usrep300379/>

Ostatní

Adverse Report: REORGANIZATION OF THE FEDERAL JUDICIARY. In: *No. 734*. Washington DC: The Senate, 1937, číslo No. 711. Dostupné také z: <https://reason.com/wp-content/uploads/2020/10/Senate-Judiciary-Committee-Report-on-1937-Court-Packing-Legislation.pdf>

PROCEEDINGS AND DEBATES OF THE 111th CONGRESS, SECOND SESSION: Executive Session. In: CONGRESS OF THE UNITED STATES. *Congressional Record vol. 156* [online]. 117. 2010, 4.8.2010. Dostupné z: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/CREC-2010-08-04/pdf/CREC-2010-08-04.pdf>

Rules of the Supreme Court of the United States. Washington DC, 2018. Dostupné z: <https://www.supremecourt.gov/ctrules/2019RulesoftheCourt.pdf>

U.S. CONGRESS, SENATE COMMITTEE ON THE JUDICIARY, SUBCOMMITTEE ON ADMINISTRATIVE OVERSIGHT AND THE COURTS. *The Judicial Nomination and Confirmation Process, hearings: Judicial Nominations 2001: Should Ideology Matter?*. Washington: GPO, 2002, 107th Cong., 1st sess., June 26 & September 4, 2001, s. 1-109. Dostupné také z: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/CHRG-107shrg79825/html/CHRG-107shrg79825.htm>

Knižní zdroje

BAUM, Lawrence. *Ideology in the Supreme Court*. New Jersey: Princeton University Press, 2017, 261 s. ISBN 978-0691175522.

BAUM, Lawrence. *Judges and Their Audiences: A Perspective on Judicial Behavior*. Princeton: Princeton University Press, 2006, 240 s. ISBN 978-0691138275.

BICKEL, Alexander M. *The Least Dangerous Branch: The Supreme Court at the Bar of Politics*. New York: Yale University Press, 1986, 304 s. ISBN 978-0300032994.

BOBBITT, Philip. *Constitutional Fate: Theory of the Constitution*. New York: Oxford University Press, 1982, 296 s. ISBN 978-0195031201.

BREST, Paul. *Processes of Constitutional Decision-Making: Cases and Materials 5. ed*. New York: Aspen Publishers, 2006. ISBN 978-0735550629.

CAMPBELL, Angus, Philip E. CONVERSE, Warren E. MILLER a Donald E. STOKES. *The American Voter*. New York: John Wiley, 1960, 579 s.

COHEN, Geoffrey L. Party over Policy: The Dominting Impact of Group Influence on Political Beliefs. *Journal of Personality and Social Psychology* 85. 2003, s. 808-22. ISSN 0022-3514.

CONVERSE, Philip E. The Nature of Belief System in Mass Public. *Ideology and Discontent*. New York: Free Press, 1964, s. 206-261.

EPSTEIN, Lee J. a Jack KNIGHT. *The Choices Justices Make: 1st Edition*. Washington DC: CQ Press, 1998, 224 s.

EPSTEIN, Lee a Thomas G. WALKER. *Constitutional Law: Rights, Liberties and Justice 8th Ed.* Washington DC: CQ Press, 2013, 841 s. ISBN 9781452226743.

FARRAND, Max, *The Records of the Federal Convention of 1787*, New Heaven: Yale University Press, 1911, vol. 1, 606 s.

FELDMAN, Stanley. Political ideology. *Oxford Handbook of Political Psychology 2nd ed.* New York: Oxford University Press, 2013, s. 591-626.

FRIEDMAN, Barry. *The Will of the People: How Public Opinion Has Influenced the Supreme Court and Shaped the Meaning of the Constitution*. New York: Farrar, Strauss and Giroux, 2009, 623 s.

GERHARDT, Michael J. *The Federal Appointments Process: A Constitutional and Historical Analysis (Constitutional Conflicts)*. Durham, NC: Duke University Press, 2003, 416 s. ISBN 978-0822331995.

GREEN, Donald, Bradley PALMQUIST a Eric SCHICKLER. *Partisan Heards and Minds: Political Parties and the Social Identities of Voters*. New Heaven: Yale University Press, 2002, 266 s.

GUEST, Stephen a Ronald DWORKIN. *Jurists: Profiles in Legal Theory*. Stanford, California: Stanford University Press, 1991, 320 s. ISBN 978-0804720199

CHEMERINSKY, Erwin. *Constitutional law: Principles and policies*. New York: Wolters Kluwer, 2019, 1492 s.

KAROL, David. *Party Position Change in American Politics: Coalition Management*. New York: Cambridge University Press, 2009, 326 s.

LANE, Roberts E. Patterns of Political Belief. *Handbook of Political Psychology*. San Francisco: Josey-Bass, s. 83-116.

LAMPE, Joanna R. "Court Packing": Legislative Control over the Size of the Supreme Court [online]. Washington DC: Congressional Research Service, 2020 [cit. 2022-03-21], 6 s. Dostupné z: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/LSB/LSB10562>

LEWIS, Neal A. 2 Years after His Bruising Hearing, Justice Thomas Still Shows the Hurt. *New York Times*. 1993 (November 24, s. 6. ISSN 0362-4331.

LEWIS-BECK, Michael S. *The American Voter Revisited*. Ann Arbor: University of Michigan Press, 2002, 512 s.

LOWI, Theodor J. *American Government: Power and Purpose*. 15. ed. New York: W. W. Norton & Co., 2019, 880 s. ISBN 978-0-393-53891-5.

MAGGS, Gregory E. *Constitutional Law: A Contemporary Approach 3rd ed.* City of Cleburne: West Academic Publishing, 2015, 1452 s. ISBN 978-1628103083.

MAURO, Tony. The Journalist's Perspective. SCHWARTZ, Bernard. *The Burger Court: Counter-Revolution or Confirmation?*. New York: Oxford University Press, 1998, s. 216-221. ISBN 978-0195122596.

MCMILLION, Barry J. *Supreme Court Appointment Process: Consideration by the Senate Judiciary Comittee*. Coppell, TX: Congressional Research Service, 2021, 24 s.

MCMILLION, Barry J. *Supreme Court Appointment Process: President' Selection of a Nominee*. Coppell, TX: Congressional Research Service, 2021, 26 s.

- MCMILLION, Barry J. *Supreme Court Appointment Process: Senate Debate and Confirmation Vote*. Coppell, TX: Congressional Research Service, 2021, 28 s.
- NOEL, Hans. *Political Ideologies and Political Parties in America*. New York: Cambridge University Press, 2013, 242 s.
- PACELLE, Richard L. *The Transformation of the Supreme Court's Agenda from the New Deal to the Reagan Administration*. Boulder, CO: Westview Press, 1991, 264 s.
- POSNER, Richard A. *How Judges Think*. Cambridge: Harvard University Press, 2008, 362 s. ISBN 978-0674048065.
- RANDY E., Barnett a Blackman JOSH. *An Introduction to Constitutional Law: 100 Supreme Court Cases Everyone Should Know*. New York: Wolters Kluwer, 2019, 400 s.
- SCALIA, Antonin. *A Matter of Interpretation*. New York: Princeton University Press, 1997, 176 s. ISBN 978-0691004006.
- SEGAL, Jeffrey A. a Harold J. SPAETH. *The Supreme Court and the Attitudinal Model Revisited*. New York: Cambridge University Press, 2002, 480 s.
- SHAPIRO, Martin. Judicial Activism. LIPSET, Seymour M. *In the Third Century: America as a Post Industrial Society*. Stanford: Hoover Institution Press, 1979, s. 109-131. ISBN 978-0226484587.
- SHAPIRO, Martin. The Supreme Court: From Warren to Burger. KING, Anthony. *The New American Political System*. Washington DC: American Enterprise Institute, 1978, s. 179-211. ISBN 978-0333550533.
- SCHUBERT, Glendon. *The Judicial Mind: Attitudes and Ideologies of Supreme Court Justices 1946–1963*. Evanston: Northwestern University Press, 1965, 295 s.
- SNIDERMAN, Paul M. a Philip E. TETLOCK. Interrelationship of Political Ideology and Public Opinion. HERMANN, Margaret G. *Political Psychology*. San Francisco: Josey-Bass, 1986, s. 62-96. ISBN 978-0875896823.
- STONE, Geoffrey R., Louis M. SEIDMAN a Cass R. SUSTEIN. *Constitutional Law: Seventh Edition (Aspen Casebook)*. New York: Wolters Kluwer, 2013, 1671 s. ISBN 978-1454817574.
- TUSHNET, Mark. The Supreme Court and the National Political Order: Collaboration and Confirmation. KAHN, Ronald a Ken I. KERSH. *The Supreme Court and American Political Development*. Lawrence: University Press of Kansas, 2006, s. 117-137. ISBN 978-0700614394.
- WATSON, George L. a John A. STOOKEY. *Shaping America: The Politics of Supreme Court Appointments*. New York: Longman, 1997, 259 s. ISBN 978-0065008630.

Časopisecké zdroje

- BONICA, Adam a Maya SEN. Estimating Judicial Ideology. *The Journal of Economic Perspectives* Vol. 35, No. 1. 2021, , 97-118. ISSN 0895-3309.
- BORK, Robert H. Neutral Principles and Some First Amendment Problems. *Indiana Law Journal* vol. 47 [online]. 1971, s. 1-35 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.repository.law.indiana.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2720&context=ilj>
- CARTER, Stephen. The Confirmation Mess. THE HARVARD LAW REVIEW ASSOCIATION. *Harvard Law Review* [online]. 1988, 101(6), s. 1185–201 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/1341491?seq=1>
- CASILLAS, Christopher J., Peter K. ENNS a Patric C. WOHLFARHT. How Public Opinion Constrains the U.S. Supreme Court. *American Journal of Political Science* 55. 2011, s. 74-88.

CONOVER, Pamela J. The Role of Social Groups in Political Thinking. *British Journal of Political Science* 19. 1988, s. 51-76. ISSN 0007-1234.

EPPS, Daniel a Ganesh SITARMAN. How to Save the Supreme Court. *Yale Law Journal* 129 [online]. 2019, 148, s. 148-206. [cit. 2022-03-22]. Dostupné z: <https://scholarship.law.vanderbilt.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2146&context=faculty-publications>

FEDERICO, Christopher M. When Do Welfare Attitudes Become Racialized? The Paradoxical Effect of Education. *American Journal of Political Science* 48. 2004, s. 374-391. ISSN 0092-5853.

GUNTHER, Gerald. The Subtle Vices of the 'Passive Virtues'--A Comment on Principle and Expediency in Judicial Review. *Columbia Law Review* 64, 1 [online]. 1964, s. 1-25 [cit. 2022-03-31]. ISSN 0010-1958. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/1120493?seq=1>

HAGLE, Timothy M. a Harold J. SPAETH. The Emergence of a New Ideology: The Business Decisions of the Burger Court. *Journal of Politics* 54. 1992, s. 120-134.

IYNGAR, Shanto a Gaurav STOOD. "Affect, Not Ideology": A Social Identity Perspective on Polarization. *Public Opinion Quarterly* 76. 2012, s. 405-431.

JOST, John T., Christopher M. FEDERICO a Jaime M. NAPIER. Political ideology: Its Structure, Functions, and Elective Affinities. *Annual Review of Psychology*. 2009, (60), s. 307-337.

KNUDSON, Jerry W. The Jeffersonian Assault on the Federalist Judiciary, 1802-1805: Political Forces and Press Reaction. *The American Journal of Legal History* [online]. 1970, 14(1) [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/844519?seq=1>

LANDES, William M. a Richard A. POSNER. Rational Judicial Behaviour: A Statistical Study. *Journal of Legal Analysis* 1. 2009, s. 775-831. ISSN 2161-7201.

MCKAY, Robert B. Reapportionment: Success Story of the Warren Court. *Michigan Law Review*. 1968, 67(2), s. 223-236. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/1287416?seq=1>

NELSON, Thomas E. a Donald R. KINDER. Issue Frames and Group-Centrism in American Public Opinion. *Journal of Politics* 58. 1996, s. 1055-1078.

SCALIA, Antonin. Originalism: The Lesser Evil. *University of Cincinnati Law Review* 57. 1989, s. 842-860. ISSN 0009-6881. Dostupné z:

SEGAL, Jeffrey A. a Harold J. SPAETH. *The Authors Respond*. Law and Courts 4, 1994, 80 s.

SCHERER, Nancy. Testing the Court: Decision Making Under the Microscope. *Tulsa Law Review*, Vol. 50 [online]. 2015, s. 659-668 [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://digitalcommons.law.utulsa.edu/tlr/vol50/iss2/5>

SOLUM, Lawrence B. Originalism Versus Living Constitutionalism: The Conceptual Structure of the Great Debate. *Northwestern University Law Review*, vol. 113. 2018, s. 1243-1296. ISSN 0029-3571. Dostupné z: <https://scholarship.law.georgetown.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3248&context=facpub>

TULIS, Jeffrey K. Constitutional Abdication: The Senate, The President, and Appointments to the Supreme Court. *Case Western Reserve Law Review* [online]. 1997, 47, s. 1331-1357 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://scholarlycommons.law.case.edu/caselrev/vol47/iss4/10>

Internetové zdroje

Oficiální stránky státních institucí

HAMILTON, Alexander, James MADISON a John JAY. *Federalist Papers: Primary Documents in American History: Federalist Nos. 71-80* [online]. Library of Congress, 1788 [cit. 2022-02-15].

Dostupné z: <https://guides.loc.gov/federalist-papers/text-71-80>

UNITED STATES COURTS. *About the Supreme Court* [online]. [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://www.uscourts.gov/about-federal-courts/educational-resources/about-educational-outreach/activity-resources/about>

Príspevky na webových stránkách

BAUER, Fred. Biden, Court-Packing, and Constitutional Norms. *National Review* [online]. 2020 [cit. 2022-03-22]. Dostupné z: <https://www.nationalreview.com/corner/joe-biden-court-packing-and-constitutional-norms/>

BISKUPIC, Joan. HILL REPUBLICANS TARGET 'JUDICIAL ACTIVISM'. *The Washington Post* [online]. 1997 [cit. 2022-03-26]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/archive/politics/1997/09/14/hill-republicans-target-judicial-activism/57ca026d-03be-468e-bc6c-f1dda45d6862/>

CONSTITUTIONAL LAW REPORT. UNITED STATES CONSTITUTION: ARTICLE 3, SECTION 1. *Constitutionallawreporter* [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://constitutionallawreporter.com/article-03-section-01/>

CONSTITUTIONAL LAW REPORT. UNITED STATES CONSTITUTION: ARTICLE 3, SECTION 3. *Constitutionallawreporter* [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://constitutionallawreporter.com/article-03-section-03/>

Item Response Theory. *Columbia Public Health* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.publichealth.columbia.edu/research/population-health-methods/item-response-theory>

PEW RESEARCH CENTER. Political Polarization in the American Public: How Increasing Ideological Uniformity and Partisan Antipathy Affect Politics, Compromise and Everyday Life. *Pew Research Center* [online]. 2014 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/politics/2014/06/12/political-polarization-in-the-american-public/>

ROLL CALL. *Gorsuch: Judges Aren't 'Politicians in Robes': SCOTUS nominee tries to ease concerns about his legal philosophy* [online]. 20.3.2017 [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://rollcall.com/2017/03/20/gorsuch-judges-arent-politicians-in-robos/>

ROOSEVELT, Kermit. I Spent 7 Months Studying Supreme Court Reform. We Need to Pack the Court Now. *Time* [online]. [cit. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://time.com/6127193/supreme-court-reform-expansion/>

SEVERINO, Carrie. Yes, the ABA Is Still a Left-Wing Advocacy Group. *National Review* [online]. 2019 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.nationalreview.com/bench-memos/yes-the-aba-is-still-a-left-wing-advocacy-group/>

SCHERMERHORN, Calvin. Packing the Court: Amid national crises, Lincoln and his Republicans remade the Supreme Court to fit their agenda. *The Conversation* [online]. 2020 [cit. 2022-03-26]. Dostupné z: <https://theconversation.com/packing-the-court-amid-national-crises-lincoln-and-his-republicans-remade-the-supreme-court-to-fit-their-agenda-147139>

STAKEMAN, Jackson. The NAACP in the 1920's: NAACP lobbies against Judge John J. Parker's nomination to the Supreme Court. *The Walter White Project* [online]. [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://scalar.usc.edu/nehvectors/stakeman/naacp-lobbies-against-judge-john-j-parkers-nomination-to-the-supreme-court?path=law-in-politics>